

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชน
แบบมีส่วนร่วมโดยสถาบันชุมชนในตำบลโคกสะอาด

โดย

ปัทมา ราตรี และคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ธันวาคม 2550

สงวนลิขสิทธิ์
เลขที่ 0269
วันที่ 19 ส.ค. 2551

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชน
แบบมีส่วนร่วมโดยสถาบันชุมชนในตำบลโคกสะอาด

โดย

ปัทมา ราตรี และคณะ

สนับสนุนโดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ธันวาคม 2550

สัญญาเลขที่ RDG49E0014

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชน
แบบมีส่วนร่วมโดยสถาบันชุมชนในตำบลโคกสะอาด

โดย

1. นางสาวปัทมา ราตรี
2. นายประจักษ์ นาถ้ำพลอย
3. นางสาวถมทอง นามทอง
4. นางจงกล วงศ์มาตร
5. นายสมพัทธ์ สุวิชา
6. นายฤทธิรงค์ นามทอง
7. นายเดือน คำนวนอินทร์
8. นายกระแส นามทอง

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ธันวาคม 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชน แบบมีส่วนร่วม โดยสถาบันชุมชนในตำบลโคกสะอาด” เป็นความพยายามในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมกันระหว่างประชาชนในตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด โดยได้รับการ สนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โจทย์ในการวิจัยก็คือ สถาบันชุมชนจะมี ส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างไร และวัตถุประสงค์ใน การศึกษานี้คือ เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหา และร่วมกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชนในตำบลโคกสะอาด เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ของเด็ก และเยาวชน โดยการมีส่วนร่วมของสถาบันชุมชน และเพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของ สถาบันชุมชน วิธีการในการศึกษาก็คือ ให้สถาบันต่างๆในชุมชนซึ่งประกอบด้วย กลุ่มเด็กนักเรียน ในโรงเรียนประถม 3 โรงเรียน โรงเรียนมัธยมชายโอกาส 2 โรงเรียน กลุ่มเยาวชนในหมู่บ้าน กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มผู้นำในหมู่บ้านทั้ง 12 หมู่บ้าน พระสงฆ์ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ร่วมกันกำหนดพฤติกรรมอันพึง ประสงค์ของเด็ก และเยาวชน และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ผลการศึกษาพบปัญหาโดยสรุป 28 ปัญหา ปัญหาที่ทุกกลุ่มเห็นต้องกันว่ารุนแรง ที่สุดคือ การขาดคุณธรรม รุนแรงและสำคัญอันดับ 2 มีอยู่ 7 ปัญหาคือ ทะเลาะวิวาท สื่อไม่ เหมาะสม ผู้ปกครองไม่มีเหตุผล(ปกป้องในทางที่ผิด) การพนัน หนีเรียน สร้างความรำคาญ ส่วน ปัญหาอื่นๆก็ลดความสำคัญลงเป็นลำดับ ส่วนพฤติกรรมที่เหมาะสมที่ทุกกลุ่มกำหนดร่วมกันก็คือ มี ความรับผิดชอบต่อการเรียน มีความสำเร็จในหน้าที่การงาน มีกิริยามารยาทงดงาม มีน้ำใจเอื้อเพื่อ ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนา มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ หลีกเหลี่ยงอบายมุข มีความ รับผิดชอบ เชื่อฟังพ่อแม่ ประหยัด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว และสังคม แนวทางส่งเสริม พฤติกรรมอันพึงประสงค์ก็คือ จัดค่ายอบรมคุณธรรม ควบคุมการจำหน่ายสุราและแห่งอบายมุข ควบคุมสื่อ ส่งเสริมการเล่นกีฬา ฝึกการทำงาน สร้างอาชีพ ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแล และเป็น แบบอย่างที่ดี

การมีส่วนร่วม ในการศึกษา มีหลายระดับคือ มีส่วนร่วมในระดับการให้ข้อมูล มีส่วนร่วมใน ระดับการร่วมวิเคราะห์ข้อมูล มีส่วนร่วมในระดับการร่วมคิดค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหา การมีส่วน ร่วมในระดับการทดลองปฏิบัติ มีส่วนร่วมในระดับการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหในระดับตำบล ระดับการมีส่วนร่วมดังกล่าว มีผลต่อชุมชนคือ เป็นการกระตุ้นให้ทุกภาคส่วน ได้ให้ความสนใจ และ ความสำคัญกับปัญหาพฤติกรรมเด็ก และเยาวชนในตำบล สร้างความเข้าใจใน และสร้างการมีส่วน ร่วมในการศึกษาปัญหาค้นหาแนวทางแก้ไขปัญห อย่างกว้างขวางในตำบล เกิดแกนนำในการ พยายามร่วมกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ตลอดทั้งการวางแผนในการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์

ของเด็กและเยาวชน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันในชุมชน ในการร่วมกันศึกษาปัญหา ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันวางแผนการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ตลอดจนทดลองปฏิบัติตามแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันคิดค้นขึ้น

การทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ยอมรับแนวคิดการวิจัยท้องถิ่นเป็นแนวทางการทำงานพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในตำบล นับเป็นบทเรียนสำคัญที่เกิดขึ้นในงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอนคือ การปักธงแนวคิด วิจัยท้องถิ่นลงในพื้นที่ การขยายแนวคิดสู่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การชูแนวคิดให้มีความสำคัญ และโดดเด่น การกระจายให้แนวคิดให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง การเรียนรู้ด้วยการสรุปบทเรียนการทำงาน และการบูรณาการแนวคิดวิจัยท้องถิ่น ไปสู่การทำงานในเรื่องอื่นๆต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 โครงการวิจัย	1
ความเป็นมา	1
คำถามในการวิจัย	5
วัตถุประสงค์	5
นิยามศัพท์	5
ขั้นตอนการวิจัย	5
วิธีการวิจัย	5
กลุ่มเป้าหมาย	6
พื้นที่เป้าหมาย	6
เนื้อหาในการวิจัย	6
ระยะเวลา	6
กิจกรรมการดำเนินการ	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	7
ทีมวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารเกี่ยวกับสิทธิเด็กและเยาวชน	10
เอกสารเกี่ยวกับแนวคิด และวิธีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชน	22
ยุทธศาสตร์การพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด	27
บทที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานชุมชน	33
ที่ตั้งและอาณาเขต	33
สภาพภูมิประเทศ	33
สภาพสังคม	34
สภาพทางเศรษฐกิจ	36
ทรัพยากรและแหล่งน้ำ	37
บทที่ 4 กระบวนการศึกษาวิจัย	38
กระบวนการค้นหาโจทย์วิจัย	39
กระบวนการพัฒนาโครงการ	41
กระบวนการศึกษาข้อมูล	42

เรื่อง	หน้า
แง่มุมกระบวนการศึกษาวิจัย	43
แง่มุมทีมวิจัยและการขยายแนวคิด	47
การเก็บข้อมูลชุมชน	49
1. บ้านโนนชัย	50
2. บ้านหนองบัว	51
3. บ้านหนองมะทอ	52
4. บ้านหนองเรือ	53
5. บ้านน้อย	54
6. บ้านคอนข่า	54
7. บ้านหนองเม็ก	55
8. บ้านโคกประสิทธิ์ หมู่ 5	55
9. บ้านโคกประสิทธิ์ หมู่ 10	56
10. บ้านโคกประสิทธิ์ หมู่ 12	56
11. บ้านหนองบัว หมู่ 3	57
12. บ้านสะอาด	57
การศึกษาข้อมูลจากองค์กรระดับตำบล	58
การศึกษาข้อมูลจากพระสงฆ์	60
สรุปบทเรียน	61
กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล	62
- การวิเคราะห์กระบวนการ	62
- การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน	64
- การศึกษาดูงานนอกสถานที่	64
กระบวนการทดลองปฏิบัติการ	67
- ค่ายเด็ก	67
กระบวนการนำเสนอข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วม	68
- เสนอกับผู้นำและผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	68
- เสนอกับประชาชนทั่วไป	71
บทที่ 5 ผลการศึกษาข้อมูล	74
ส่วนที่ 1 สภาพปัญหาอันไม่พึงประสงค์	75

เรื่อง

หน้า

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมอันพึงประสงค์

82

แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเยาวชน โดยสถาบันชุมชน

83

การสรุปและวิเคราะห์ปัญหา

90

การสรุปและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

91

รายงานการวิจัย

91

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย

92

บทที่ 7 สรุปบทเรียนงานวิจัย

96

เอกสารอ้างอิง

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข ผลการศึกษาข้อมูล

ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรม

บทที่ 1

โครงการวิจัย

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ตำบลโคกสะอาด กิ่งอำเภอมืองชัย นับเป็นตัวแทนความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้รับการขนานนามว่าถิ่นดินดำ น้ำชุ่ม เนื่องจากมีคลองชลประทานจากเขื่อนลำปาวไหลผ่านเขต พื้นที่บ้านสะอาด และบ้านหนองบัว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ส่วนบ้านโนนชัยมีระบบชลประทานจาก ลำน้ำชี เมื่อปี พ.ศ. 2531 – พ.ศ. 2532 จากหมู่บ้านในตำบลทั้งหมด 12 หมู่ จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,710 ครัวเรือน ประชากรจำนวน 7,592 คน การทำนา เป็นอาชีพหลักพื้นฐานของชาวบ้าน ไม่เคย ประสบกับภาวะแห้งแล้งและยังสามารถทำนาปรังเพิ่มเติมได้อีกในบางพื้นที่ ลักษณะปัจจัยดังกล่าว ส่งผลให้ประชากรในตำบลส่วนใหญ่มีพื้นฐานเศรษฐกิจที่ดี

ในระยะเวลาใกล้เคียงกับการเปลี่ยนแปลงของระบบการเกษตรนั้น ในปี พ.ศ. 2528 ได้มี องค์การนานาชาติเพื่อร่วมกันพัฒนา หรือที่รู้จักในนามเด็กสากล เป็นองค์กรพัฒนาเอกชน ที่ได้รับ เงินทุนสนับสนุนจากต่างประเทศ ก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาปฏิบัติงานในตำบลโคกสะอาด ส่งเสริม และสนับสนุน การทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ด้วยการจัดตั้งกองทุน ฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ในเรื่องต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นเวลา 6 ปี ส่งผลให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้นำในพื้นที่ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาแนวความคิดในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะปัญหาเศรษฐกิจ ในระดับครอบครัว ภายหลังจากการถอนตัวออกจากพื้นที่ขององค์กรดังกล่าว พบว่าชาวบ้านทุก ครัวเรือนมีแหล่งเงินทุนในหมู่บ้านให้กู้ยืม มีการประกอบอาชีพเสริมอย่างหลากหลายและมีความ กระตือรือร้นในการสร้างเสริมรายได้ให้กับครอบครัว การทอดคั้ด การขายคั้ดหมอน การเย็บ หมอนคั้ด การเย็บที่นอน ได้กลายเป็นอาชีพเสริมสำคัญ และมีพัฒนาการจากเดิมที่ทอดคั้ดจากฝ้าย ด้วยที่ตั้งอยู่ได้ถนนเรือน เย็บหมอนคั้ด ด้วยจักรเย็บผ้าธรรมดา นำคั้ด หมอนที่ได้ไปขาย ด้วยรถจัก ขาน และรถจักรยานยนต์ เป็นลักษณะหัตถกรรมในครัวเรือน พัฒนาสู่การซื้อคั้ดหมอน และฝ้าย สำหรับเย็บหมอน เย็บเสื้อ จากโรงงานอุตสาหกรรม เย็บงานเหล่านั้นด้วยจักรเย็บผ้าอุตสาหกรรม ส่วนหนึ่งยังคงเดินทางไปขายสินค้าด้วยรถจักรยานยนต์ แต่ส่วนใหญ่แล้วใช้รถยนต์ในการเดินทาง มีผู้ประกอบการธุรกิจค้าขายฝ้ายเกิดขึ้นมากมายในตำบล และอาชีพเสริมสำคัญก็ได้เปลี่ยนแปลงไป จากหัตถกรรมในครัวเรือน สู่อุตสาหกรรมในครัวเรือนและการค้าขาย

ในระยะเวลาอันใกล้เคียงกัน ประมาณปี พ.ศ. 2536-2537 พบว่านอกเหนือจากงานเย็บผ้าแล้ว อาชีพการหาของเก่าขายได้เริ่มคึกคักขึ้น มีประชาชนจำนวนมากในหลายหมู่บ้าน ที่เดินทางไปรับซื้อ ของเก่ามาขาย ด้วยรถเข็น จักรยาน รถจักรยานยนต์ รถไถนาเดินตาม และรถยนต์ มีร้านรับซื้อ ของเก่าจำนวนมากเกิดขึ้น มีโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องมาจากวัสดุในร้านของเก่า เช่น

โรงงานไม้พลาสติก โรงปั่นนุ่น การล้างขวด การซ่อมพัดลมเก่า เกิดขึ้นมากมาย อาชีพรับจ้างในโรงงาน ร้านค้า และการค้าขายของเก่ากลายเป็นอาชีพเสริมสำคัญควบคู่ไปกับการเก็บหมอน และการค้าขายหมอน

กระทั่งปัจจุบัน พบว่า อาชีพเสริมดังกล่าวได้พัฒนา และมีความสำคัญมากขึ้นจนแทบจะเป็นอาชีพ และรายได้หลักของคนในชุมชน จากการสำรวจข้อมูล และเรียกประชุมผู้เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพค้าของเก่าขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ทั้ง 12 หมู่บ้านในตำบลโคกสะอาด มีผู้เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพนี้ หากแต่จำนวน ปริมาณ และลักษณะรายละเอียดของการประกอบอาชีพจะมีความแตกต่างกันไป มีข้อมูลบางประการที่ชี้ชัดให้เห็นได้ก็คือ ในหมู่บ้านสะอาดซึ่งมีผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับของเก่าจำนวน 61 ครอบครัว จากจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 180 ครอบครัว (คิดเป็นร้อยละ 33) มีรถบรรทุกหกล้อ และรถกระบะจำนวนเกือบสองร้อยคัน คือเฉลี่ยครอบครัวละหนึ่งคัน บ้านหนองบัวหมู่ที่ 11 มีผู้เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพนี้ จำนวน 41 ครอบครัว จากครัวเรือนทั้งสิ้น 232 ครอบครัว (คิดเป็นร้อยละ 21) มีรถยนต์จำนวน 50-60 คัน ในหมู่บ้านอื่นๆ แม้ตัวเลขจะไม่เด่นชัดขนาดนี้(ส่วนหนึ่งเนื่องจากขาดการศึกษา และสำรวจ) แต่แนวโน้มในทุกหมู่บ้านจะมีความคล้ายคลึง และทิศทางการพัฒนาไปในแนวทางเดียวกัน

นอกจากการประกอบอาชีพดังกล่าว จะสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัดทางเศรษฐกิจ นั่นคือหลายครอบครัวมีรถยนต์ใช้ มีบ้านเรือนใหญ่โตขึ้น มีเงินสะสมพักภายในตำบลวันละหลายล้านบาท หรือแม้แต่การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ สภาพการมีขยะซึ่งเป็นสินค้าอยู่ในบริเวณบ้าน แทบจะเป็นภาพลักษณ์ที่แตกต่างระหว่างตำบลโคกสะอาด กับตำบลอื่น อย่างไรก็ตามสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปรากฏการณ์ที่สามารถเห็นได้ชัดเจนถึงการเปลี่ยนแปลง ยังมีผลกระทบอื่นๆ ที่ส่งผลต่อสภาพผู้คน ครอบครัว และสังคมชาวตำบลโคกสะอาด

การเปลี่ยนแปลงตัวเองจากการเลี้ยงชีพด้วยการเกษตร สู่อารมณ์รับจ้าง สู่อารมณ์ค้าขาย สู่อารมณ์เป็นผู้ประกอบการ หรือดำเนินธุรกิจ นั้นหมายถึงการเปลี่ยนอุดมการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงวิธีการคิดในการดำเนินชีวิต จากการเลี้ยงชีพพึ่งตนเองด้วยคินนา สู่อารมณ์มุ่งหน้าหาเงิน เพื่อนำรายได้มาใช้จ่ายให้ได้มาซึ่งปัจจัยต่างๆ ทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็นในการดำรงชีวิต ต้องใช้การลงทุน ความพยายาม และการแข่งขัน เพื่อให้เกิดกำไรสูงสุด เวลาส่วนใหญ่ของชีวิตได้ทุ่มเทในการประกอบอาชีพ หลายครอบครัวในตำบลส่งลูกเล็กๆ ขึ้นรถรับส่งโรงเรียนอนุบาลนอกพื้นที่ เพื่อลดภาระการเลี้ยงดู พ่อแม่จะได้มีเวลาไปทำมาหากินมากขึ้น

อาจารย์ยุทธธีรศักดิ์ นามทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองเม็กวิทยา ซึ่งเป็นหมู่บ้านในตำบลโคกสะอาด และมีประสบการณ์การทำงานหลายพื้นที่ได้สะท้อนว่า เด็กนักเรียนในหมู่บ้านที่ไม่มีพ่อแม่คอยดูแล (อาจจะมีผู้ปกครองอื่นดูแล) มีมากกว่าพื้นที่อื่นที่เคยปฏิบัติงานมา อาจารย์สว่าง ไชยคำภา ซึ่งเป็นครูสอนที่บ้านหนองเม็กมากกว่าสิบปี ก็สะท้อนปัญหานี้เช่นเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกับภูมิลาเนาที่อาจารย์พำนักอยู่ นอกพื้นที่ตำบลโคกสะอาด อาจารย์ประจักษ์ นาด้าพลอย ซึ่งกำเนิดที่

บ้านหนองบัว สอนที่โรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม มาโดยตลอด สะท้อนว่า การที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพมากกว่าอย่างอื่น ส่งผลถึงการให้ความสำคัญกับการศึกษาของเด็ก พ่อแม่มักไม่มีเวลากำกับดูแล สั่งสอนอบรมลูก ส่วนใหญ่มักจะให้เงินทอง จ้างย่ำใช้สู้อยเป็นจำนวนมาก เด็กหลายคนเสพลั้งมีนเมาก่อนวัยอันควร ถูกขั้วอยู่ในเรื่องเพศโดยผ่านสื่อต่างๆ อย่างอิสระ ขาดการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด สิ่งเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กๆ และเป็นปัญหาต่อกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน

นอกจากเสียงสะท้อนของผู้ที่มีบทบาทในเรื่องการศึกษาในพื้นที่ พบว่าเมื่อมีโอกาสได้รับฟังความคิดเห็นของคนส่วนมากแล้ว ต่างวิตกกังวลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน อาทิ ความก้าวร้าว การใช้ความรุนแรง ชกต่อย ตีกันตามงานบุญบ้านต่างๆ นับวันจะมีความถี่ และความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลให้เยาวชนชายในแต่ละหมู่บ้านแทบจะพบปะ ไปมาหาสู่กันไม่ได้ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ละทิ้งการศึกษา แต่งงานขณะอายุน้อย การใช้ยาเสพติดเพื่อข่มขืน ความไม่มีความอดทนต่องาน ไม่ช่วยงานพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง นำไปสู่ความล้มเหลวของสถาบันครอบครัว แม้สิ่งเหล่านี้แม้จะคล้ายคลึงกับปัญหาในพื้นที่อื่นๆ แต่ประชาชนในตำบลโลกสะอาด ต่างตระหนักถึงแนวโน้มความรุนแรงเป็นพิเศษ จนรู้สึกห่วงใยต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของตำบล ไม่สามารถนิ่งเฉยกับสภาพที่เป็นอยู่ จนกระทั่งเกิดคำถามว่า เราจะสามารถแก้ไขปัญหาคือเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนได้อย่างไร ? เราควรที่จะกำหนดทิศทางการพัฒนาของตำบลไปในทางใด ? แล้วสถาบันต่างๆจะเข้ามามี ส่วนร่วม มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ ?

นายบุญทัน ศรีมุงคณ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลโลกสะอาดในฐานะที่เป็นผู้นำท้องถิ่นติดต่อกันมานานนับสิบปี เป็นผู้นำหนึ่งที่พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวตลอดมา โดยการให้ความสำคัญกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ด้วยการจัดให้มีสถานที่ทำการชัดเจน มีงบประมาณสนับสนุน มีเครื่องมือในการปฏิบัติงาน มีแผนการดำเนินงาน มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดกับสถานีตำรวจภูธรประจำกิ่งอำเภอ ซึ่งความพยายามนี้เพื่อแก้ไขปัญหโดยการใช้หลักนิติศาสตร์เพื่อตั้งรับและควบคุมสถานการณ์เฉพาะกิจในพื้นที่ โดยมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมเด็กและเยาวชน และปัญหาความมั่นคงปลอดภัยอื่นๆ ในทางรัฐศาสตร์หรือทางสังคมนั้นมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในช่วงวันสงกรานต์เป็นประจำทุกปี โดยท่านนายบุญทัน ศรีมุงคณ ได้เล็งเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัวเป็นอย่างมากซึ่งสถาบันแห่งนี้จะส่งผลต่อกระบวนการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลโลกสะอาดมียุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาโดยมีกิจกรรมประเพณีการแข่งขันกีฬาเยาวชน ประชาชนประจำปี 2543 ขึ้นเป็นครั้งแรกและในปี 2546 ถึงปัจจุบันกิจกรรมประเพณีการแข่งขันกีฬาเยาวชน ประชาชน ตำบลโลกสะอาดได้นำเอาโรงเรียนประถมทั้ง 5 โรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลโลกสะอาดเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ขึ้น โดยจัดให้มี

การแข่งขันกันในวันที่ 22-29 เดือนธันวาคมของทุกปีเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย โดยมีหลักการและเหตุผลว่า การเล่นกีฬาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตคนเรา เพราะถือว่าการได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเป็นการทำให้เยาวชนได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เยาวชนห่างไกลขง-เสพติด ลดปัญหาอาชญากรรม ทำให้นักเรียนทั้ง 5 โรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลโลกสะอาดเกิดความสามัคคีกัน และส่งเสริมการเกิดขึ้นของความสามัคคีในชุมชน โดยมีเป้าหมายให้เยาวชน ประชาชนในตำบลโลกสะอาดเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาจำนวน 4,000 คน โดยมีชนิดกีฬาที่จัดขึ้น 5 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ ฟุตบอล วอลเลย์บอล เซปัก-ตะกร้อ เปตองและกรีฑา นอกจากนี้ยังได้มีการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน เช่น วิ่งกระสอบ วิ่งเปี้ยว ชักเย่อ เป็นต้น โดยได้รับการร่วมมือร่วมใจจากคณะครู-อาจารย์ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน สถานีอนามัย สถานีตำรวจ สมาชิก อบพร. และพี่น้องประชาชน เยาวชนตำบลโลกสะอาด ซึ่งงบประมาณที่ใช้ในการจัดงานในปี 2548 นั้นเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 327,900 บาท (สามแสนสองหมื่นเจ็ดพันเก้าร้อยบาทถ้วน) เยาวชน ประชาชนตำบลโลกสะอาดได้ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมนี้เป็นอย่างยิ่ง

นอกจากประเพณีการแข่งขันกีฬาแล้ว ยังมีอีกกิจกรรมหนึ่งที่ได้จัดขึ้นเพื่อเยาวชนตำบลโลกสะอาด คือ การแข่งขันกีฬามวยไทยด้านภยยาเสพติด โดยมีงบประมาณในการจัดซื้อเวทีมวย 90,000 บาท (เก้าหมื่นบาทถ้วน) โดยสั่งซื้อในงบจ่ายขาดเงินสะสม ได้จัดซื้อเวทีมวยขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2548. และได้มีการจัดการแข่งขันมวยไทยขึ้นเรื่อยมา โดยกีฬามวยไทยที่จัดขึ้นนี้จะช่วยส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและเป็นการอนุรักษ์ศิลปมวยไทย นายบุญตัน ศรีมุงคุณ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโลกสะอาดมีแนวคิดว่าการจัดซื้อเวทีมวยและการจัดการชกมวยไทยขึ้นในตำบลโลกสะอาด ส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่ผ่านเวทีมวยหรือเคยผ่านการแข่งขันการชกมวยไทยมาแล้วจะเป็นคนดี มีระเบียบวินัย เคารพกฎกติกาบ้านเมือง จึงทำให้เกิดโครงการแข่งขันการชกมวยไทยด้านภยยาเสพติดขึ้น

ด้วยความตระหนักถึงสภาพปัญหาและสถานการณ์ดังกล่าว จึงทำให้มีการรวมตัวกันของผู้คนจากหลายฝ่าย ทั้งจากองค์การบริหารส่วนตำบล ครู อาจารย์ และส่วนของประชาชน ผู้ปกครองในพื้นที่ เพื่อร่วมกันศึกษาวิจัยข้อมูลดังกล่าว ซึ่งคาดหวังว่านอกจากจะทำให้เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาระบบการศึกษาแล้ว น่าจะทำให้เห็นแนวทางอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ตำบลโลกสะอาดต่อไป

คำถามในการวิจัย

สถาบันชุมชนจะมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างไร ?

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหา และร่วมกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในตำบลโคกสะอาด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ของเด็ก และเยาวชน โดยการมีส่วนร่วมของสถาบันชุมชน
3. เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของสถาบันชุมชน ในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในตำบลโคกสะอาด

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถาบันชุมชน หมายถึง กลุ่มเด็ก-เยาวชน , กลุ่มผู้ปกครอง(ครอบครัว) , ผู้นำชุมชน , โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล , วัด

ขั้นตอนการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาชุมชน ตำบลโคกสะอาด
2. วิเคราะห์ปัญหาที่มีความสำคัญ และกำหนดหัวข้อในการวิจัย
3. ศึกษาสภาพปัญหา ตามหัวข้อการวิจัย
4. สรุปและวิเคราะห์สภาพปัญหา
5. วางแผนการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเด็ก
6. ปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน
7. สรุปและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน
8. รายงานการวิจัย

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัย เชิงคุณภาพ แบบมีส่วนร่วม ระหว่างทีมนักวิจัย ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนประชาชนทั่วไป ตัวแทนองค์กรในชุมชนและตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล กับกลุ่มเป้าหมายซึ่งประกอบด้วยเด็กและเยาวชนภายในตำบล กลุ่มผู้ปกครอง ครอบครัวภายในตำบลโคกสะอาด โดยใช้วิธีการพูดคุย แลกเปลี่ยน ซักถาม ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงานและจัดฝึกอบรม

เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนในการทำงาน และดำเนินงานแก้ไขปัญหาตาม
แนวทางของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็กชั้นประถมศึกษา อายุ 7 – 12 ปี
2. เยาวชน อายุ 13 – 18 ปี
ที่มีภูมิถิ่นอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบตำบลโคกสะอาด

พื้นที่เป้าหมาย

ตำบลโคกสะอาด กิ่งอำเภอ หนองชัย จ.กาฬสินธุ์

เนื้อหาในการวิจัย

- 1 ศึกษาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ในสองลักษณะ คือ
 - พฤติกรรมที่พึงประสงค์
 - พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
2. ศึกษาแนวทางและแผนงานสำหรับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน
3. ศึกษา กระบวนการและการมีส่วนร่วม ของสถาบันหลักในชุมชน ถึงการดำเนินกิจกรรม
เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

ระยะเวลาในการวิจัย 15 เดือน

กิจกรรมการดำเนินการ (รายละเอียดดังในตาราง)

1. ทำความเข้าใจโครงการ
 - ทำความเข้าใจกับทีมวิจัยและที่ปรึกษา
 - ทำความเข้าใจกับทุกสถาบันในชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. ศึกษาสถานการณ์ปัญหา และร่วมกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กและ
เยาวชน
 - 2.1 พุดคุยแลกเปลี่ยน เด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษา 5 โรงเรียน ๗ ละ 1 ครั้ง
รวม 5 ครั้ง
 - 2.2 ประชุมกับเยาวชน 12 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ครั้ง รวม 12 ครั้ง
 - 2.3 ประชุมผู้ปกครองนักเรียน 5 โรงเรียน 5 ครั้ง
 - 2.4 ประชุมร่วมกับชุมชน 12 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ครั้ง รวม 12 ครั้ง
 - 2.5 ประชุม – สัมมนาร่วม คณะครู – บุคลากรในโรงเรียน 5 โรงเรียน 1 ครั้ง

2.6 ประชุมผู้นำชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 ครั้ง

2.7 ประชุม – สัมมนา พระภิกษุสงฆ์ ในพื้นที่ตำบลโคกสะอาด 1 ครั้ง

3. สรุปสถานการณ์ปัญหาโดยรวม และสรุปพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน
1 ครั้ง

3.1 ประชุมร่วมทีมวิจัย ตัวแทนองค์กรในชุมชนทุกองค์กร ร่วมกับผู้นำและนักวิชาการ

4. ศึกษาดูงาน สำหรับเด็กและเยาวชนนอกสถานที่ ตัวแทนเด็ก-เยาวชน สถาบันชุมชน
และทีมวิจัยร่วมศึกษาดูงาน

5. วิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน

6. รายงานความก้าวหน้า การทำวิจัย สรุป ประเมินผล แก้ไขปรับปรุง และวางแผน

ดำเนินการขั้นต่อไป

7. ขั้นปฏิบัติการตามแผนงาน

7.1 ค่ายเยาวชน ตัวแทนเยาวชนจาก 12 หมู่บ้านเข้าค่ายอบรมเพื่อส่งเสริมการเป็น

ผู้นำ

8. สรุปงานวิจัย นำเสนอผลงานแผนงานต่อองค์การบริหารส่วนตำบล

9. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดแผนงานพัฒนา เด็กและเยาวชน ระดับตำบล
2. เกิดคณะทำงานจากภาคประชาชนเพื่อผลักดันนโยบายพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับตำบล
3. เกิดกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในชุมชน

ทีมวิจัย

ทีมวิจัยหลัก

1. นางสาวปัทมา ราดรี ประธานกรรมการสถานศึกษา ร.ร. หนองเม็กวิทยา หัวหน้า

โครงการ

2. นายประจักษ์ นาถ้ำพลอย	รอง ผอ.โรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม	ทีมวิจัย
3. นางสาวฉมทอง นามทอง	ผช.นักวิชาการ อบต.โคกสะอาด	ทีมวิจัย
4. นางจงกล วงศ์มาตร	รองนายก อบต.โคกสะอาด	ทีมวิจัย
5. นายสมศักดิ์ สุวิชา	ประธานสภา อบต.โคกสะอาด	ทีมวิจัย
6. นายฤทธิรงค์ นามทอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองเม็กวิทยา	ทีมวิจัย
7. นายเดือน คำนวนอินทร์	ครูผู้สอน โรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา	ทีมวิจัย

ทีมวิจัยรอง

1. นายกระแส นาดมทอง	ครูผู้สอน โรงเรียนน้อมคอนำประชาสามัคคี
2. นางสาวรัฐนันท์ อัยจักร์	จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน อบต. โคกสะอาด
3. นางสาวสร้อยญา คำทอง .	ผช.ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต. โคกสะอาด
4. นางสาวทองปวี ฤทธิพันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7
5. นางวชิรณัฐ พรหมภักดิ์	ครูผู้สอน โรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา
6. นางรัชนิกร คำนวนอินทร์	พยาบาลวิชาชีพ 6 ประจำสถานีนอนามัย บ้านโคกประสิทธิ์
7. นายสมศักดิ์ อุทัยมาตย์	สมาชิก อบต. หมู่ 12
8. นายบุญเรือง นาดมทอง	สมาชิก อบต. หมู่ 5
9. นางสาวสดี มหาพรหม	ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนบัวสะอาด

ส่งเสริม

ที่ปรึกษาโครงการ

1. นายบุญทัน ศรีมุงคุณ	นายก อบต. โคกสะอาด
2. พระครูโอภาส ชยานุกูล	เจ้าคณะตำบลโคกสะอาด

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การวิจัย “แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ของเด็ก และเยาวชน แบบมีส่วนร่วม โดยสถาบันในชุมชนตำบลโคกสะอาด “ เป็นไปได้โดยดี มีความชัดเจนในทิศทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ เพื่อการแก้ไขปัญหา และเพื่อให้แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการอันเป็นสากล สอดคล้องกับนโยบาย และแนวคิดระดับประเทศ ประกอบกับเพื่อสร้างความเชื่อมโยงหลักการดังกล่าวกับวิถีคิด นโยบาย และแผนงานในเรื่องนี้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ดังนั้นทีมวิจัยจึงได้ทำการศึกษาเอกสารซึ่งมีความเกี่ยวข้อง และน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ โดยรายละเอียดของเอกสารมีเนื้อหาหลายส่วนดังนี้

- 1. สิทธิเด็ก และเยาวชน
- 2. แนวคิด และการจัดตั้งสภาเด็ก และเยาวชน
- 3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

1. เอกสารเกี่ยวกับสิทธิเด็ก และเยาวชน

ภาพรวมมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ เยาวชน

มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเยาวชน (อายุ 18-ไม่เกิน 25 ปี) มี 6 ดัชนี/ข้อกำหนด 29 องค์ประกอบ 77 ตัวชี้วัด

ดัชนี/ข้อกำหนด	องค์ประกอบมาตรฐานที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
1 ความมั่นคงในชีวิต	1.1 สุขภาพกาย-สุขภาพจิต	1.1.1 มีสุขภาพแข็งแรง	(1) ร้อยละ 90 ของเยาวชนมีอาการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บรุนแรงที่รบกวนต่อกิจกรรมตามปกติ (การกิน นอน การเรียน การเล่น) ไม่เกินครั้งละ 7 วัน หรือ ไม่เกิน 2 ครั้ง/ปี
			(2) ร้อยละ 90 ของเยาวชนรู้จักหลีกเลี่ยงและป้องกันตัวเองจากการเจ็บป่วยเบื้องต้นได้
			(3) ร้อยละ 90 ของเยาวชน เมื่อเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ ต้องได้รับการดูแลทันต่อเหตุการณ์ ได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น พบแพทย์ หรือพาไปสถานพยาบาลเมื่อจำเป็น
			(4) ร้อยละ 90 ของเยาวชน ไม่เป็นโรคเรื้อรัง โรคประจำตัว หรือโรคที่ทำให้เกิดปัญหาในการดูแล (เช่น ลมชัก หอบหืดรุนแรง

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
			โรคหัวใจ โรคเลือด ธาลัสซีเมีย เบาหวานไตวาย มะเร็ง เอคส์ เป็นต้น) ดังนี้ -เยาวชนทุกคนได้รับการดูแลส่งเสริมสุขภาพตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา -เยาวชนทุกคนที่ป่วยต้องได้รับการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง
			(5) ทุกตำบลมีหน่วยงานให้การดูแลอย่างเพียงพอ และกระจายทั่วถึง ดังนี้ - สถานที่ให้บริการต้องอยู่ในระยะที่สามารถเข้าถึงได้ -สถานที่ให้บริการมีบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ประจำให้บริการอย่างเพียงพอและให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข
		1.1.2 ความ พิการ	(1) เยาวชนพิการมีไม่เกินร้อยละ 10 ของประชากร (<i>WHO</i>) (ความพิการ/บกพร่อง ประเภทใดประเภทหนึ่งใน 5 ประเภทตามพ.ร.บ. พินทุสมรรถภาพคนพิการ) -มีหน่วยงานให้การดูแล บำบัด พินทุ แก่ไข้อย่างเพียงพอ และกระจายทั่วถึงทุกอำเภอ
			(2) เยาวชนพิการทุกคนสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ (ยกเว้นกรณีรุนแรง)
			(3) เยาวชนพิการทุกคนได้รับการรักษา บำบัด พินทุ อย่างต่อเนื่อง
			(4) หน่วยงานในระดับอำเภอมีผู้ชำนาญการที่สามารถให้การดูแลเยาวชนพิการได้
		1.1.3 รู้เท่าทัน สิ่งที่จะก่อ อันตรายแก่ สุขภาพ	ร้อยละ 90 ของเยาวชนรู้เท่าทันถึงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพดังนี้ -มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อ/โรคทางเพศสัมพันธ์ -รู้โทษ/อันตรายจากบุหรี่ สุรา สารเสพติด การพนัน เกมสออนไลน์ และอบาณอื่นๆ -รู้วิธีการป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ
		1.1.4 มี พฤติกรรมที่ ส่งเสริม สุขภาพอนามัย อย่างเหมาะสม	ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ดังนี้ -รับประทานอาหารครบถ้วนตามหลักโภชนาการ ดื่มน้ำสะอาด และทานผัก ผลไม้อย่างปลอดภัยเหมาะสม -ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และดูแลสุขภาพทางร่างกายและจิตใจให้แข็งแรง รวมทั้งพักผ่อนอย่างเพียงพอ -มีพฤติกรรมสุขภาพที่ป้องกัน/เฝ้าระวังโรคทางสุขภาพ เช่น โรค

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
			อ้วน โรคกลัวอ้วน โรคเอดส์ -ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น สูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เสพสารเสพติดชนิดต่างๆ เป็นต้น -มีทักษะในการป้องกันสารเสพติด/แอลกอฮอล์
		1.1.5 มีจิตสำนึกความรับผิดชอบและพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม	(1) ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ดังนี้ -มีทักษะในการดูแลตนเองให้ปลอดภัย เช่น กำหนดขอบเขตความสัมพันธ์ที่ตนเองต้องการ ไม่ไปในสถานที่เปลี่ยวตามลำพัง ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงอันตราย เป็นต้น -สามารถสื่อสารเรื่องราวเกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์ได้ถูกต้องเหมาะสมตามกาล เวลา สถานที่ บุคคล เช่น เรื่องเพศศึกษา -มีความรู้ในการป้องกันการคุกคามทางเพศ และการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร -มีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์
			(2) มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบทางเพศที่เหมาะสม ดังนี้ -ใคร่ครวญ ไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนคิดริเริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลอื่น -ไม่สร้างความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลอื่นที่ไม่แน่ใจว่าจะเลือกเป็นคู่ครอง
		1.1.6 ตระหนักรู้ในตนเอง	ร้อยละ 90 ของเยาวชน รู้จักตัวเอง และรู้ความสามารถ/ศักยภาพของตัวเอง ดังนี้ -พอใจในเพศสภาพ (gender) ของตน -มั่นใจในตนเอง และตัดสินใจด้วยตนเองได้ -รู้จักและภาคภูมิใจในเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ความเป็นมาของครอบครัวตนเอง -รู้สิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ และปกป้องสิทธิของตน รวมทั้งเคารพสิทธิของผู้อื่น -รู้จักความสามารถ เห็นศักยภาพของตนเอง และส่งเสริม พัฒนาศักยภาพนั้นได้
		1.1.7 มีความเห็นใจและเมตตาผู้อื่น	ร้อยละ 90 ของเยาวชน แสดงความอ่อนโยน เมตตา ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ยากลำบากหรือด้อยกว่า รวมทั้งมีความเมตตาต่อสัตว์
		1.1.8 รู้ความ	ร้อยละ 90 ของเยาวชนรู้ความต้องการและจุดมุ่งหมายในชีวิต/

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
		ต้องการและ จุดมุ่งหมายใน ชีวิต	อนาคต ดังนี้ -รู้จักวางแผนอนาคตและตัดสินใจเลือกได้ เช่น การศึกษาต่อ อาชีพในอนาคต การสร้างครอบครัว เป็นต้น -มีความคาดหวังที่ดีเกี่ยวกับอนาคต -สามารถขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนและการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะเกี่ยวกับอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนรู้ การทำงาน หรือการมีครอบครัวอิสระจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง
		1.1.9 มี ความ ภาคภูมิใจใน ตนเอง	(1) ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น หรือ การเรียน/การทำงาน ดังนี้ -พอใจ มีความสุขในชีวิตประจำวัน หรือชีวิตการทำงาน -มีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม -พอใจผลการเรียน/การทำงาน และไม่มีมีความวิตกกังวลมากเกินไปเกี่ยวกับการเรียนหรือการทำงานเกินสมควร (2) ร้อยละ 90 ของเยาวชน เห็นคุณค่าของตนเอง ดังนี้ -รู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จ รับรู้ว่าตนเองมีความสามารถ -มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี -รู้สึกว่าคุณค่าตนเองเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป
	1.2 ที่อยู่อาศัย	1.1.10 มี ความสามารถ ในการจัดการ อารมณ์และ ความเครียด	ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์เหมาะสมกับวัย ดังนี้ -แสดงอารมณ์ได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ มีความยับยั้งชั่งใจ เช่น ยิ้มหัวเราะเมื่อพอใจ ไม่พูดคำหยาบ ไม่ทำลายข้าวของ ทำร้ายผู้อื่น ทำร้ายตนเองเมื่อโกรธ -รู้จักรอคอยเมื่อมีความต้องการ และไม่แสดงความก้าวร้าว ทำร้ายตนเอง ผู้อื่น หรือสิ่งของ -มีทักษะในการระบายหรือจัดการความเครียด เช่น หางานอดิเรก ทำ -สามารถใช้วาจาที่ดีแทนการทำร้าย -มีทักษะในการควบคุมอารมณ์ตนเอง -สามารถพูด บอกความรู้สึก และปรับความเข้าใจ ปรับอารมณ์ และระบายออกได้อย่างเหมาะสม -สามารถขอคำแนะนำ/ความช่วยเหลือเท่าที่จำเป็นและสำคัญ เมื่อคับข้องใจ หรือในสิ่งที่ตนเองไม่สามารถแก้ไข/จัดการได้
		1.1.2 มีความ	ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
	และความ ปลอดภัยใน ชีวิตและ ทรัพย์สิน	ปลอดภัยในที่ อยู่อาศัย ชีวิต และทรัพย์สิน	ดังนี้ -มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ถาวร เป็นหลักแหล่ง แน่นนอน -แหล่งที่พักอาศัยมีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีการแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน -แหล่งที่พักอาศัยและพื้นที่แวดล้อมมีความปลอดภัย ห่างไกลจากอบายมุข ภัยคุกคาม การละเมิดต่างๆทั้งทางชีวิตและทรัพย์สิน
1.3 มี พัฒนาการทาง สติปัญญา เหมาะสมกับ วัย		1.3.1 มี ความสามารถ คิดวิเคราะห์ เหตุผล	ร้อยละ 90 ของเยาวชน สามารถคิด วิเคราะห์เหตุผลได้ ดังนี้ -สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิตประจำวัน/ชีวิตการศึกษา/ชีวิตการทำงาน/ชีวิตครอบครัว -สามารถคิดวางแผนและใช้เหตุผลได้อย่างคล่องแคล่ว -สามารถวิเคราะห์สถานการณ์/เหตุการณ์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต
		1.3.2 มีทักษะ ในการตัดสินใจ และจัดการ ปัญหา	ร้อยละ 90 ของเยาวชน สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ ดังนี้ -มีทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างมีเหตุผล -มีทักษะในการจัดการปัญหา และขอความช่วยเหลือเมื่อไม่สามารถจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง -มีทักษะในการจัดการกับความเสี่ยงในชีวิตประจำวัน ภายใต้กรอบคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมอันดีงาม และกฎหมาย
		1.3.3 มี ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	ร้อยละ 90 ของเยาวชน คิดสิ่งใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ ดังนี้ -สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมประยุกต์ใช้สิ่งของใกล้ตัวให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน -สามารถคิดค้นริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ในทางที่สร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น
1.4 ด้านสังคม		1.4.1 มีทักษะ ในการสร้าง สัมพันธภาพ	ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพได้อย่างเหมาะสม ดังนี้ -การมีความมั่นใจในการคบเพื่อนทุกเพศ ทุกวัย -มีมนุษยสัมพันธ์และสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลทั่วไป -การมีกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนสนิท
		1.4.2 มีทักษะ ในการสื่อสาร	ร้อยละ 90 ของเยาวชน สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสม ดังนี้ -สามารถสื่อสาร บอกความรู้สึก แลกเปลี่ยน แสดงความเห็นและเหตุผลในเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์/กาลเทศะ -สามารถปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ทำในสิ่งไม่ถูกต้อง -สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสถานศึกษา ที่ทำงานหรือ

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
			บุคคลทั่วไปได้อย่างถูกต้องกาละเทศะ -มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารอย่างน้อย 1 ภาษา
		1.4.3 มีความ รับผิดชอบต่อ ตนเองและ สังคม	(1) ร้อยละ 90 ของเยาวชนมีความรับผิดชอบต่องานดังนี้ -สามารถรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองได้ -วางแผนและทำตามแผนได้ด้วยตนเอง เช่น จัดสรรเวลาในการทำกิจกรรม วางแผนการใช้เงินอย่างเหมาะสม เป็นต้น
			(2) ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้ - เยาวชน ดูแล รักษา ไม่ทำลาย ทรัพย์สินส่วนรวม - เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม
		1.4.4 มี ความสามารถ ในการปรับตัว ได้อย่าง เหมาะสม	ร้อยละ 90 ของเยาวชน ปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ดังนี้ -ปรับปรุง และ พัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับได้ของสังคม -ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น แสดงความเคารพ ให้เกียรติต่อผู้อื่น รู้จักสำรวมในสถานที่ต้องการความสงบ -ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กติกาในสังคม เคารพกฎหมาย และมีศีลธรรม เช่น ไม่กระทำความผิดในเรื่องเพศ ร่างกายและเสรีภาพของผู้อื่น หรือไม่กระทำความผิดต่อทรัพย์สินของผู้อื่น หรือไม่กระทำความผิดทางอาญาอื่นๆ เป็นต้น
		1.4.5 ยอมรับ ความแตกต่าง ระหว่างบุคคล และความ แตกต่าง ทางด้าน วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ ชาติ พันธุ์	ร้อยละ 90 ของเยาวชน ยอมรับในความแตกต่างได้ ดังนี้ -ไม่เลือกปฏิบัติต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล และความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ ศาสนา ชาติพันธุ์ -ได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการยอมรับความแตกต่าง
1.5. ด้าน คุณธรรม จริยธรรม		1.5.1 สามารถ แยกแยะถูกผิด/ ผิดชอบชั่วดี	ร้อยละ 90 ของเยาวชน แยกแยะถูกผิดได้ ดังนี้ -สามารถแยกแยะผิดชอบ ชั่วดี ในทางคุณธรรม -สามารถใช้วิจารณญาณในการปฏิบัติตน

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
			-ยึดถือคุณธรรม ความเชื่อทางศาสนา -มีอุดมการณ์การช่วยเหลือสังคม -เมื่อทำผิด ตระหนักรู้สำนึกผิด และพยายามแก้ไขความผิดพลาด
		1.5.2 มี คุณธรรม จริยธรรม	-ร้อยละ 90 ของเยาวชนประพฤติดี ประพฤติชอบ ดังนี้ -มีความซื่อสัตย์ กตัญญู กตเวที มีเมตตาเมตตาใจ -ไม่เป็นภัยแก่ผู้อื่น -ช่วยเหลือสังคมเห็นแก่ส่วนรวม -รู้ผิดชอบต่อหน้าที่ของตน -มีความอ่อนน้อมถ่อมตน -เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี -ได้รับการยกย่องเมื่อทำความดี
		1.5.3 มี กิจกรรมด้าน ศาสนา	-ร้อยละ 90 ของเยาวชนเป็นศาสนิกชนที่ดี ดังนี้ -เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ -มีความเข้าใจในสาระของศาสนา -สามารถนำหลักคำสอนทางศาสนาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
	1.6 ครอบครัว	1.6.1 ครอบครัวมีความ อบอุ่น และเข้มแข็ง	(1) ร้อยละ 90 ของครอบครัวเด็กมีความอบอุ่น ดังนี้ - สมาชิกในครอบครัวพูดคุยปรึกษาปัญหากัน รับฟังเสียงของสมาชิกทุกคน - สมาชิกของครอบครัวไม่แก้ไขปัญหในครอบครัวด้วยการใช้กำลังหรือความรุนแรง - สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารมื้อใดมื้อหนึ่งร่วมกัน อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง - สมาชิกของครอบครัวมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง เช่น การกลับไปเยี่ยมบ้าน พูดโทรศัพท์ เขียนจดหมายเป็นต้น (2) ร้อยละ 90 ของครอบครัวเด็กมีความเข้มแข็ง ดังนี้ - ครอบครัวมีสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในวัยแรงงาน มีงานทำ และช่วยเหลือดูแลครอบครัว - สมาชิกของครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรในสังคม - ครอบครัวมีสมาชิกร่วมกันแบ่งเบาภาระหน้าที่การงานของครอบครัว
		1.6.2 มีความ พร้อมก่อนที่จะ ใช้ชีวิตคู่ / มี	(1) ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีความพร้อมในการใช้ชีวิตคู่ ดังนี้ -มีความรู้ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ เช่น การดูแลสุขอนามัยในเรื่องเพศ ความรู้เรื่องอนามัยวัยรุ่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การ

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
		ครอบครัว	ป้องกันการตั้งครรภ์ เป็นต้น -การมีครอบครัวหลังจากบรรลุนิติภาวะ (อายุ 18 ปี) -การมีครอบครัวโดยมีอาชีพ/รายได้เพียงพอ - มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อคู่ครอง ในทุกด้าน โดยเฉพาะด้าน อารมณ์ความรู้สึก -วางแผนอนาคตครอบครัวร่วมกับคู่ครอง -ซื่อสัตย์ และไว้วาจาใจคู่ครอง
			(2) ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีการวางแผนในการใช้ชีวิต ดังนี้ -การตรวจเลือดก่อนสมรส -การวางแผนครอบครัว -การทราบ/ตระหนักในบทบาท ความรับผิดชอบทางเพศต่อครอบครัว
2.การศึกษา	2.1 โอกาสทางการศึกษา	2.1.1 ได้รับการศึกษาอย่างน้อยขั้นพื้นฐานในรูปแบบต่างๆ	ร้อยละ 90 ของเยาวชน ได้รับการศึกษาดังนี้ -จบการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างน้อย -สามารถอ่านออกเขียนได้ และใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง -มีโอกาสรับรู้/เข้าถึงแหล่งทุนทางการศึกษา -มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์/เทคโนโลยีสารสนเทศ
	2.2 โอกาสฝึกทักษะทางการศึกษา อาชีพ	2.2.1 ได้รับการฝึกทักษะในทางการศึกษา การศึกษา การอาชีพ	ร้อยละ 90 ของเยาวชน ได้รับการฝึกทักษะทางการศึกษาและอาชีพ ดังนี้ -มีโอกาสดูแล/ฝึกอบรมด้านอาชีพตามความถนัด และความสนใจอย่างต่อเนื่อง -มีโอกาสรับรู้และเข้าถึงแหล่งทุนทางการพัฒนาอาชีพ
	2.3 โอกาสในการศึกษาตามอัธยาศัย/การศึกษาตลอดชีวิต	2.3.1 ได้รับการศึกษาตามอัธยาศัย/การศึกษาตลอดชีวิต	ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีโอกาสได้รับการศึกษาในด้านอื่นๆ ดังนี้ -เข้าถึงแหล่งความรู้/ศูนย์บริการข้อมูลต่างๆ -มีแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน -มีผู้ใช้บริการจากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง
3.เศรษฐกิจ	3.1 การประกอบอาชีพและการมีรายได้	3.1.1 ได้รับการฝึกทักษะอาชีพที่เหมาะสม	ร้อยละ 90 ของเยาวชน ได้รับการฝึกทักษะอาชีพในสาขางานเพิ่มเติมอย่างเหมาะสมในระหว่างทำงาน อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี
	3.2 การ	3.2.1 ได้รับการ	ร้อยละ 90 ของเยาวชน ได้รับการคุ้มครองจากการทำงาน ดังนี้

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
	คุ้มครองจาก การทำงาน	คุ้มครอง / สวัสดิการจาก การทำงาน	-ผู้ทำงาน/ประกอบอาชีพต่างๆ ได้รับสวัสดิการหรือการคุ้มครองในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น ประกันสังคม -ได้รับการดูแลด้านความเป็นธรรมในการทำงาน เช่น ชั่วโมงการทำงาน ค่าตอบแทน วันหยุดพักผ่อน (ตามกฎหมายแรงงาน) เป็นต้น -สถานประกอบการมีการดูแลสวัสดิการและความปลอดภัยในการทำงาน
3.3 การ ประกอบ อาชีพ	3.3.1	มีอาชีพ สุจริต	เยาวชนทุกคน ประกอบอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย
	3.3.2	มีงานทำ สม่ำเสมอ	ร้อยละ 90 ของเยาวชน ไม่ว่างงานติดต่อกันเกิน 3 เดือน
3.4 การมี รายได้	3.4.1	มีรายได้ เพียงพอต่อการ ครองชีพ สามารถเลี้ยงดู ตัวเอง/ ครอบครัวได้	ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีรายได้พอเพียงต่อการยังชีพ ดังนี้ -ได้รับค่าแรงอย่างน้อยที่สุดไม่ต่ำกว่าค่าครองชีพขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด -รายจ่ายโดยเฉลี่ย น้อยกว่าหรือเท่ากับ รายได้
	3.4.2	มีการ บริหารจัดการ ในทางการเงิน	ร้อยละ 90 ของเยาวชน สามารถจัดการการเงินได้อย่างเหมาะสม รู้จักจัดสรรเงินในการใช้จ่ายจำเป็น และเก็บออมไว้ใช้ยามฉุกเฉิน
3.5 โอกาส/ ทางเลือกใน การประกอบ อาชีพ	3.5.1	มีโอกาส/ ทางเลือกในการ ประกอบอาชีพ ตามความถนัด และความสนใจ	(1) ร้อยละ 90 ของเยาวชนมีโอกาสรู้และเข้าถึงแหล่งข้อมูล/บริการด้านการจัดหางาน (2) ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ
	3.5.2	มีโอกา สในการพัฒนา ตนเองตาม ความถนัด/ สนใจ	ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีโอกาสทำงาน/ฝึกอบรมอาชีพ ในช่วงเวลาว่างตามความสนใจ/ความถนัดเพื่อพัฒนาตนเอง
	3.5.3	มีบริการ	ร้อยละ 90 ของเยาวชนสามารถเข้าถึงบริการจัดหางาน

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
		จัดหางาน	
	3.6 การบริหารจัดการในอาชีพ	3.6.1 มีความสามารถในการบริหารจัดการในอาชีพได้	ร้อยละ 90 ของเยาวชน สามารถบริหารจัดการในอาชีพได้ ดังนี้ -ทำงานสม่ำเสมอ -คุณภาพงานพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น
4 สังคม	4.1 มีส่วนร่วมในครอบครัว	4.1.1 มีส่วนร่วมในชีวิตครอบครัว	ร้อยละ 90 ของเยาวชนมีส่วนร่วมในชีวิตครอบครัวดังนี้ -มีสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวเช่น ให้ความช่วยเหลือรับคำแนะนำ ใคร่ทรงสามารถพูดคุยสื่อสารกับคนในครอบครัวได้ -การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ ปฏิบัติ แสดงความเห็นในบ้านร่วมกับสมาชิกในครอบครัว -การช่วยเหลือแบ่งเบาภาระภายในบ้านกิจกรรมของครอบครัว
	4.2 มีส่วนช่วยเหลือสังคม/ชุมชน/สถานศึกษา	4.2.1 การเข้าร่วมในการเป็นอาสาสมัครและทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน/สังคม	-ร้อยละ 90 ของเยาวชน เป็นสมาชิกอาสาสมัคร/บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม/กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ไม่น้อยกว่า 5 ครั้ง/ปี หรือ 40 ชั่วโมง/ปี
		4.2.2 มีงบประมาณในการบำเพ็ญประโยชน์แก่เยาวชน	(1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างน้อยในระดับตำบลจัดทำแผนและจัดงบประมาณเพื่อการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในท้องถิ่น (2) กระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน จัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนเยาวชนให้บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในรูปแบบต่าง -องค์การธุรกิจเอกชนและองค์การสาธารณประโยชน์ ร่วมสนับสนุนการบำเพ็ญประโยชน์ของเยาวชน
	4.3 มีส่วนร่วมในวัฒนธรรม	4.3.1 เข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรม	ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ดังนี้ -ร่วมคิด/วางแผน/ทำกิจกรรมทางศิลปะ วัฒนธรรม ร่วมการสืบสานภูมิปัญญาชุมชน เลือกทำกิจกรรมสร้างสรรค์หรือตามวัฒนธรรม ประเพณีที่สนใจร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมพื้นบ้านในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับสากล -สามารถปรับตัวเข้ากับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของ

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
			ชุมชน -มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา
	4.4 มีส่วน ร่วมกับ การเมือง การ ปกครอง	4.4.1 เข้าร่วม กิจกรรม การเมือง การ ปกครอง	ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง การ ปกครอง ดังนี้ -มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เป็นสมาชิก หรือเข้าร่วม กิจกรรมในด้านต่างๆ เช่น การเลือกตั้งประธานชมรม องค์การ นักศึกษา สภาเยาวชนในระดับต่างๆ เวทีเด็ก-เยาวชน เป็นต้น -มีส่วนร่วมในการรับรู้/ใช้สิทธิและทำหน้าที่ทางการเมืองใน ระดับต่างๆ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร/อบต. เป็นต้น -มีช่องทาง/การเปิดโอกาสให้เยาวชนได้รับรู้/ร่วมกิจกรรมทางการเมือง / การปกครองส่วนท้องถิ่น
	4.5 มีโอกาส ร่วมกิจกรรม นันทนาการ	4.5.1 มีโอกาส เข้าร่วม กิจกรรม นันทนาการ อย่างเหมาะสม	ร้อยละ 90 ของเยาวชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการ ดังนี้ -มีกลุ่มเพื่อนในการเล่น/ทำกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ -มีกิจกรรมนันทนาการอย่างเหมาะสมกับวัยหรือความสนใจ เช่น กีฬา คนตรี ศิลปะ ท่องเที่ยว งานอดิเรก เป็นต้น
		4.5.2 มีเวที/ พื้นที่ สร้างสรรค์ สำหรับเยาวชน	ร้อยละ 90 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การภาคธุรกิจ เอกชนและองค์การสาธารณประโยชน์จัดทำแผนและจัดสรร งบประมาณ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมนันทนาการ ในรูปแบบต่าง ๆ ของเยาวชน
5 สิทธิทาง สังคมและ การคุ้มครอง สิทธิ	5.1 การ คุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ ตามกฎหมาย	5.1.1 ได้รับการ คุ้มครอง พิทักษ์สิทธิตาม กฎหมาย	ร้อยละ 90 ของเยาวชน ได้รับการคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ ดังนี้ -ได้รับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามกฎหมาย โดยไม่ถูกเลือก ปฏิบัติ -ได้รับการคุ้มครองในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งของการประกัน สุขภาพ -มีทางเลือก/ช่องทางร้องเรียนขอความเป็นธรรมจากหน่วยงาน/ องค์กรต่างๆ ที่กระจายทั่วถึงในระดับตำบล เช่น กล้องรับ ความเห็น ศูนย์ร้องทุกข์ เป็นต้น
		5.1.2 เข้าร่วม กิจกรรม คุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ	ร้อยละ 90 ของเยาวชน เข้าร่วมกิจกรรมคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ ดังนี้ -เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิในด้านต่างๆ -หน่วยงานต่างๆ เปิดช่องทางให้เยาวชนได้มีกิจกรรมคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
	5.2 การมีพื้นที่ สำหรับทำ กิจกรรมของ เยาวชน	5.2.1 มี สิ่งแวดล้อมที่ เอื้อต่อการทำ กิจกรรม ส่งเสริมการ เรียนรู้ของ เยาวชน	(1) ทุกหมู่บ้านมีพื้นที่ให้เยาวชนได้ทำกิจกรรม/ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น ห้องสมุด สโมสร สวนสาธารณะ ศูนย์การเรียนรู้ สโมสรกีฬา ศูนย์เยาวชน ฯลฯ (2) มีแหล่งให้การเรียนรู้สำหรับเยาวชนทุกภาค เช่น พิพิธภัณฑ์ วิทยาศาสตร์ อุทยานการเรียนรู้ เป็นต้น
	5.3 การมี ระบบส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมของ เยาวชน	5.3.1 มีระบบ และกลไกใน การสนับสนุน การจัดกิจกรรม ของเยาวชน	(1) ทุกตำบลมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ/คนในการจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชน (2) ร้อยละ 90 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การภาคธุรกิจเอกชนและองค์การสาธารณประโยชน์จัดทำแผนและจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ของเยาวชน
	5.4 การ คุ้มครองจาก ภัยพิบัติ/ความ รุนแรงใน พื้นที่	5.4.1 ได้รับการ ปกป้อง คุ้มครองให้ ความปลอดภัย จากภัยพิบัติ/ ความรุนแรงใน พื้นที่	(1) ร้อยละ 90 ของเยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและระบบเตือนภัยเกี่ยวกับภัยพิบัติ/ความรุนแรงในพื้นที่ได้ (2) ทุกชุมชนที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัย/ความรุนแรงต่างๆ มีระบบป้องกันภัยของตนเอง
		5.4.2 เยาวชนมี ส่วนร่วมในการ ป้องกันภัยพิบัติ และ ความ รุนแรงในพื้นที่	(1) เยาวชนทุกคนมีส่วนร่วมในการซักซ้อมและการจัดทำแผนการเฝ้าระวังภัยพิบัติ (2) จัดระบบอาสาสมัครป้องกันภัยในพื้นที่ โดยมีเยาวชนเข้าร่วมอย่างน้อยร้อยละ 60 ของเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่
5.5 การเข้าถึง บริการต่างๆ	5.5.1 มีสถานที่ จัดให้บริการ ทางสังคมใน ชุมชน	5.5.1 มีสถานที่ จัดให้บริการ ทางสังคมใน ชุมชน	ทุกตำบล ต้องมีสถานที่จัดให้บริการเหล่านี้ ทุกรายการ (1) สถานพยาบาล/ศูนย์บริการสาธารณสุข (2) สถานดูแล/พัฒนาเด็ก/โรงเรียน (3) สถานีตำรวจ/ตำรวจชุมชน (4) สถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา (5) สถานที่ให้บริการด้านการปกครองในท้องถิ่น (6) พื้นที่สำหรับเด็ก (7) มีบริการทางสังคมด้านอื่น ๆ

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
		5.5.2 สามารถ เข้ารับบริการ ต่างๆได้อย่าง สะดวก	ร้อยละ 90 ของเยาวชน เข้าถึงบริการได้ ดังนี้ -สามารถไปถึงสถานที่จัดให้บริการได้สะดวก รวดเร็ว -สามารถเข้าถึงบริการ ได้อย่างเท่าเทียมและได้รับบริการที่มี มาตรฐาน -สถานที่จัดให้บริการของรัฐมีบริการตรวจสอบภาพฟรีประจำปี
	5.6.การเลือก บริโภคข้อมูล ข่าวสารจาก สื่อต่างๆ	5.6.1 รู้จักเลือก บริโภคข้อมูล ข่าวสารจากสื่อ ต่างๆที่ เหมาะสมและ เป็นประโยชน์ ในการพัฒนา ทักษะชีวิต	ร้อยละ 90 ของเยาวชน เลือกบริโภคข้อมูล ข่าวสารอย่างเหมาะสม ดังนี้ -ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆอย่างเพียงพอและรอบด้าน -สามารถแยกแยะและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสาร/สื่อที่เป็นประโยชน์ -สามารถสะท้อนความต้องการในการบริโภคข้อมูล/ข่าวสารผ่าน ช่องทางต่างๆในสังคม เช่น ตู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ วิทยุชุมชน หอ กระจายข่าว เป็นต้น
		5.6.2 มี แหล่งข้อมูล ข่าวสาร	-มีศูนย์การเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้สาธารณะอย่างน้อยใน ระดับตำบล ให้เยาวชนสามารถเข้าถึงและใช้บริการได้
	5.7 การรู้เท่า ทันการ เปลี่ยนแปลง	5.7.1 รู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงทาง สังคม	ร้อยละ 90 ของเยาวชน รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนี้ -ให้ความสนใจเรียนรู้และวิเคราะห์สังคมขั้นต้น เช่น การติดตาม ข่าวสารบ้านเมือง เป็นต้น -เข้าใจสถานการณ์ บทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันของบุคคลภายใน ครอบครัวและสังคมภายนอก
6. สภาพ แวดล้อม	6.1 การ เกื้อหนุน เอื้อเพื่อ ช่วยเหลือ พึ่งพาและ กัน	6.1.1 ครอบครัว ได้รับการ ช่วยเหลือใน ด้านต่างๆจาก ชุมชน	- ทุกหมู่บ้านมีสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกในชุมชน เช่น ฌาปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น - ทุกหมู่บ้านมีระบบการให้การดูแลช่วยเหลือกลุ่มคนที่เดือดร้อน หรือประสบความจำเป็นฉุกเฉิน เช่น ความช่วยเหลือด้านการงาน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของครอบครัว
		6.1.2ครอบครัว ได้รับการยอมรับ ในชุมชน	-ครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในชุมชน
	6.2 มีเครือข่าย ระหว่างชุมชน	6.2.1 ในชุมชน ที่ คร อ บ ค ร วั อาศัยอยู่มีการ	(1) ทุกหมู่บ้านมีการดำเนินงานหรือกิจกรรมกลุ่มหรือองค์กรที่ก่อ ประโยชน์ให้แก่ประชาชนในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่ม สหกรณ์ออมทรัพย์ ลูกเสือชาวบ้าน ศูนย์พัฒนาครอบครัวใน

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ มาตรฐาน ที่พึงประสงค์	ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด	เกณฑ์
		รวมตัวกันของ กลุ่มคน หรือ องค์กร ที่ก่อ ประโยชน์ให้แก่ ประชาชนใน ชุมชน	ชุมชน กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้นอย่างต่อเนื่อง (2) ทุกหมู่บ้านมีการเชื่อมโยงการดำเนินงาน/กิจกรรมกลุ่มใน ระดับต่างๆ ดังนี้ - ระดับครอบครัว-ครอบครัว - ระดับครอบครัว-ชุมชน - ระหว่างชุมชน

2. เอกสารเกี่ยวกับแนวคิด และวิธีการจัดตั้งสภาเด็ก และเยาวชน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

การจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด

โดย

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เยาวชน (สทย.)

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุไม่เกิน 25 ปี

(พรบ. ส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ 2521)

เด็ก หมายถึง ผู้ซึ่งอายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

(อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1990 พ.ศ. 2533)

ที่มา

1. การประชุมคณะกรรมการจัดงานวันเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2547 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2547 ซึ่งมีอดีตรองนายกรัฐมนตรี (ศาสตราจารย์ ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์) เป็นประธาน ได้มีมติเห็นชอบให้จัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดนาร่อง 4 จังหวัด (ภาคละ 1 จังหวัด) คือ ภาคเหนือ ที่จังหวัดเชียงราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จังหวัดสุรินทร์ ภาคกลาง ที่จังหวัดปราจีนบุรี และภาคใต้ ที่จังหวัดสตูล โดยให้สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) เป็นเจ้าของเรื่อง ส่วนการดำเนินงานในระดับจังหวัดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการจัดตั้งสภาเยาวชนจังหวัด ซึ่งทั้ง 4 จังหวัด นาร่องได้สนองนโยบายดำเนินงานมาตามลำดับ

2. เมื่อคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (กยช.) ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างตามมติคณะรัฐมนตรีเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประธาน กยช. คือ รองนายกรัฐมนตรี (นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย) ได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2548 เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2548 ณ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ภายใต้หลักการ “เด็กนำผู้ใหญ่หนุน” และควรผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และกลุ่มเยาวชน ร่วมมือกันจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดให้ครบทุกจังหวัด รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดสภาเยาวชนแห่งชาติในโอกาสต่อไป

3. คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (กยช.) ในคราวประชุม ครั้งที่ 2/2548 เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2548 โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ) เป็นประธาน มีมติให้ทุกจังหวัดจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชน ให้เสร็จเรียบร้อยภายในปีงบประมาณ 2549 และให้สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ (สท.) ประสานกับสำนักงานงบประมาณ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ทั้ง 76 จังหวัด

แนวความคิดในการจัดตั้งสภาเด็ก และเยาวชน

สภาเด็กและเยาวชน เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มเยาวชนที่มี การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและ เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อปฏิบัติการกิจกรรมร่วมกันในการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาลูกเด็กและเยาวชนในระดับท้องถิ่น และร่วมกันจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม โดยที่แต่ละกลุ่มยังคงปฏิบัติการหลักของตนต่อไปอย่างไม่สูญเสียเอกลักษณ์และปรัชญาของกลุ่ม การเชื่อมโยงนี้จะอยู่ในรูปของการจัดองค์กรที่มีโครงสร้างของความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชน

1. เพื่อให้มีองค์กรกลางของเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเยาวชนในจังหวัด ประสานกลุ่มต่าง ๆ ภายในจังหวัด รวบรวมสังเคราะห์ปัญหาความต้องการในการพัฒนาและข้อเสนอ ในการพัฒนาเยาวชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มเยาวชนที่มีการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม เพื่อปฏิบัติการกิจกรรมร่วมกัน ในการแสวงหาแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมการเชื่อมโยงนี้จะอยู่ในรูปการจัดองค์กรที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน ภายใต้ข้อบังคับซึ่งจัดทำด้วยความเห็นชอบของผู้แทนเยาวชนในจังหวัด

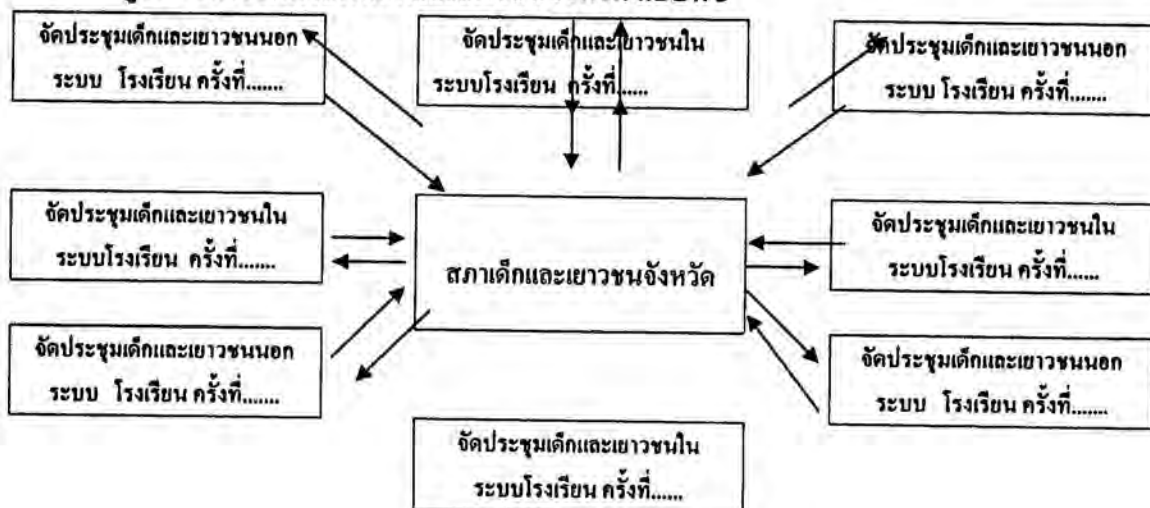
รูปแบบการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด แบบที่ 1

รูปแบบการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด แบบที่ 2

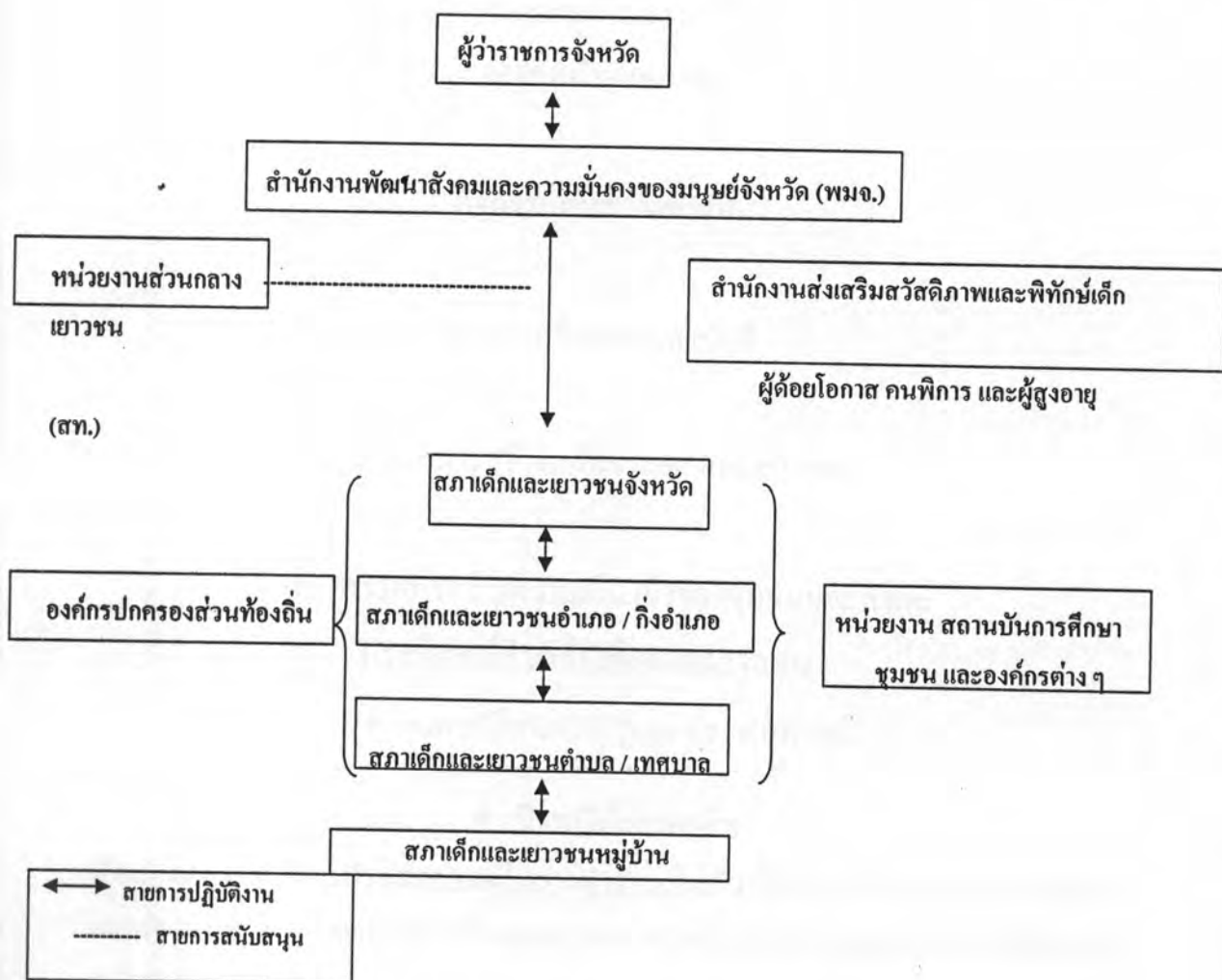
รูปแบบการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด แบบที่ 3

หมายเหตุ

= ในการประชุมแต่ละครั้ง จะคัดเลือกตัวแทนรุ่น เข้าไปในสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด

โครงสร้างการปฏิบัติงานของสภาเด็กและเยาวชน

แนวทางการดำเนินงานของสภาเด็กและเยาวชน

องค์กรเครือข่าย

องค์กรชุมชน

หน่วยงานต่าง ๆ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

การรวมกลุ่มเด็กและเยาวชน

การดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์

กิจกรรมสร้างความสามัคคี

กิจกรรมการสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชน

กิจกรรมการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม

ประโยชน์สำหรับเด็กและเยาวชน

- แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

- มีรายได้และอาชีพ

เด็กและเยาวชนได้รับประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชน ในท้องถิ่น โดยผ่านสภาเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งหน่วยงานและองค์กร เครือข่ายต่างๆ ในชุมชน

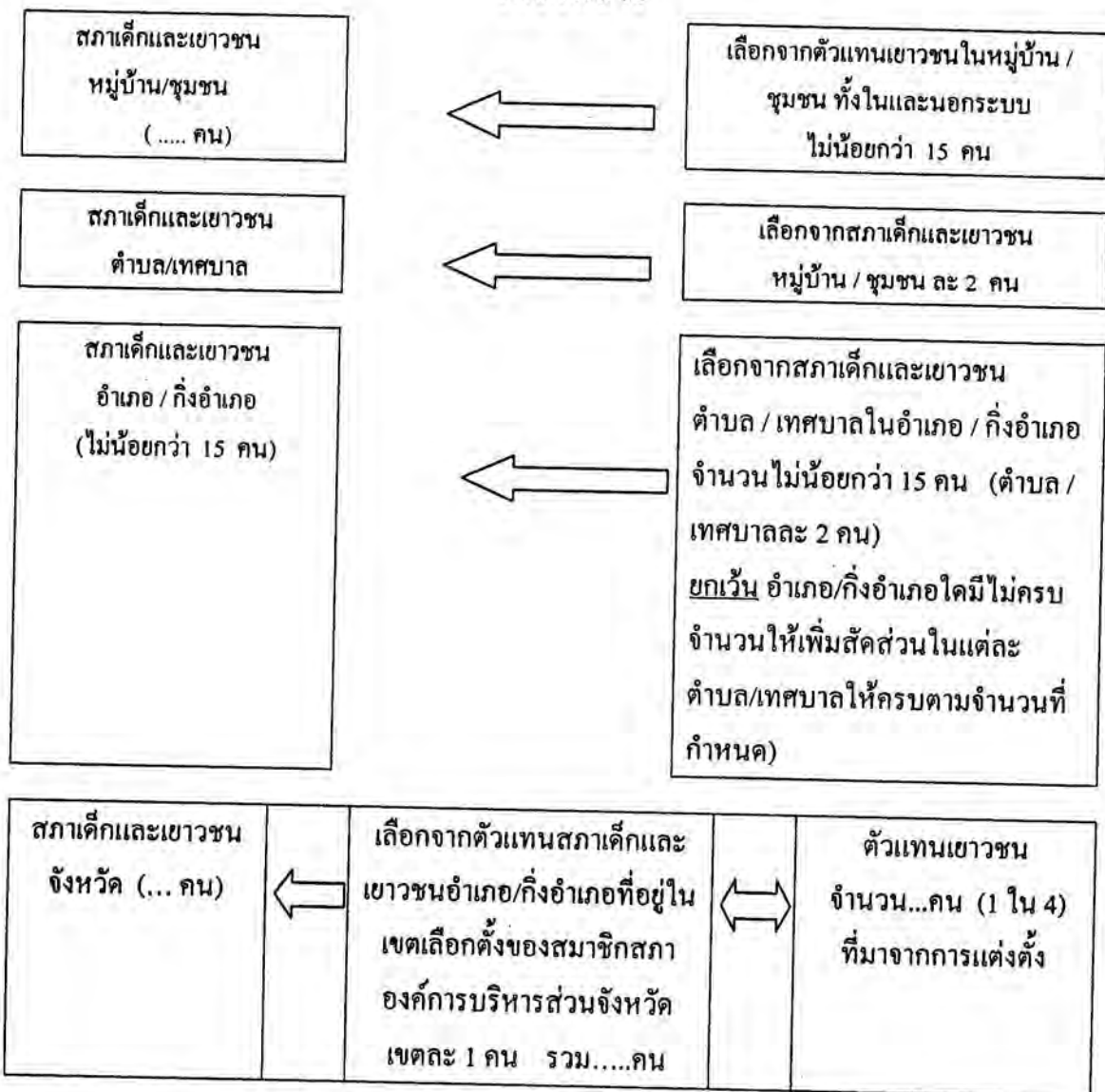
ด้านสังคม

พลังขับเคลื่อนในสังคม

สังคมตระหนักถึงความสำคัญของเยาวชน

การแก้ไขปัญหาเยาวชนและสังคมได้ถูกต้อง

โครงสร้าง

3. ยุทธศาสตร์การพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

โดยทำการศึกษาข้อมูลจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศ. 2551-2555 องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด และแผนสามปี พ.ศ. 2551-2553 องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

เพื่อให้เห็นถึงแผนงาน งบประมาณ และโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินงาน ให้เกิดการแก้ไขปัญหา ในเรื่องเด็ก และเยาวชน

พบว่าแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อเกิดจากข้อมูลพื้นฐาน สภาพทั่วไป สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ตำบล นำไปประกอบกับ การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีหลักการการวิเคราะห์อยู่สองส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการ และแนวคิดในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่วนที่ 2 คือ ปัจจัย และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา โดยทั้งสองส่วนมีรายละเอียดดังนี้

หลักการ และแนวคิดในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. นโยบายของรัฐ

- นโยบายการปฏิรูปการเมือง การปกครอง และการบริหาร
- นโยบายเศรษฐกิจ
- นโยบายสังคม
- นโยบายการต่างประเทศ
- นโยบายการรักษาความมั่นคงของรัฐ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนประเทศไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ 10

เรียนรู้

ที่มั่นคงของประเทศ

-ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการ

-ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ให้เป็นรากฐาน

-ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

-ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบความหลากหลายทางชีวภาพ และการสร้าง

ความมั่นคงของฐานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

-ยุทธศาสตร์การสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

3. ส่วนท้องถิ่นในฐานะบทบาทของภาคีพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ 10

4. วิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์

6. กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

กาฬสินธุ์

6.1 ยุทธศาสตร์การเอาชนะความยากจน

-การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง

- การเพิ่มศักยภาพ และ โอกาสของคนจน
- การพัฒนา และสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน
- การพัฒนาปัจจัยการสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ

6.2 ยุทธศาสตร์การปลอดภัยเสถียร

- การปลูกพลังแผ่นดิน
- การบำบัด และฟื้นฟูสมรรถภาพ

6.3 ยุทธศาสตร์การป้องกัน และปราบปรามทุจริต และประพฤติมิชอบ

- สร้างความเข้มแข็งของระบบตรวจสอบความทุจริต และประพฤติมิชอบ
- การปราบปรามการทุจริต

6.4 ยุทธศาสตร์การบริการประทับใจ

- เพิ่มประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้บริการ
- การพัฒนาระบบข้อมูล และสารสนเทศ
- การประชาสัมพันธ์ และการให้บริการของรัฐ

6.5 ยุทธศาสตร์ การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

- การป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม
- การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน
- การคุ้มครองผู้บริโภค

6.6 ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
- การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น
- การอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมการบริหารแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

6.7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

- สร้างคนดีสู่สังคม
- ส่งเสริมให้มีระบบการคุ้มครองและสวัสดิการทางสังคม
- อนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ส่งเสริมการเล่นกีฬาและนันทนาการ
- พัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองของประชาชนพร้อม

พัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค

6.8 ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา

- สร้างและพัฒนานักวิจัย พร้อมทั้งส่งเสริมการทำวิจัย

7. นโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

7.1 นโยบายเร่งด่วน

- ส่งเสริม และพัฒนากลุ่มอาชีพ
- จัดทำระบบศูนย์ข้อมูลการเกษตร
- ส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาการศึกษาและจัดตั้งกองทุนการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนที่ยากจน

ทุนการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนที่ยากจน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร
- ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานขององค์การบริหารส่วน

ตำบล

7.2 นโยบายทั่วไป

- การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม
- การจัดการด้านนันทนาการ วัฒนธรรมและกีฬา
- การจัดการด้านสาธารณสุข การพัฒนาส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน
- การจัดการด้านการเมือง การปกครอง และการบริหารจัดการ

ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของประชาชน

- ปัญหาด้านเศรษฐกิจ
- ปัญหาด้านสังคม
- ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- ปัญหาด้านแหล่งน้ำ
- ปัญหาด้านสาธารณสุข
- ปัญหาด้านการเมือง และการบริการ
- ปัญหาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

2. การวิเคราะห์ศักยภาพ เพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาในปัจจุบัน และ โอกาสใน

อนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบล

- ระบบการบริหาร
- ระบบข้อมูล
- อัตราค่าจ้าง
- งบประมาณ
- ศักยภาพของชุมชน

-ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากหลักการเบื้องต้นดังกล่าวมาทั้งหมด จะถูกนำมาสรุปเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์การพัฒนาคำบลโคกสะอาด

โคกสะอาดน่าอยู่ คู่คุณธรรม

นำคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคำบลโคกสะอาด

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคำบลให้น่าอยู่
2. ยุทธศาสตร์การเอาชนะความยากจน
3. ยุทธศาสตร์การบริการประทับใจ
4. ยุทธศาสตร์การวิจัย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาในช่วงสามปีโดยเรียงลำดับก่อน-หลัง

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคำบลให้น่าอยู่ สรุปเป็นแนวทางพัฒนาได้ดังนี้
 - 1.1 แนวทางการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
 - 1.2 แนวทางการพัฒนาด้านปลอดภัยเสถียร
 - 1.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต
 - 1.4 แนวทางการพัฒนาด้านความเข้มแข็งของชุมชน
 - 1.5 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายของประชาชน
 - 1.6 แนวทางการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม
 - 1.7 แนวทางการพัฒนาการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ
 2. ยุทธศาสตร์การเอาชนะความยากจน
 - 2.1 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต
 - 2.3 แนวทางการพัฒนาปัจจัยการสนับสนุน และสร้างความเข้มแข็ง
 3. ยุทธศาสตร์การบริการประทับใจ
 - 3.1 แนวทางการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 4. ยุทธศาสตร์การวิจัย
 - 4.1 แนวทางการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
- อย่างไรก็ตามจากการประมวลยุทธศาสตร์การพัฒนาของตำบล โคกสะอาดทั้งหมดพบว่า แผนงานและงบประมาณที่มีความเกี่ยวข้องกับงานพัฒนาเด็ก และเยาวชนมีดังนี้

-ค่าใช้จ่ายในการจัดการแข่งขันกีฬาตำบล ตั้งไว้ 350,000 บาท เพื่อจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการแข่งขันกีฬาเยาวชนประชาชน นักเรียน ประจำปี และส่งนักกีฬาเยาวชนเข้าร่วมแข่งขันในระดับอำเภอ และจังหวัด

-ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมสร้างจิตสำนึกเด็ก เยาวชน ประชาชน ตามโครงการด้านยาเสพติด และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งไว้ 100,000 บาท เพื่อจ่ายเป็นค่าฝึกอบรมเด็ก เยาวชน และประชาชน ตามโครงการด้านยาเสพติดและรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านยาเสพติด

-ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมตามโครงการฝึกอบรมอาชีพให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชน ตั้งไว้ 150,000 บาท เพื่อจ่ายเป็นค่าวิทยากร ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าอาหาร ฯลฯ

บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานชุมชน

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

1.1 อาณาเขตติดต่อ

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 2 ตำบลโคกสะอาด กิ่งอำเภอน้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ และอยู่ทางทิศตะวันตกของกิ่งอำเภอน้องชัย ห่างจากกิ่งอำเภอน้องชัย ประมาณ 10 กิโลเมตร และอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ 30 กิโลเมตร สภาพพื้นที่โดยทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด มีเขตติดต่อพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนศิลาแลง กิ่งอำเภอน้องชัย อำเภอกมลาไสย และองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวัว อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองดอกลำไย อำเภอยางตลาด และอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย และองค์การบริหารส่วนตำบลน้องชัยพัฒนา กิ่งอำเภอน้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้องชัยพัฒนา กิ่งอำเภอน้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.2 พื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด มีพื้นที่โดยประมาณ 35 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 21,893 ไร่

2. สภาพภูมิประเทศ

1 องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับการทำการเกษตร พื้นที่ทำการเกษตรประมาณครึ่งหนึ่งของพื้นที่ทั้งหมดอยู่ในเขตชลประทานจากเขื่อนลำปาว และโครงการสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้าจากลำน้ำชี พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาดมีแหล่งน้ำที่สำคัญในการเพาะปลูกคือกุดไผ่จ่อ และแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด มี 3 ฤดูกาล คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคม ถึงเดือน พฤษภาคม อากาศร้อนจัด

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์อากาศหนาว

3. สภาพสังคม

- ด้านเศรษฐกิจการลงทุน พื้นที่มีการลงทุนทางอุตสาหกรรมทางการเกษตรจำนวนมาก
- ด้านแรงงาน แรงงานมีไม่เพียงพอ อพยพแรงงานออกนอกพื้นที่ กลับมาเฉพาะ

ฤดูกาลเก็บเกี่ยว มีแต่เด็ก และคนชรา

3.1 จำนวนหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ดังนี้

รายชื่อหมู่บ้านและผู้นำหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด มี 12 หมู่บ้าน
แยกได้ดังต่อไปนี้

1. หมู่ที่ 1	บ้านโนนชัย	นายสง่า นาคาทอง	กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
2. หมู่ที่ 2	บ้านสะอาด	นายบุญช่วย นาคมทอง	ผู้ใหญ่บ้าน
3. หมู่ที่ 3	บ้านหนองบัว	นายเชวง ชนารเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน
4. หมู่ที่ 4	บ้านหนองเม็ก	นายจันทร์ศรี นาทองชัย	ผู้ใหญ่บ้าน
5. หมู่ที่ 5	บ้านโคกประสิทธิ์	นายทวี นาคมทอง	ผู้ใหญ่บ้าน
6. หมู่ที่ 6	บ้านคอนข่า	นายสมชัย บรรพแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน
7. หมู่ที่ 7	บ้านน้อย	นางสาวทองปิว ฤทธิพันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน
8. หมู่ที่ 8	บ้านหนองมะทอ	นายหนูกัน ไชยโสภ	ผู้ใหญ่บ้าน
9. หมู่ที่ 9	บ้านหนองเรือ	นายเลียง บุรณรัตน์	ผู้ใหญ่บ้าน
10. หมู่ที่ 10	บ้านโคกประสิทธิ์	นายบุญธรรม วิเทห์	ผู้ใหญ่บ้าน
11. หมู่ที่ 11	บ้านหนองบัว	นายเดือน นาทองบ่อ	ผู้ใหญ่บ้าน
12. หมู่ที่ 12	บ้านโคกประสิทธิ์	นางมะลิวัลย์ นาคมทอง	ผู้ใหญ่บ้าน

3.2 จำนวนประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด มีจำนวนครัวเรือนในพื้นที่ 1,597 ครัวเรือน
จำนวนประชากรทั้งหมด 7,543 คน แยกเป็นชาย 3,444 คน หญิง 3,589 คน มีความหนาแน่น
เฉลี่ยจำนวน 213 คน/ตารางกิโลเมตร

3.3 สภาพทางการศึกษา

3.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง (ขยายโอกาส 2 แห่ง) ซึ่งเป็นของรัฐบาล

1. โรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม (ขยายโอกาส)	ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 11
2. โรงเรียนหนองเม็กวิทยา	ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 4
3. โรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา (ขยายโอกาส)	ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 12
4. โรงเรียนโนนชัยประชาสรรค์	ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 1
5. โรงเรียนน้อยคอนข่าประชานุเคราะห์	ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 6

3.1.2 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 6 แห่ง

3.1.3 ห้องสมุดประชาชน 1 แห่ง (กศน./อบต.โคกสะอาด)

- 3.1.4 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน 1 แห่ง (อบต.โคกสะอาด)
- 3.1.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำหมู่บ้าน 4 แห่ง
- ถ่ายโอนจาก พช. 1 แห่ง
- ถ่ายโอนจาก ศดว. 2 แห่ง
- ถ่ายโอนจาก สปช. 1 แห่ง (ศูนย์ อบต.โคกสะอาด)

ตารางแสดงจำนวนประชากร

หมู่ที่	บ้าน	เพศ		รวม	หมายเหตุ
		ชาย	หญิง		
1	โนนชัย	376	377	753	
2	สะอาด	376	422	798	
3	หนองบัว	456	465	921	
4	หนองเม็ก	320	350	670	
5	โคกประสิทธิ์	404	431	835	
6	ดอนข่า	355	393	748	
7	น้อย	250	249	499	
8	หนองมะทอ	97	77	174	
9	หนองเรือ	61	45	106	
10	โคกประสิทธิ์	244	279	523	
11	หนองบัว	486	515	1,001	
12	โคกประสิทธิ์	244	257	501	
รวม		3,669	3,860	7,592	

3.4 สถาบันและองค์การทางศาสนา

มีวัด/สำนักสงฆ์ 10 แห่ง

1. วัดสว่างชัยศรีโนนชัย
2. วัดโพธิ์ศรีบ้านสะอาด
3. วัดป่าจันทนศิลาवास
4. วัดสายทองหนองเม็ก
5. วัดป่าประชานิมิตร
6. วัดสว่างแสงจันทร์
- อยู่ในเขตหมู่ที่ 1
- อยู่ในเขตหมู่ที่ 2
- อยู่ในเขตหมู่ที่ 3
- อยู่ในเขตหมู่ที่ 4
- อยู่ในเขตหมู่ที่ 5
- อยู่ในเขตหมู่ที่ 6

7. วัดป่าแก้วนาราม	อยู่ในเขตหมู่ที่ 6
8. วัดโพธิ์ศรีบ้านน้อย	อยู่ในเขตหมู่ที่ 7
9. วัดโพธิ์ศรีบ้านโคกประสิทธิ์	อยู่ในเขตหมู่ที่ 10
10. วัดโพธิ์ศรีบ้านโคกประสิทธิ์	อยู่ในเขตหมู่ที่ 11

การสาธารณสุข สถานีอนามัย ประจำหมู่บ้าน/ตำบล 2 แห่ง หมู่ที่ 3,12

ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานประจำหมู่บ้าน 12 แห่ง

การคมนาคม ตำบลโคกสะอาดมีถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้านจำนวน 30 สาย แยกเป็น

- ถนนดิน	จำนวน	17 สาย
- ถนนลูกรัง	จำนวน	9 สาย
- ถนนลาดยาง	จำนวน	3 สาย
- ถนนคอนกรีต	จำนวน	1 สาย

3.5 มวลชนจัดตั้ง

ประชาคมหมู่บ้าน	จำนวน	790 คน
ประชาคมตำบล	จำนวน	253 คน
ลูกเสือชาวบ้าน 2 รุ่น	จำนวน	350 คน
อปพร. 1 รุ่น	จำนวน	30 คน
กลุ่มพัฒนาสตรี 12 กลุ่ม	จำนวน	180 คน
กลุ่มเกษตรทำนา 1 รุ่น	จำนวน	120 คน
กลุ่มเยาวชน 2 รุ่น	จำนวน	100 คน
กลุ่มแม่บ้านสุขภาพดีอาหาร	จำนวน	30 คน
กลุ่มอื่นๆ	จำนวน	150 คน

4. สภาพทางเศรษฐกิจ

4.1 อาชีพ ได้แก่การทำนา จำนวน 1,298 ครัวเรือน อาชีพรองได้แก่

1. ทำไร่ ส่วนใหญ่ได้แก่มันสำปะหลัง จำนวน 25 ครัวเรือน

2 อาชีพเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค กระบือ จำนวน 150 ครัวเรือน สุกร จำนวน 50

ครัวเรือน เป็ด-ไก่ จำนวน 30 ครัวเรือน

3. อาชีพค้าขาย จำนวน 40 ครัวเรือน

4.2 หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

- ปั๊มน้ำมันขนาดเล็ก 3 แห่ง หมู่ที่ 7 จำนวน 1 แห่ง หมู่ที่ 12 จำนวน 1 แห่ง หมู่ที่ 3 จำนวน 1 แห่ง.

- โรงงานพลาสติก 1 แห่ง

- โรงสี ขนาด 1 ลูกหิน 23 แห่ง ขนาด 3 ลูกหิน 18 แห่ง
- ร้านค้าของเก่า 203 แห่ง ขออนุญาต จำนวน 5 แห่ง ไม่ขออนุญาตจำนวน 198

แห่ง

- โรงงานไม้ 2 แห่ง หมู่ที่ 2 จำนวน 1 แห่ง หมู่ที่ 3 จำนวน 1 แห่ง

5. ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ลำห้วย/ห้วย 1 แห่ง สระน้ำ/หนอง/บึง 15 แห่ง

- หนองเล็งเป็ลย จำนวน 30 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 1
- หนองบ่อ จำนวน 30 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 1
- หนองจี จำนวน 30 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 2
- หนองสระพัง จำนวน 8 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 2
- หนองบัว จำนวน 32 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 3
- หนองสระพัง จำนวน 3 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 3
- หนองช้างตาย จำนวน 80 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 3
- หนองทุ่งเพี้ย จำนวน 1 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 3
- หนองลุมพุก จำนวน 1 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 3
- หนองเม็ก จำนวน 19 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 4
- หนองสามคีน จำนวน 1 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 7
- หนองสิม จำนวน 1 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 7
- หนองช้างใหญ่ จำนวน 1 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 7
- หนองมะทอ จำนวน 12 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 8
- หนองเรือ จำนวน 5 ไร่ อยู่ในเขตหมู่ที่ 9

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ฝาย 2 แห่ง บ่อน้ำตื้น 183 แห่ง บ่อโยก 141 แห่ง บ่อบาดาล 46 แห่ง

ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ ป่าไม้วัดป่าประชาณิมิต อยู่ในเขตหมู่ที่ 5 ป่าหนองช้างตาย อยู่ในเขตหมู่ที่ 3 หนองบัว อยู่ในเขตหมู่ที่ 3 ดงหนองจี อยู่ในเขตหมู่ที่ 2 ดอนกรรม อยู่ในเขตหมู่ที่

บทที่ 4

กระบวนการศึกษาวิจัย

โครงการ แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน แบบมีส่วนร่วม โดยสถาบันชุมชนในตำบลโคกสะอาด เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาดเป็นหน่วยงานหลัก ในการดำเนินงาน การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยท้องถิ่น ซึ่งมุ่งเน้นให้คนในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการวิจัย เกี่ยวกับปัญหาของตนเอง แล้วนำผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวนั้น ไปพัฒนาแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ต่อไป

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้คน (ทั้งทีมวิจัยหลัก ทีมวิจัยรอง และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย) ในทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การค้นหาโจทย์การวิจัย การพัฒนาโครงการ การศึกษาข้อมูล การสรุปวิเคราะห์ข้อมูล และการดำเนินการตามแผนกิจกรรมที่วางไว้ เพื่อให้เกิดผลของการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ซึ่งระบุไว้ในโครงการ

การรายงานผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์ จะแสดงให้เห็นวิธีการดำเนินงาน และผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามขั้นตอน นับตั้งแต่การค้นหาโจทย์การวิจัย การพัฒนาโครงการ การศึกษาข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย (เด็ก เยาวชน ผู้นำ พระสงฆ์ เป็นต้น) การนำเสนอข้อมูล เบื้องต้น การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาดูงาน การวางแผน หรือการทดลองปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา(ค่ายเด็ก) ที่สำคัญก็คือการมีส่วนร่วมของสถาบันต่างๆในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็ก และเยาวชน ให้ง่ายต่อการจัดลำดับ ความเข้าใจ จึงกำหนดหัวข้อต่างๆดังนี้

1. การค้นหาโจทย์การวิจัย
2. การพัฒนาโครงการ
3. การศึกษาข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย
4. การวิเคราะห์
5. การศึกษาดูงาน การแก้ไขปัญหาเด็ก และเยาวชน
6. การจัดทำค่ายเด็ก
7. การนำเสนอข้อมูล เพื่อสร้างความเข้าใจ และสร้างการมีส่วนร่วม
8. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ผลความวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์

กระบวนการ และการสรุปบทเรียน จะมีในบทต่อไป ผลของการศึกษาในส่วนนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

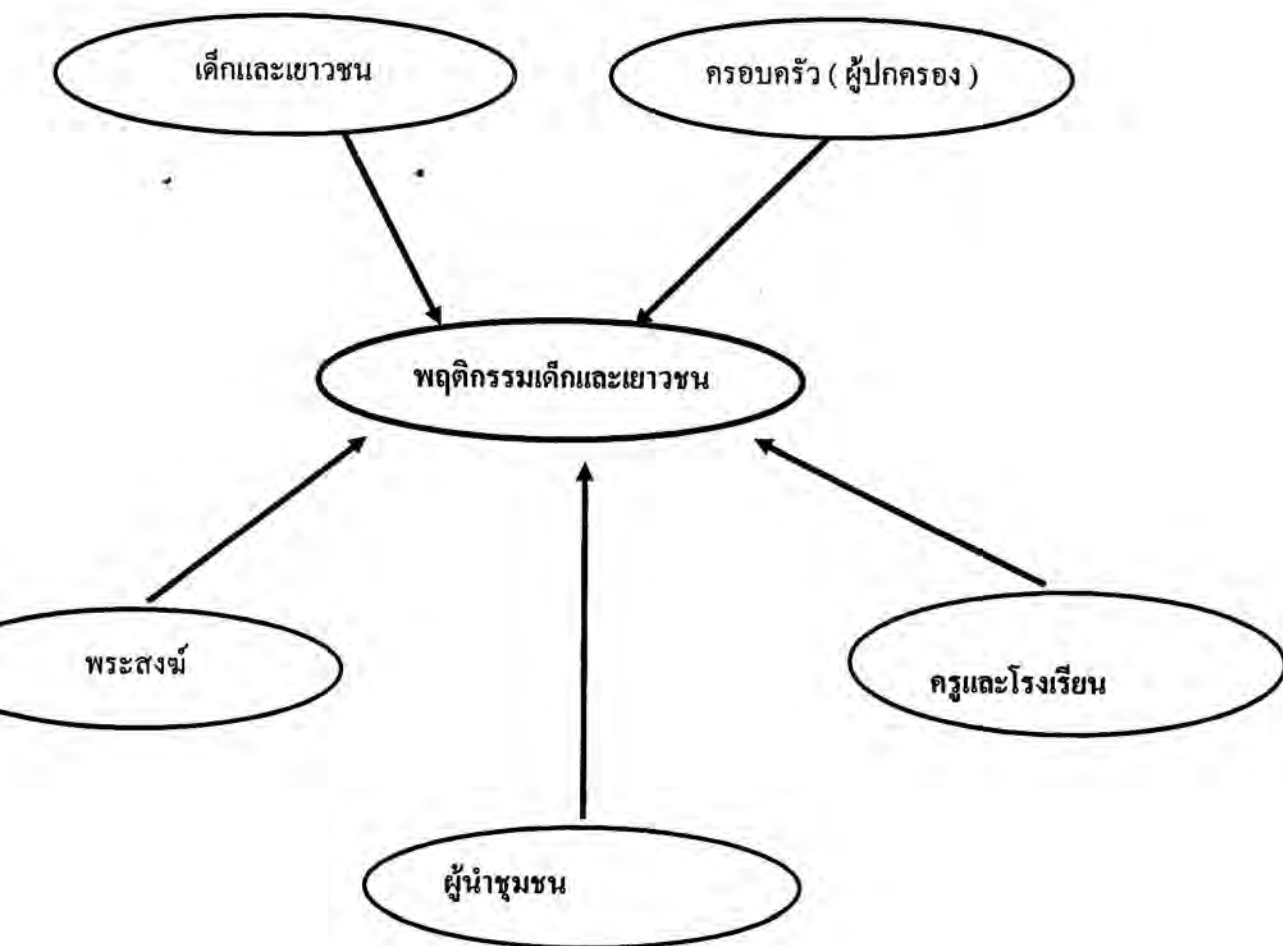
1. กระบวนการค้นหาโจทย์การวิจัย

พื้นฐานความสนใจของทีมวิจัยมาจากรื่องการศึกษา เนื่องจาก อบต. มีศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน อยู่ในความดูแล ผู้บริหาร อบต. (นายกฤษฎ์) นักวิชาการศึกษา และบุคลากรดูแลเด็กเคยไปศึกษา ดูงานโรงเรียนรุ่งอรุณ (โรงเรียนวิสุทธิพร) มาก่อน ทีมวิจัยส่วนใหญ่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในชุมชน และเป็นบุคลากรทางการศึกษาในตำบล เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาในตำบล เป็นต้น

การประชุมครั้งนี้เป็นความพยายามครั้งแรกในการทำงานวิจัยร่วมกัน ระหว่างผู้นำในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด และเจ้าหน้าที่ สกว.สำนักงานมหาสารคาม ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด รองนายก ประธานสภา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (จนท.วิเคราะห์นโยบาย และแผน นักวิชาการศึกษา ครูผู้ดูแลเด็ก) ข้าราชการในพื้นที่ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข สวมผู้นำประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น จำนวน 19 คน ร่วมกับเจ้าหน้าที่จาก สกว. 2 คน นักศึกษาฝึกงานจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2 คน ประชุม ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

ในการประชุมหารือ เพื่อค้นหาโจทย์การวิจัย ในครั้งนี้ มีเจ้าหน้าที่ สกว.ให้ความช่วยเหลือ ดำเนินการเป็นหลัก เริ่มต้นจากการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ซึ่งพบว่ามีปัญหาหลาย ประการในตำบล เช่น ปัญหาในเรื่องการศึกษา ปัญหาการจัดการขยะ (ซึ่งเกิดจากการประกอบ อาชีพของเก่า) ผลกระทบจากการประกอบอาชีพของเก่า และปัญหาพฤติกรรมของเด็กไม่เหมาะสม เมื่อทุก ๆ ฝ่ายร่วมแสดงความคิดเห็น และวิเคราะห์ปัญหาในหลายแง่มุม สุดท้ายต่างยอมรับว่า ปัญหาเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงที่สุดและเป็นผลกระทบจากปัญหาในสังคม ใน ชุมชนหลาย ๆ อย่าง

การประชุมเพื่อพูดคุยถึงสภาพปัญหาในชุมชน จนสามารถเรียงลำดับ และวิเคราะห์ความ รุนแรงของปัญหา กระทั่งตัดสินใจได้ว่าปัญหาเด็ก และเยาวชนเป็นปัญหาที่สำคัญเร่งด่วน จากนั้น จึงนำปัญหานี้มาวิเคราะห์ เชื่อมโยงกับปัจจัยต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน จนกำหนดโจทย์ และสร้าง กรอบแนวคิดในการวิจัย ครั้งนี้ทีมงานวิจัยต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ สกว. สำนักงานมหาสารคาม เป็นผู้ ชี้นำช่วยเหลือให้ประเด็นปัญหามีความชัดเจน จนสามารถระบุได้ว่าจะศึกษาปัญหาพฤติกรรมของ เด็กและเยาวชน และกระทั้งได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

การร่วมแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาต่างๆภายในตำบล แล้วนำมาเรียงลำดับความรุนแรงและความสำคัญหาปัญหา ทำให้ทีมวิจัยได้หัวข้อหรือโจทย์การวิจัย การนำปัญหานั้นมาพิจารณาอย่างรอบด้าน เชื่อมโยงกับสิ่งที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการวิเคราะห์ จนเข้าใจปัญหาได้ลึกซึ้งมากขึ้นว่ามีปัจจัยหลายประการที่มีความเกี่ยวข้อง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน นับตั้งแต่ตัวของเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ผู้นำ ครู โรงเรียน กระทั่งพระสงฆ์ในวัด จนกำหนดเป็นกรอบแนวคิด และเนื่องจากทีมวิจัยส่วนใหญ่ มีบทบาทอยู่ในสถานศึกษาจึงสามารถแลกเปลี่ยน และได้เรียนรู้วิถีคิด วิธีการทำงานในขั้นตอนนี้ได้เป็นอย่างดี กรอบแนวคิดนี้นำไปสู่กำหนดรายละเอียดในการดำเนินงาน หรือการพัฒนาโครงการต่อไป

2. กระบวนการพัฒนาโครงการ

การพัฒนาโครงการเป็นขั้นตอนที่ยากอีกขั้นตอนหนึ่ง แม้ว่าทีมวิจัยจะมีความชัดเจนในเนื้อหาและกรอบแนวคิดในระดับหนึ่ง แต่การตีโจทย์ดังกล่าวให้เป็นเหตุเป็นผล แล้วเรียบเรียง ลำดับ (หลักการและเหตุผล) การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย เนื้อหาในการวิจัย ให้มีความสัมพันธ์กับเวลา และงบประมาณ ก็กลายเป็นสิ่งที่ยากมากขึ้น

มีการประชุมร่วมระหว่างทีมวิจัย (ซึ่งก็คือกลุ่มคนเดียวกันกับกลุ่มที่ร่วมค้นหาโจทย์การวิจัย) กับเจ้าหน้าที่จาก สกว. ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด โดยได้ร่วมกันนำประเด็นปัญหาพฤติกรรมเด็ก และเยาวชนมาพิจารณาถึงเหตุปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหา ตลอดจน คิดค้นหาแนวทางศึกษาปัญหาร่วมกัน จนกระทั่งได้โจทย์การวิจัย ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสถาบันต่างๆ ในชุมชน จากนั้นก็ช่วยกันตั้งชื่อโครงการวิจัย และกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

ในการประชุมครั้งที่สองระหว่างทีมวิจัยในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ สกว. จัดขึ้นที่ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องจากการประชุมครั้งที่แล้ว ก็คือ การนำโจทย์การวิจัย และวัตถุประสงค์ที่ได้มาพัฒนาเป็นแผนงาน เป็นกิจกรรม ขั้นตอน และงบประมาณที่จะใช้ในการวิจัย การประชุมครั้งที่ 3 เป็นการประชุมร่วมระหว่างทีมวิจัย และเจ้าหน้าที่ สกว. เช่นเดิม โดยในครั้งนี้โครงการมีความชัดเจนพอสมควรแล้ว เนื้อหาการประชุมเพื่อทำความเข้าใจและสร้างความชัดเจนในการทำโครงการ โดยการจัดแบ่งโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ของทีม ตลอดจนศึกษารายละเอียดในการใช้งบประมาณ ในระหว่างขั้นตอนนี้พบว่าทีมวิจัยบางส่วนเริ่มขาดหายไปจากการประชุม อาจจะมีภารกิจที่ยุ่งยาก หรือความไม่เข้าใจ หรือไม่พร้อมในการทำงาน จึงเหลือเพียงทีมวิจัยจำนวนหนึ่ง ซึ่งร่วมในการพัฒนาโครงการมาโดยตลอด ผลของการทำงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มคนดังกล่าวเริ่มมีความเข้าต่อโครงการวิจัยเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

สาระสำคัญของการพัฒนาโครงการครั้งนี้ ทีมวิจัยได้มุ่งเน้นอยู่สองประการ คือ กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทุกสถาบัน และอีกประการหนึ่งก็คือ เน้นให้ทุกสถาบันเป็นผู้มีบทบาทในการรับรู้เปิดใจ และเข้ามาเป็นหน่วยหลัก ที่จะทำหน้าที่แก้ไขปัญหาลำนี้ในอนาคต ทั้งสองสาระนับเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นตอน วิธีการ กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลา แผนงาน และงบประมาณในที่สุด

ด้วยวิธีการพัฒนาหลักการ และเหตุผลดังกล่าวมาทั้งหมด ทีมจึงได้ชื่อโครงการวิจัยครั้งนี้ว่า “แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ของเด็กและเยาวชน แบบมีส่วนร่วม โดยสถาบันในชุมชนตำบลโคกสะอาด” ความชัดเจนอีกประการหนึ่งที่ตามมาพร้อมกับความสำเร็จของการพัฒนาโครงการก็คือ ทำให้ทราบได้ว่า ผู้ใดบ้างที่สามารถเป็นทีมวิจัยหลักในการทำงาน หรือควรจะเป็นทีมวิจัยรอง การทำงานในทั้งสองขั้นตอนนี้ เป็นเสมือนวิธีการค้นหาคณะทำงาน (ค้นหาโจทย์และพัฒนาโครงการ) และทำให้ทีมเกิดความพร้อมในการทำวิจัยต่อไป

3. กระบวนการศึกษาข้อมูล

ด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1 คือเพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหา และร่วมกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน ในตำบลโคกสะอาด และจากกรอบแนวคิดที่เห็นว่า ทุกภาคส่วนหรือทุกสถาบันในชุมชน จะต้องมีส่วนร่วมในการกระทำให้เกิดตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ดังนั้นกิจกรรมในขั้นนี้จะถูกกำหนดให้เป็นการประชุมร่วม เพื่อศึกษาปัญหา ท่ามกลางกลุ่มเป้าหมาย ทุกกลุ่ม ดังนี้

- 1.1 ข้อมูลเด็กและเยาวชน 5 โรงเรียน
- 1.2 หมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน โดยในแต่ละหมู่บ้านศึกษากลุ่มต่างๆดังนี้
 - ผู้ปกครอง
 - ผู้นำ
 - เยาวชน
- 1.3 องค์การบริหารส่วนตำบล , สมาชิก อบต.
- 1.4 พระสงฆ์

ซึ่งในแต่ละกลุ่มเป้าหมายจะมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไป ทีมมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนวิธีการไปตามความเหมาะสม โดยรายละเอียดของการศึกษาเป็นดังต่อไปนี้

3.1 การเก็บข้อมูลเด็กและเยาวชนในโรงเรียน

ตำบลโคกสะอาดมีโรงเรียนในสังกัดในพื้นที่ 5 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขยายโอกาส 2 แห่ง คือ โรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม และโรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 3 แห่ง คือ โรงเรียนหนองเม็กวิทยา โรงเรียนโนนชัยประชาสรรค์ และโรงเรียนน้อยคอนข่าประชาสามัคคี ทีมวิจัยเลือกที่จะเก็บข้อมูลภายในโรงเรียนก่อน เนื่องจากทีมวิจัยส่วนใหญ่เป็นบุคลากรในโรงเรียน จึงง่ายต่อการประสานงาน และมีความคิดเห็นว่าการเริ่มต้องเรียนรู้การทำงานวิจัย ควรเริ่มต้นกับกลุ่มเป้าหมายที่คุ้นเคย และง่ายต่อการทำงาน

ผลการดำเนินงานเพื่อเก็บข้อมูลในโรงเรียน เป็นประสบการณ์แรกๆ ของการทำวิจัย บทเรียนที่ได้ สามารถสรุปได้ในสองแง่มุมดังนี้

1. แง่มุมกระบวนการวิจัย
2. แง่มุมและทีมวิจัย และการขยายแนวคิด

แง่มุมกระบวนการวิจัย

ความพยายาม ครั้งที่ 1

ทีมได้ทดลองเก็บข้อมูลปัญหาพฤติกรรม เด็กและเยาวชน ในโรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม เป็นครั้งแรก เนื่องในวันปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน เนื่องจากผู้ปกครองเป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งในการให้ข้อมูล และทีมวิจัยมีความวิตกต่อการได้รับความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายเกรงว่าผู้ปกครองจะไม่ให้ความร่วมมือ ในการประชุมเพื่อการเก็บข้อมูลมากนัก ดังนั้นจึงใช้โอกาสนี้ในการเก็บข้อมูล โดยโรงเรียนเน้นทำการประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองมากเป็นพิเศษ ทีมงานวิจัยจัดหาข้าวกล่องเพื่อเลี้ยงอาหารเที่ยงผู้ปกครองและตัดสินใจใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล เนื่องจากไม่ทราบว่าจะใช้วิธีการใด ที่จะสร้างความชัดเจนให้ทั้งทีมผู้สอบถาม และผู้ตอบคำถาม โดยได้มีการมอบหมายให้บุคคลในทีมวิจัยหลักเป็นผู้จัดทำแบบสอบถามตามโจทย์ และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

มีผู้เข้าร่วมประมาณ 200 คน ผู้ปกครองเข้าร่วมการประชุมมาก ทีมได้ชี้แจงเรื่องการวิจัย ความสำคัญ ความเป็นมาและวิธีดำเนินการวิจัย หลังจากนั้นได้เก็บข้อมูลตามแบบสอบถาม แล้วให้ตัวแทนผู้ปกครองเสนอปัญหาของลูกหลานตนเอง

ปัญหาที่พบก็คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการตอบคำถามอ่านแบบสอบถามไม่เข้าใจ การเขียนหนังสือไม่ถนัด ไม่มีปากกาใช้ทั่วถึง ใช้เวลาในการทำแบบสอบถามมาก บางส่วนให้ทีมงานวิจัยหรือผู้ร่วมงานอื่น ๆ กรอกให้ ข้อมูลที่ได้จึงมีความคลาดเคลื่อนมาก จนไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ สภาพดังกล่าวจึงไม่เหมาะต่อการเก็บข้อมูล

ความพยายาม ครั้งที่ 2 (ต่อเนื่องและพัฒนา)

ข้อสรุปจากการเก็บข้อมูลผู้ปกครอง โดยใช้แบบสอบถาม ทำให้ทีมวิจัยต้องยุติการใช้วิธีการดังกล่าว และคิดค้นวิธีการใหม่ ดังนั้นก่อนการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ทีมวิจัยร่วมกับนักศึกษาฝึกงานชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (น.ส.จุฑามาศ อิศระภิญโญ และ นายปิยะพงษ์ สีลาเกตุ) ได้ทำการประชุมเตรียมการวางแผนกัน ที่ประชุมมีข้อสรุปให้ใช้เทคนิค ต้นไม้ปัญหา โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ตามจำนวนทีมวิจัยซึ่งเป็นที่เล็ง จากนั้นจะระดมความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละกลุ่ม เกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชนที่คิดว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยกำหนดให้

ราก คือ สาเหตุของปัญหา

ลำต้น คือ วิธีการแก้ไขปัญหา

ใบไม้ คือ พฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่นักเรียนอยากเห็น และอยากเป็นในอนาคต

หลังจากระดมความคิดเห็น ให้เด็กๆวาดรูปต้นไม้ แล้วคิด หรือเขียนข้อมูลดังกล่าวลงบนต้นไม้ เสร็จแล้ว ก็ให้แต่ละกลุ่มขึ้นมานำเสนอให้กลุ่มอื่นๆ ทราบร่วมกัน รายละเอียดดังกล่าวเป็นการวางแผนอย่างคร่าวๆโดยทีมเห็นว่าควรจะเรียนรู้ไปพร้อมๆกับการลงมือปฏิบัติการจากโรงเรียนแรกจนถึงโรงเรียนสุดท้าย

โคกประสิทธิ์วิทยา

มีการดำเนินกิจกรรมในวันพฤหัสบดีที่ 3 สิงหาคม 2549 โดยเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม (ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของเด็กนักเรียน) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 120 คน ครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 5 คน และทีมวิจัยสกว.จำนวน 10 คน

จากประสบการณ์ความพยายามครั้งที่ 1 เมื่อเริ่มต้นเก็บข้อมูลในโรงเรียน ทีมวิจัยจึงยกเลิกการใช้แบบสอบถาม แล้วใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลแบบต้นไม้ปัญหาแทน เริ่มต้นด้วยกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งดำเนินการโดยนักศึกษาฝึกงาน จากนั้น แบ่งเด็ก ๆ ออกเป็นกลุ่มย่อยตามชั้นเรียน แบ่งทีมวิจัยให้เป็นที่เลี้ยงตามกลุ่ม มีผลไม้(ลำไย) เป็นอาหารว่าง แล้วพูดคุยซักถามแลกเปลี่ยนข้อมูล ดังรายละเอียดที่อธิบายในกิจกรรม ซึ่งการเก็บข้อมูลในโรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา สามารถสรุปบทเรียนได้ดังนี้

1. พบว่าโรงเรียนขยายโอกาสมีเด็กนักเรียนจำนวนมาก ลำบากต่อการจัดกิจกรรม และเด็กนักเรียนชั้น ป.3 มีอายุน้อยเกินไปทำให้เป็นปัญหาในการจัดเก็บข้อมูล โรงเรียนต่อไปควรให้เด็กชั้นโตกว่านี้เข้าร่วมกิจกรรม

2. การทำงานกับเด็กต้องเริ่มต้นด้วยความคุ้นเคยและนันทนาการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้ใหญ่หรือทีมวิจัยไม่มีความชำนาญต้องอาศัยผู้มีประสบการณ์ หรือผู้ที่มีความสามารถ เช่น นักศึกษา เข้ามาช่วยเสริมทีมระหว่างทำกิจกรรม

3. เมื่อครูเป็นที่เลี้ยงกลุ่มย่อย พบว่าเด็ก ๆ ค่อนข้างเครียดและกังวล ไม่ค่อยผ่อนคลายในการให้ข้อมูล ถ้าเป็นไปได้ควรให้นักคนอื่น ๆ เป็นที่เลี้ยงในกลุ่มแทน

บัวสะอาดส่งเสริม

มีการดำเนินงานในวันพุธที่ 16 สิงหาคม 2549 จากการดำเนินงานเก็บข้อมูลสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนในกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

4 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม ในการเปิดเวทีเสวนากำหนด พหุติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนซึ่งเน้นกระบวนการการมีส่วนร่วม (ให้ความสำคัญกับ ความคิดเห็นของเด็กนักเรียน) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 150 คน ครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 2 คน และทีมวิจัย สกว.จำนวน 10 คน

ทีมวิจัยปรับวิธีทำงานโดย ดัดนักเรียนชั้น ป. 3 ออกจากกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากอายุน้อย ยัง ไม่มีความเข้าใจปัญหา ประกอบกับโรงเรียนมีนักเรียนเป็นจำนวนมาก ส่วนวิธีการเก็บข้อมูลยังคง ใช้การแบ่งกลุ่มย่อย พูดคุยแลกเปลี่ยน ชักถามระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับทีมวิจัยซึ่งเป็นพี่เลี้ยงในกลุ่ม ประกอบเทคนิคค้นไม่ปัญหา เหมือนโรงเรียนที่ผ่านมา หลังเก็บข้อมูลให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอให้ที่ ประชุมได้รับทราบ ผลการเก็บข้อมูลครั้งนี้ได้บทเรียนดังนี้

1. ทีมวิจัยเริ่มมีข้อสังเกต ว่า โรงเรียนแต่ละแห่งจะมีปัจจัยแวดล้อมแตกต่างกันกับ พหุติกรรมของเด็กก็มีความแตกต่างเช่นเดียวกัน
2. เวลาในการทำกิจกรรมเพียงครึ่งวันไม่เพียงพอและควรขยายเวลาเป็นทั้งวัน มีการ รับประทานอาหารร่วมกัน และเพิ่มกิจกรรมอื่นๆให้เด็กๆมีการระดมความคิดเห็นได้มากขึ้น
3. ควรมีทีมงานนักศึกษาเข้ามาเสริมการทำงาน ในเรื่องนันทนาการและทำหน้าที่เป็น พี่เลี้ยงในกลุ่มย่อย เพื่อลดช่องว่างระหว่างวัย และลดบทบาทของครูในแต่ละโรงเรียนไม่ให้เป็นที่ เลี้ยงในกลุ่มย่อย

หนองเม็กวิทยา

มีการดำเนินงานเก็บข้อมูลในกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยเก็บข้อมูลกับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 โรงเรียนหนองเม็กวิทยา เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2549ซึ่งเน้น กระบวนการการมีส่วนร่วม คือให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของเด็กนักเรียน ซึ่งได้รับความ ร่วมมือจากนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 62 คน ทีมวิจัย สกว.จำนวน 6 คน และนิสิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 6 คน

จากบทเรียนครั้งที่แล้ว ทีมวิจัยได้ปรับวิธีการทำงานโดย เชิญนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนา ชุมชน ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เข้าร่วม เพื่อช่วยเหลือในการทำกิจกรรมนันทนาการ ซึ่ง ทีมวิจัยไม่ถนัด และร่วมเป็นพี่เลี้ยงในกลุ่มย่อย เพิ่มเวลาทำกิจกรรมจากครึ่งวัน เป็นเต็มวัน มีการ รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน และเพิ่มกิจกรรมวาดภาพ ชุมชนของฉันทน์ ในแต่ละกลุ่มย่อย นอกเหนือจากกิจกรรม ค้นไม่ปัญหา ที่ยังใช้เป็นประจำ มีบทเรียนในการทำงานเป็นดังนี้

1. กิจกรรมวาดรูปชุมชนของฉันทน์ เป็นกิจกรรมใหม่ที่ทีมวิจัยต้องทำความเข้าใจเฝ้าสังเกตเพื่อ นำไปปรับปรุงใช้ในงานต่อไป

2 เนื่องจากโรงเรียนหนองเม็กเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคลากรในโรงเรียน บรรยาการในการทำงานเป็นไปด้วยดีเด็กนักเรียนและนักศึกษาที่มาเป็นพี่เลี้ยงสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี

3. การดำเนินกิจกรรมเริ่มเป็นรูปเป็นผล มีความเหมาะสมทั้งเวลาที่ใช้เต็มวัน กิจกรรมที่ใช้วิธีการที่ใช้ การทำบทบาทหน้าที่ร่วมกันของคนทำงาน เป็นไปได้อย่างสอดคล้องราบรื่น

โนนชัยประหารสรรค์

ดำเนินการเก็บข้อมูลในวันที่ 3 กันยายน 2549 โรงเรียนโนนชัยเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีเด็กเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ชั้น ป. 1 ถึง ชั้น ป. 6 จำนวน จำนวน 78 คนกิจกรรมการเก็บข้อมูลเริ่มเข้าที่ เข้าทาง ทีมวิจัยจึงใช้กระบวนการเดิมกับโรงเรียนหนองเม็กวิทยา คือแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย มีนักศึกษาฝึกงานช่วยจัดกิจกรรมนันทนาการ และเป็นพี่เลี้ยงในกลุ่มย่อย จัดกิจกรรมวาดรูปชุมชนของฉันทน์ และต้นไม้ปัญหา รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน จัดกิจกรรมตลอดวัน และให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุม ซึ่งผลของการเก็บข้อมูลมีบทเรียนดังนี้

1. ทีมวิจัยได้เห็นสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่แตกต่างกันออกไปและสังเกตได้ว่า สิ่งเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นที่แตกต่างกันของนักเรียนเช่นเดียวกัน

2. ทีมวิจัยบางส่วนเริ่มลบทบทนา และให้ความสนใจกิจกรรมน้อยลงแล้วเพิ่มบทบาทหน้าที่ให้นักศึกษาฝึกงานและนักศึกษาช่วยงานมากขึ้นซึ่งก็ทำให้บรรยาการการทำงานเป็นไปด้วยดี

3. ถึงแม้กิจกรรมในโรงเรียนจะเป็นไปด้วยดี แต่ทีมวิจัยเขาก็เริ่มมีความสงสัยว่า วิธีการกลุ่มเป้าหมาย และข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์หรือตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้หรือไม่

น้อยดอนข้าประชาสามัคคี

โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่ 5 (สุดท้าย) พบว่าทีมวิจัยส่วนหนึ่งเริ่มอ่อนล้า ดังนั้น จึงพยายามปรับกิจกรรมให้กระชับมากขึ้น โดยตัดกิจกรรมชุมชนของฉันทน์ออก แล้วใช้เฉพาะกิจกรรม ต้นไม้ปัญหา มีนักศึกษาฝึกงานเข้าร่วมนันทนาการ และเป็นพี่เลี้ยงเช่นเคย หลังแบ่งกลุ่มย่อย ให้ตัวแทนนำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุม เสร็จกิจกรรมรับประทานอาหารร่วมกัน ใช้เวลาครึ่งวัน ผลของการเก็บข้อมูลมีบทเรียน ดังนี้

1. ด้วยโรงเรียนขนาดเล็กและประสบการณ์จาก 4 โรงเรียนที่ผ่านมาทำให้การดำเนินกิจการในโรงเรียนเป็นไปด้วยดี

2. จากเหตุผลข้อที่ 1 ทำให้ทีมเริ่มได้มีข้อสรุปว่า การดำเนินงานกิจกรรมลักษณะนี้ไม่จำเป็นต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก ควรเน้นการสังเกตการณ์เพื่อรับรู้กระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมด้วยกัน

3. ทีมวิจัย เขายังไม่มีคำตอบว่าจะสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร แต่จากการดำเนินกิจกรรมนี้จนกระทั่งครบถึง 5 โรงเรียนในพื้นที่ทำให้ทีมมีชุดประสบการณ์ในการทำงานลักษณะนี้ 1 ชุด และประการสำคัญที่สุดก็คือทีมวิจัยกลายเป็นทีมงานที่รู้จักคุ้นเคยและถือว่าเข้าไปรับรู้เรื่องราว ความคิดเห็นของเด็กๆ มากกว่า องค์กร กลุ่มคนหรือหน่วยงานใด ๆ ในพื้นที่

จากประสบการณ์การเก็บข้อมูลในโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน ทำให้ทีมวิจัยได้เรียนรู้วิธีการทำงานโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาจนวิธีการ นั้น ๆ ให้มีความเหมาะสม สภาพกลุ่มเป้าหมาย เหมาะสมกับสภาพของทีมวิจัย กระทั่ง ดำเนินการกิจลุล่วง

แง่มุมทีมวิจัย และการขยายแนวคิดการวิจัย (ทีมงาน และการขยายแนวคิดการวิจัย)

เดิมการค้นหาโจทย์การวิจัย และการพัฒนาโครงการ จะสร้างความเข้าใจ ให้แก่ทีมงานบ้าง แล้วก็ตามแต่การลงมือปฏิบัติตามแผน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล อย่างมีส่วนร่วมของทุก ๆ ฝ่าย ทุก ๆ สถาบัน นับเป็นเรื่องที่ไม่มีผู้รู้ชัดเจน

การประชุม ถกเถียง แลกเปลี่ยน หาวิธีการจากทีมวิจัย ทำให้ได้วิธีปฏิบัติเป็นเบื้องต้น ซึ่งทุกคนยอมรับว่าไม่ใช่วิธีการที่สมบูรณ์แบบ แต่การสรุปบทเรียนจากกิจกรรม จะทำให้เกิดการเรียนรู้สู่ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

ผลการดำเนินกิจกรรมตามความพยายามครั้งที่ 1 (เก็บข้อมูล ผู้ปกครอง เนื่องในวันปฐมนิเทศโรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม พบว่าการดำเนินกิจกรรม นับตั้งแต่ ชี้แจงโครงการวิจัย อธิบายสภาพปัญหาเด็ก - เยาวชน ในชุมชน อธิบายขั้นตอนการเก็บข้อมูล หรือ แม้แต่การสรุปข้อมูลที่เก็บได้ ก็เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก คนพูดพูดไม่ค่อยเข้าใจ คนฟังก็ฟังไม่รู้เรื่อง ทีมวิจัยต้องอาศัยความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ สกว. เป็นตัวหลักในการดำเนินงาน และต้องใช้ประสบการณ์ ทักษะความสามารถส่วนตัวเดิมแก้ไขปัญหา เมื่อสรุปการปฏิบัติงานทุกคนก็ งง และรู้สึกไม่พอใจกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น

ทีมวิจัยได้ใช้ช่วงเวลาเย็น นัดหมายการประชุมพร้อมรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน ที่บ้านของอาจารย์เดือน คำนวณอินทร์ (บ้านโลกประสิทธิ์) เพื่อสรุปผลการเก็บข้อมูลและวางแผนการเก็บข้อมูลในโรงเรียนครั้งต่อไป ครั้งนี้พบว่าไม่ได้รับความร่วมมือจากทีมวิจัยที่อยู่หมู่บ้านไกลออกไป มีเพียงทีมวิจัยที่อยู่ใกล้เคียงเข้าร่วมประชุม ทีมวิจัยส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป ยกเว้นมีข้อสรุปที่ชัดเจนคือไม่ควรใช้แบบสอบถามอีกต่อไป

ผลการประชุมทีมตัดสินใจ เลือกใช้วิธีการ และข้อเสนอของนักศึกษาฝึกงาน คือใช้กิจกรรม ด้นไม้ปัญหา เป็นวิธีการเก็บข้อมูล มีการแบ่งกลุ่มเด็ก ๆ แบ่งกลุ่มพี่เลี้ยงเป็นกลุ่มย่อยที่แน่ ๆ

ก็คือ นักศึกษาและเจ้าหน้าที่จาก สกว. จะต้องเป็นตัวหลัก ในการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้ โดยมีทีมวิจัย คอยเฝ้าดู เรียนรู้ และช่วยเหลือ

เมื่อลงปฏิบัติงานเก็บข้อมูลในแต่ละโรงเรียน ในแง่ของกระบวนการวิจัยจะเห็นได้ว่า มีข้อสรุป มีบทเรียน และการพัฒนาวิธีการให้มีความเหมาะสมทุก ๆ ครั้งที่เกิดการลงมือทำ (จึงได้สรุปไว้แล้วในเรื่องกระบวนการ) ส่วนในแง่คนหรือทีมวิจัย พบว่ากิจกรรมแรก ๆ จะมีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก แล้วค่อย ๆ ลดจำนวนลงเรื่อย ๆ จะมีทีมที่เป็นหลัก ๆ อยู่ 4 - 5 คน ร่วมกับนักศึกษาฝึกงาน 2 คน ร่วมกับตัวแทนบุคลากรในแต่ละโรงเรียนที่ทำกิจกรรม (มากน้อยแล้วแต่คำสั่งของผู้บริหาร) และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครั้งละ 4 - 5 คน ทีมวิจัยบางส่วนหมุนเวียนกันไป และบางส่วนก็ไม่เข้าร่วมเลยตลอดการเก็บข้อมูลทั้ง 5 โรงเรียน

เมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้ ทีมวิจัยสรุปว่า มีเพียงกลุ่มคนจำนวนน้อยที่เข้าร่วมกิจกรรมที่เข้าใจวิธีการและเรียนรู้ตลอดการดำเนินงานความสำเร็จที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากความช่วยเหลือของบุคคลภายนอกเป็นหลัก (เจ้าหน้าที่ สกว. นักศึกษาฝึกงานและทีมนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม) ส่วนความร่วมมือภายในนั้นอ่อนกำลังลง ซึ่งสภาพเช่นนี้คงจะเป็นไปได้ยากมากที่งานวิจัยชิ้นนี้จะประสบความสำเร็จ

ทีมวิจัยหลักตกลงร่วมกันว่า จะเสนอประสบการณ์การทำงานพร้อมทั้งข้อมูลที่มีอยู่ให้กับทีมผู้บริหาร อบต. (นายกอบต. รองนายก และเลขานุการ) ได้รับทราบ เพื่อชี้ขาดว่างานวิจัยชิ้นนี้ควรหรือไม่ควรดำเนินการในพื้นที่ หากควรน่าจะมีความร่วมมือกันอย่างไร (ที่ผ่านมาทีมเห็นตรงกันว่า อบต. ให้ความสำคัญและความร่วมมือต่อการทำการวิจัยน้อย)

การประชุมวันนี้มีเพียงนายกอบต. เข้าร่วมรับฟัง (รองนายก 1 ท่าน และประธานสภาร่วมในทีมวิจัยหลัก) ส่วนทีมวิจัยหลักเข้าร่วมประชุมกันอย่างพร้อมเพียง ทีมจัดเตรียมการนำเสนอเป็นอย่างดี ใช้ฟาวเวอร์พอยท์นำเสนอในสองเนื้อหา คือ เนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยท้องถิ่น (จากมุมมองและประสบการณ์ของทีมวิจัย) และเนื้อหาเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลที่ผ่านมา โดยให้คุณถมทอง นางมทอง ซึ่งเป็นผู้ช่วยนักวิชาการศึกษาสังกัดอบต. (เป็นหนึ่งในทีมวิจัยหลัก) เป็นผู้นำเสนอเรื่องราวทั้งหมด โดยเจตนาก็คือทีมวิจัยต้องการแสดงให้นายกอบต. ได้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ซึ่งได้มีโอกาสร่วมเรียนรู้งานวิจัยนั้นมีพัฒนาการในทักษะต่าง ๆ เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการพูด การคิด การนำเสนอ ส่วนทีมวิจัยหลักอื่น ๆ เป็นผู้คอยเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมจากคุณถมทองอีกครั้งหนึ่ง

ผลของการนำเสนอในครั้งนี้ ทำให้นายกอบต. รับว่าเนื้อหาและวิธีการวิจัยดังกล่าว เป็นแนวทางในการรับรู้ปัญหาของประชาชนได้ถูกต้องใกล้เคียงมากที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างแม่นยำ พัฒนาการทำงานของคุณถมทองทั้งการนำเสนอในวันนี้และการทำงานอื่น ๆ ในหน้าที่ทำให้ต้องยอมรับว่ากระบวนการวิจัยสามารถสร้างการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงคนทำงานได้จริง และที่สำคัญก็คือการที่กลุ่มคนซึ่งมีบทบาทสำคัญในตำบล (ประธานสภา รองนายก ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนเป็นต้น) มาร่วมกันพยายามศึกษาปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหา

ร่วมกันด้วยกระบวนการวิจัย ก็นับว่าเป็นภาพที่มีพลังและเป็นความหวังในการแก้ไขปัญหของตำบลในอนาคต

ผลการเจรจาดังกล่าวทำให้นายกอบต. ยอมรับโครงการวิจัยท้องถิ่น เปิดใจที่จะเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ทีมวิจัยได้ชี้แจงพูดคุยกันสมาชิกสภาอบต. บ่อยครั้งที่นายกอบต. มักจะนำเรื่องนี้ไปเป็นหัวข้อการประชุมในวาระต่าง ๆ และที่สำคัญก็คือนายกตัดสินใจทำกิจกรรมอบต. เคลื่อนที่ ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังรายละเอียดตามรายงาน (RE) ที่ได้เสนอไปแล้วดังนี้

นายกอบต.ยอมรับ วิจัยแบบมีส่วนร่วม สร้างการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการทำงาน

อบต. โลกสะอาด กิ่งอำเภอม้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้จัดกิจกรรม อบต.เคลื่อนที่(ช่วงกลางคืน) ในระหว่างวันที่ 6-29 พฤศจิกายน 2549 เพื่อให้ทีมผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และทีมงานวิจัย สกว. ได้ชี้แจง พบปะ แลกเปลี่ยน พร้อมทั้งรับฟังปัญหา และเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนภายในตำบลทั้ง 12 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อนเลย ยกเว้นการหาเสียงทางการเมือง นายบุญทัน ศรีมณฑล นายก อบต. ยอมรับว่า งานวิจัย “แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ของเด็กและเยาวชนแบบมีส่วนร่วม โดยสถาบันชุมชนตำบลโลกสะอาด” มี นส.ปัทมา ราตรี เป็นหัวหน้าทีมวิจัย มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการทำงานของตนเอง ภายหลังที่ได้รับรู้ สังเกต ติดตามการทำงานของทีมงานวิจัย ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูล สถานการณ์ปัญหาเด็ก และเยาวชนแบบมีส่วนร่วม ใน 2 หมู่บ้าน และ 5 โรงเรียน (เป็นการเริ่มต้นการเก็บข้อมูลในระยะแรก) ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่า การมีส่วนร่วมนั้น เป็นวิธีการทำงานที่ทำให้อบต. ได้รับทราบปัญหาแท้จริง และสามารถสร้างความตื่นตัวต่อปัญหาของประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี จึงได้ตัดสินใจเริ่มต้นกิจกรรม อบต.เคลื่อนที่ดังกล่าว พร้อมทั้งจะใช้วิธีการเหล่านี้เป็นแนวทางหลักในการทำงานของ อบต. ต่อไป

3.2 การเก็บข้อมูลชุมชน

ตำบลโลกสะอาดมีหมู่บ้านทั้งหมด 12 หมู่ นับเป็นตำบลขนาดใหญ่ ประกอบกับทีมวิจัยส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การทำงานกับชุมชน การต้องลงไปเก็บข้อมูลในหมู่บ้านนับว่าเป็นเรื่องหนักใจ ไม่ทราบว่าจะใช้วิธีการแบบใด อย่างไรก็ตามที่ทีมวิจัยวางแผนการทำงานคร่าว ๆ แล้วตัดสินใจทดลองปฏิบัติการ ที่บ้านโนนชัย เป็นหมู่บ้านแรก โดยคาดหวังว่าจะเอาประสบการณ์ครั้งแรกมาปรับและพัฒนา เป็นวิธีการเก็บข้อมูลในหมู่บ้านต่อไป

การทำงานในขั้นตอนนี้จึงแบ่งเป็น 2 ช่วง

ช่วงที่ 1 เป็นการทดลองเพื่อค้นหารูปแบบและวิธีเก็บข้อมูลในชุมชน ในสองหมู่บ้านคือบ้านโนนชัย และบ้านหนองบัวหมู่ 11

ช่วงที่ 2 ได้แก่หมู่บ้านที่เหลืออีก 10 หมู่บ้าน โดยใช้วิธีการซึ่งปรับมาจากการเก็บข้อมูลในช่วงที่ 1

ผลของการเก็บข้อมูลทั้ง 12 หมู่บ้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.บ้านโนนชัย

เป็นหมู่บ้านแรกเริ่มต้น ทีมวิจัยเลือก บ้านโนนชัย เหตุผลเพราะ เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก มีกำนันเป็นผู้ปกครอง สามารถรวบรวมคนได้ง่าย ประกอบกับ ผอ. ฤทธิรงค์(ทีมวิจัยหลัก) เคยเป็นครูผู้สอนอยู่ที่นั่น และมีความสัมพันธ์กับชาวบ้านเป็นอย่างดี ทีมวิจัยเตรียมการในพื้นที่ล่วงหน้า ในวันเก็บข้อมูลจริงมีทีมวิจัยเข้าร่วมจำนวนมาก ตั้งแต่หัวค่ำ มีการรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน พร้อมทั้งมีผลไม้เป็นอาหารว่างระหว่างการประชุม

ขั้นตอน ในการดำเนินการเก็บข้อมูล เป็นดังนี้

- ตัวแทนทีมวิจัยทำการชี้แจงพบปะประชาชน
- หัวหน้าโครงการวิจัยชี้แจงโครงการวิจัย
- เจ้าหน้าที่ สกว. ชี้แจงองค์กรของตนเอง

จากนั้น แยกผู้เข้าร่วมประชุมเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่มตามจำนวนคน โดยไม่แยกสถานะถามคำถาม 3 คำถาม คือ ปัญหาเด็กเป็นอย่างไร? พฤติกรรมที่พึงประสงค์คืออะไร ? และแนวทางแก้ไขควรเป็นอย่างไร ?

พบว่า ประชาชนให้ความร่วมมือในการประชุมจำนวนมาก มีเจ้าคณะตำบลเป็นเข้าร่วมสังเกตการณ์และให้ข้อมูล ปัญหาที่พบคือ ทีมวิจัยยังไม่เข้าใจงานวิจัยดีพอ การอธิบายชี้แจงกับประชาชนจึงไม่ค่อยเข้าใจ

สมาชิกในกลุ่มมีจำนวนมากและสถานะก็แตกต่างกัน การแสดงความคิดเห็นไม่ทั่วถึง การตั้งประเด็นคำถามยังไม่ชัดเจนพอ การชี้แจงและความสัมพันธ์ระหว่างทีมวิจัย และกลุ่มเป้าหมายยังไม่ใกล้ชิดสนิทสนม พอที่จะให้ข้อมูลโดยไม่กังวล

อย่างไรก็ตามพบว่า ชาวบ้านมีความตื่นตัวระดับหนึ่ง ทีมวิจัยก็ได้รับรู้สภาพปัญหา จากชาวบ้านเองโดยตรง ซึ่งแตกต่างจากการคาดเดาเอาเอง (เดิมทีมวิจัยส่วนใหญ่มองว่า บ้านโนนชัย เป็นหมู่บ้านที่มีปัญหาเด็กและเยาวชนน้อยที่สุดในตำบล)

ชาวบ้านไม่เข้าใจกระบวนการวิจัย และคิดว่าทีมวิจัย คือผู้ที่เข้าไปแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ให้กับชาวบ้าน ชาวบ้านมักถามทีมวิจัยว่า เรื่องนี้ควรแก้ไขอย่างไร มากกว่าการร่วมกันระดมความคิดเห็น

ตอนท้ายการประชุม ทีมวิจัย ร่วมกับเจ้าหน้าที่ สกว. ทำการสรุปปัญหาเด็กและเยาวชนในภาพรวมของหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน

2. บ้านหนองบัว หมู่ 11

เราเลือกบ้านหนองบัวเพราะ เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย ของนักศึกษาฝึกงาน และบ้านนี้ก็ได้ทดลองเก็บข้อมูลในโรงเรียนไปแล้ว 2 ครั้ง ครั้งแรกโดยใช้แบบสอบถาม และครั้งที่ 2 ใช้เทคนิคต้นไม้ปัญหา และตอนเย็นวันเดียวกันของการเก็บข้อมูลในโรงเรียน ทีมวิจัยได้ทำการจัดเก็บข้อมูลชาวบ้านที่วัด

งานนี้มีนักศึกษาฝึกงานเข้าร่วมตั้งแต่งานในโรงเรียนจำนวน 6 คน ทีมวิจัยจากตำบลหนองตอกเป็นเข้าร่วมด้วย จำนวน 4 คน

ประสบการณ์จากบ้านโนนชัยทำให้ ทีมวิจัยได้พยายามแบ่งกลุ่มให้มีขนาดย่อยลง ภายหลังที่หัวหน้าโครงการ และ ผอ.อุทธีรงค์ ได้ชี้แจงโครงการ จากนั้นให้ทีมวิจัยจากทั้งสองโครงการ เป็นพี่เลี้ยงในกลุ่มคอยกระตุ้น ชักถาม จับประเด็นและสรุปข้อมูลในกลุ่ม มีนักศึกษาเป็นผู้จัดบันทึก

หลังการคุยกลุ่มย่อยทีมวิจัยได้ให้ตัวแทนชาวบ้าน (ผู้ใหญ่เดือน นาทองบ่อ) สรุปและแสดงความคิดเห็น จากนั้นทีมวิจัยทำการสรุปข้อมูลปิดท้าย

ทีมวิจัยสามารถชี้แจงเรื่องการวิจัยได้ดียิ่งขึ้น กว่าที่บ้านโนนชัย การปรับเปลี่ยนมาเป็นการแบ่งกลุ่มย่อยเล็ก ๆ ทำให้ประชาชน / ชาวบ้าน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นมากขึ้น และพบว่าการให้ผู้นำได้พูดแสดงความคิดเห็น ทำให้ความสนใจและการตระหนักในปัญหา มากกว่าความคิดเห็นปกติในกลุ่มย่อย หรือมากกว่าการแสดงความคิดเห็นจากทีมวิจัย

ช่วงที่ 2 (ปรับปรุง พัฒนาวิธีการเก็บข้อมูลใหม่)

ภายหลังการเก็บข้อมูล 2 หมู่บ้าน ทีมวิจัยได้ทั้งช่วงการเก็บข้อมูลหมู่บ้าน มาเก็บข้อมูลโรงเรียน โดยคาดว่าจะนำข้อมูลจากเด็กและโรงเรียน ไปเสนอให้ชาวบ้านได้รับทราบ ประกอบกับทีมวิจัยต้องการพัฒนาทักษะ ความสามารถในการประชุมของตนเอง

โดยเชื่อว่า โรงเรียนสามารถประสานงานและดำเนินการได้ง่ายกว่าในหมู่บ้าน เนื่องจากทีมวิจัยส่วนใหญ่ เป็นบุคลากรในโรงเรียน

หลังสิ้นสุดการเก็บข้อมูลโรงเรียน ทีมวิจัยได้นำเสนอข้อมูล ปัญหา และความคิดเห็น ต่อนายก อบต. เพื่อกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกัน ระหว่าง อบต. และทีมวิจัย

ดังที่ได้เสนอไปแล้วในเบื้องต้น หลังจากนั้นทีมวิจัยได้เข้าร่วม อบต. เคลื่อนที่ เพื่อชี้แจงรายละเอียดการวิจัยในนามของ อบต. และทีมวิจัยได้เข้าร่วมงานกีฬาประเพณีของตำบลร่วมกับ อบต. หลังสิ้นสุดงานกีฬา (สิ้นปี 2549) การเก็บข้อมูลชุมชน จึงเริ่มต้นขึ้นอีกครั้ง

ในงาน อบต. เคลื่อนที่ ทีมวิจัยได้เข้าร่วมทุกหมู่บ้าน โดย ทำหน้าที่ชี้แจง อธิบายรายละเอียดงานวิจัยให้ประชาชนได้ทราบ ทำให้ประชาชนได้รู้จักงานวิจัยมากขึ้น และรู้สึกได้ว่า งานวิจัยและทีมวิจัยเป็น ส่วนหนึ่งของงาน อบต.

3. บ้านหนองมะทอ

จากประสบการณ์การเก็บข้อมูล บ้าน โนนชัย และหนองบัว ประสบการณ์การเก็บข้อมูล โรงเรียน ประสบการณ์การร่วมงาน อบต. เคลื่อนที่ ทำให้ทีมวิจัยได้ปรับวิธีการเก็บข้อมูลในชุมชนหลายอย่างคือ

1. มีการรับประทานอาหารร่วมกัน (ขนมจีน) โดยทีมวิจัยสนับสนุนงบประมาณ ให้หมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ

2. มีการจัดทำเลื่อยึด และเลื่อยแจ็กเก็ต ตราสัญลักษณ์การวิจัยท้องถิ่น แล้วนำเลื่อยดังกล่าวไปจับฉลาก มอบเป็นรางวัลให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้

การดำเนินการทั้งสองกรณี เป็นสิ่งที่ทีมวิจัยเชื่อว่าจะกระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมการประชุมดังกล่าวมากขึ้น สร้างบรรยากาศสนุกสนานเป็นกันเอง ในการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์งานวิจัยไปในตัวด้วย

บรรยากาศการประชุมที่บ้านหนองมะทอก็เป็นเช่นนั้นจริงๆ บ้านนี้เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก (ประมาณ 40 ครัวเรือน) มีผู้เข้าร่วมประชุมเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ และผลจากการเข้าร่วมงานอบต. เคลื่อนที่ ของทีมงานวิจัย พบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่รู้จัก และเข้าใจงานวิจัยมากขึ้นกว่าหมู่บ้านที่ผ่านมา การชี้แจงงานวิจัยทำได้ง่าย และสร้างความเข้าใจได้ไม่ยาก ที่สำคัญชาวบ้านรู้สึกได้ว่างานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมของอบต.

ในแง่วิธีการเก็บข้อมูล ทีมวิจัยได้แบ่งชาวบ้านเป็นกลุ่ม ๆ ตามสถาบันหรือสถานะ คือ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มเด็กและเยาวชน โดยพยายามให้แต่ละกลุ่มมีขนาดเล็ก และมีพี่เลี้ยง (ทีมวิจัย) ประจำกลุ่ม

โดยทีมวิจัยจะมีประเด็นคำถามที่เตรียมไว้ อย่างชัดเจน(ทำเป็นเอกสารแจกทีมวิจัย) คือ

1. ปัญหาของเด็กและเยาวชนที่มีผลกระทบต่อตนเองคืออะไร ?
2. ปัญหาที่กระทบต่อครอบครัว มีอะไรบ้าง ? และ
3. ปัญหาที่เป็นผลกระทบต่อชุมชนคืออะไร ?

วิธีการดังกล่าวทำให้ ทีมวิจัย ได้ข้อมูลจากหมู่บ้านอย่างเป็นหมวดหมู่ ตามเนื้อหาที่และได้ความคิดเห็นซึ่งเป็นตัวแทนแต่ละกลุ่ม ตามที่แยกไว้

หลังการเก็บข้อมูล ทีมวิจัยได้ประชุม สรุปผลการดำเนินงานเพื่อนัดหมายเตรียมการประชุมครั้งต่อไป พร้อมทำประเมินสถานการณ์การทำงาน ออกใกล้เคียงความเป็นจริง บทเรียนที่ได้จากการทำงานเป็นดังนี้

1. การชี้แจงการวิจัยร่วมกับงาน อบต.เคลื่อนที่ การประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า การเชิญชวนผู้เข้าร่วมประชุมรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน การแจกเลื่อย(จับฉลาก)ที่มีตราสัญลักษณ์การวิจัยท้องถิ่น เป็นเหตุผลที่ทำให้ชาวบ้านหนองมะทอมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก

2. การที่ทีมวิจัยลดบทบาทในการชี้แจงลง ทำให้ชาวบ้านได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นมากขึ้น การที่ให้ตัวแทนจากแต่ละกลุ่มพูดเสนอปัญหาต่อที่ประชุมก็ทำให้บรรยากาศการเก็บข้อมูลน่าสนใจมากขึ้นเช่นเดียวกัน

3. ภายหลังจากประชุมหมู่บ้าน ทีมวิจัยสรุปผลการปฏิบัติงานทันที เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน พร้อมทั้งกำหนดนัดหมาย มอบหมายการเตรียมการ และประสานงานในหมู่บ้าน วิธีการนี้ทำให้การทำงานของทีมมีความกระชับรัดกุมมากขึ้น

4. บ้านหนองเรือ

ทีมวิจัยใช้กระบวนการเดียวกันกับบ้านหนองมะโท เนื่องจากเห็นว่ากระบวนการดังกล่าวมีความเหมาะสมพอสมควรเพียงแต่เปลี่ยนอาหารที่รับประทานร่วมกันจาก ขนมจีน เป็น ลาบเป็ด (เนื่องจาก ผอ. ฤทธิรงค์ มีความคุ้นเคยกับผู้นำและคนในชุมชน เราไปเตรียมการประชุมตั้งแต่ตอนหัวค่ำ) ขั้นตอนการเก็บข้อมูลใช้แบบแบ่งกลุ่ม กลุ่มย่อยตามสถาบันเช่นเดิม เพียงแต่ทีมวิจัยเริ่มเข้าใจคำถาม เข้าใจวิธีการเก็บข้อมูลมากขึ้น แนวคำถามจึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (หนองมะโทคำถามก็คือ ปัญหาที่กระทบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อชุมชนคืออะไร ?) คือปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน และ แนวทางแก้ไขปัญหาของแต่ละกลุ่ม

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ ทีมวิจัยมักจะเป็นที่เลี้ยงกลุ่มเดิม ๆ คือ ใครที่เคยเป็นที่เลี้ยงกลุ่มผู้นำจากหมู่บ้านที่แล้ว ก็จะเป็นที่เลี้ยงในกลุ่มผู้นำ ในหมู่บ้านต่อมาอีก กรณีที่เลี้ยงกลุ่มผู้ปกครองเด็กก็เช่นเดียวกัน เหมือนกับแบ่งงานกันโดยอัตโนมัติ ซึ่งวิธีการดังกล่าวทำให้ ทีมวิจัย แต่ละคนมีความชำนาญ ต่อการตั้งคำถามในแต่ละกลุ่มสถาบันมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาข้อมูลในหมู่บ้าน พบปัญหาอุปสรรค และสรุปบทเรียนได้ ดังนี้

1. บ้านหนองเรือเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมเป็นอย่างดี ปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน มีน้อย สภาพสังคมยังเป็นแบบทำมาหากินดั้งเดิมอาชีพค้าของเก่าในหมู่บ้านยังมีไม่มาก

2. จากการประชุม 4 หมู่บ้านผ่านมาทีมงานเริ่มตั้งข้อสังเกตว่า กลุ่มผู้ปกครอง (ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ถือว่า มีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนมากที่สุด จะเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่แล้วมักจะมองว่าลูกของตนเองไม่สร้างปัญหาและไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์ ลูกของคนอื่น

3 กลุ่มที่ให้ข้อมูลได้เป็นอย่างดีคือ กลุ่มผู้นำ มีความเข้าใจในปัญหา วิเคราะห์เชื่อมโยงปัญหาและสามารถเสนอแนะแนวทางแก้ไขได้เป็นอย่างดี

ภายหลังจากประชุมหมู่บ้าน ทีมได้สรุปการทำงานในวันนั้น พร้อมทั้งกำหนดวันเวลา มอบหมายบทบาทหน้าที่ในการประชุมหมู่บ้านต่อไป

5. บ้านน้อย

ที่บ้านน้อยมีประชาชน เข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่แล้วตื่นตัว และรู้จักงานวิจัยนี้มาบ้างแล้ว จากการชี้แจงเมื่อครั้ง งานอบต. เคลื่อนที่ ทีมวิจัยใช้กระบวนการและขั้นตอนการเก็บข้อมูล เหมือนที่ผ่านมา คือ รับประทานอาหารเย็นร่วมกัน ชี้แจงโครงการวิจัย แยกกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่ม ๆ ตามสถานะ โดยแบ่งกลุ่มผู้ปกครองเป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากมีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก ผู้นำ 1 กลุ่ม เด็กและเยาวชน 1 กลุ่ม พุดคุยแลกเปลี่ยนซักถามตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ แล้วสรุปข้อมูลแต่ละกลุ่มให้ตัวแทนนำเสนอต่อที่ประชุม

การประชุมครั้งนี้ ทีมเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น ให้ผู้ใหญ่บ้านได้กล่าวเปิดการประชุมอย่างเป็นทางการ ทีมวิจัยชี้แจงการวิจัย สั้น ๆ กระชับ รัดกุม ให้ตัวแทนชาวบ้านเป็นผู้จับฉลากเลือก และมอบเลือกให้แก่ผู้โชคดีที่เข้าร่วมประชุม (จากเดิมเคยให้ ทีมวิจัยเป็นผู้ดำเนินการ) และเน้นให้ตัวแทนกลุ่มขึ้นมาพูดให้ผู้เข้าร่วมประชุมฟัง จึงทำให้ทีมพบว่ามีชาวบ้านหลายคน เข้าใจปัญหา สามารถพูดสื่อสาร ได้เป็นอย่างดี และวิธีการนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความสนใจฟังมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาข้อมูลพบปัญหาอุปสรรค ซึ่งพอสรุปเป็นบทเรียนได้ดังนี้

1. การมอบหมายให้ทีมวิจัยผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับหมู่บ้านที่ทำการเก็บข้อมูลเป็นผู้ประสานงานและเป็นผู้มีบทบาทหลักในการดำเนินการ จะทำให้เกิดการยอมรับ เกิดความร่วมมือ และช่วยแบ่งเบาภาระของทีมวิจัยคนอื่นได้เป็นอย่างดี
2. กลุ่มเด็กและเยาวชน ก่อนข้างจะมีปัญหาขาดความกล้า ในการแสดงความคิดเห็น หรือการพูดเสนอต่อที่สาธารณะ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มอื่น
3. การคัดเลือกและเตรียมตัวแทนกลุ่มที่มีความเข้าใจ ปัญหาและมีความสามารถในการพูด เป็นผู้นำเสนอข้อมูล จะทำให้ผู้เข้าร่วมประชุม มีความสนใจและเข้าใจเนื้อหาสาระมากขึ้น และ

6. บ้านดอนข่า

บ้านดอนข่ามีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมากเช่นเดียวกับบ้านน้อย (มากกว่าการประชุม อบต. เคลื่อนที่) ส่วนหนึ่งอาจจะเนื่องจากถูกกระตุ้นจากการประชุม อบต. เคลื่อนที่ มาแล้ว ขั้นตอนวิธีการเก็บข้อมูล ทีมวิจัยยังคงใช้วิธีการเดิม โดยพยายามเน้นบทบาทของผู้นำ และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมประชุม ลดบทบาทของทีมวิจัยในการพุดคุยชี้แจงเน้นการรับฟัง และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมประชุม ผลการเก็บข้อมูลโดยสรุปเป็นบทเรียนได้ดังนี้

1. มีผู้เข้าร่วมประชุมกันเป็นจำนวนมาก (มากกว่าประชุม อบต. เคลื่อนที่) สถานที่ประชุมคับแคบ ทำให้การประชุมในกลุ่มย่อยค่อนข้างมีปัญหา ไม่สามารถระดมความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง

2. สถานการณ์ดังกล่าว ต้องใช้ผู้นำเสนอที่มีความสามารถในการพูด และเข้าใจสภาพปัญหา จึงจะสร้างกระแสให้น่าสนใจและตระหนักในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้ อย่างไรก็ตาม นับเป็นเรื่องน่ายินดีที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญต่อการทำงานของทีมวิจัยเพื่อแก้ปัญหา ดังกล่าว

7. บ้านหนองเม็ก

ครั้งนี้เป็นการประชุมหมู่บ้านครั้งที่ 7 ทีมวิจัยมีทักษะ ความชำนาญในการดำเนินการประชุม มากขึ้น ขั้นตอนวิธีการ ค่อนข้างจะเหมาะสมแล้ว มีการแก้ไขปรับปรุงเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้เหมาะสมกับ สภาพของแต่ละหมู่บ้านผลของการดำเนินงานพบปัญหา อุปสรรค สรุปเป็นบทเรียนได้ดังนี้

1. มีผู้เข้าร่วมประชุมในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ จำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับการประชุม หมู่บ้าน และการประชุม อบต. เคลื่อนที่ ที่ผ่านมา
2. ผู้นำชาวบ้านและตัวแทนกลุ่ม สามารถนำเสนอปัญหาได้เป็นอย่างดี ทำให้การประชุม น่าสนใจ และสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมได้มากขึ้นกว่าใช้การอธิบาย หรือชี้แจงจาก เจ้าหน้าที่เพียงฝ่ายเดียว
3. กลุ่มผู้ปกครองหรือกลุ่มแม่บ้าน เป็นกลุ่มที่ไม่ค่อยเข้าใจและไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหา เด็กและเยาวชนได้ เห็นว่าลูกหลานของตนเองไม่มีพฤติกรรมเป็นปัญหา ส่วนพฤติกรรมโดยรวมใน สังคมและชุมชนนั้นไม่ทราบและไม่วิพากษ์ วิจารณ์

8. บ้านโคกประสิทธิ์ หมู่ 5

ทีมวิจัยใช้ขั้นตอน วิธีการเก็บข้อมูล เช่นเดียวกับหมู่บ้านที่ผ่าน ๆ มา ความแตกต่างของ หมู่บ้านนี้ก็คือ ไม่มีเด็กและเยาวชนเข้าร่วมประชุม ผลการดำเนินงาน สรุปเป็นบทเรียนได้ดังต่อไปนี้

1. ทีมวิจัย มีความกังวลต่อความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม เนื่องจากโดยปกติจะมี ผู้เข้าร่วมไม่มาก ดังนั้นจึงเลือกใช้สถานที่ ที่แยกกลางบ้านซึ่งมักจะมีผู้ชุมนุมกันตามธรรมชาติ ไปมา สะดวก ในครั้งนี้ ก็ได้รับความร่วมมือในระดับที่น่าพอใจ
2. ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง และแม่บ้าน ผู้ชายที่เป็นผู้นำมีน้อย แม่บ้านแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ค่อนข้างชัด คือ กลุ่มแม่บ้านที่มีอายุมาก และกลุ่มแม่บ้านที่มีอายุน้อย ซึ่งทั้งสองกลุ่มจะให้ ข้อมูลแตกต่างกัน กลุ่มผู้มีอายุมาก จะเสนอแนวทางแก้ไขด้วยการควบคุม เลี้ยงดูในครอบครัว ส่วน กลุ่มผู้มีอายุน้อยค่อนข้างเห็นปัญหามาก และวิตกกังวลกับอนาคตกับการเลี้ยงดูลูกหลานในสภาพ สังคมปัจจุบัน

3. ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ เข้าใจปัญหา เนื่องจากบ้าน โศกประสิทธิ์เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ พุทธิกรรมเด็กและเยาวชน มีความชัดเจน หากมีแนวทางแก้ไขปัญหาก็พร้อมจะให้ความร่วมมือ

9. บ้านโศกประสิทธิ์ หมู่ 10

ทีมวิจัยใช้ขั้นตอน วิธีการเดิม กับหมู่บ้านผ่านมา ส่วนผลการดำเนินงาน โดยสรุปเป็น บทเรียนได้ดังนี้

1. หมู่บ้านนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนครัวเรือนทั้งหมดใน หมู่บ้าน และเมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านอื่น ๆ ที่ผ่านมา เนื่องจาก ประชากรส่วนหนึ่งอพยพไปรับจ้าง คัดอ้อยที่จังหวัดกาญจนบุรี หรือ ลพบุรี และ โดยปกติก็มักจะไม่มีผู้เข้าร่วมประชุมอยู่แล้ว

2. จากสภาพปัญหาในข้อที่ 1. พบว่า ชาวบ้านผู้เข้าร่วมประชุมยังมีความเข้าใจในงานวิจัย ค่อนข้างน้อย การประชุมชี้แจงร่วมกับ อบต. เคลื่อนที่ ได้ผลไม่มาก เนื่องจากได้รับความร่วมมือใน การเข้าประชุมค่อนข้างน้อยเช่นเดียวกับ

3. ผู้นำในหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมีความเข้าใจในการทำงานวิจัยมากพอสมควร เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้ได้เข้าร่วมประชุมในงานต่าง ๆ และรับข้อมูล ข่าวสารจากภายนอกมากกว่า

4. การประชุมชี้แจง การทำความเข้าใจแบบมีส่วนร่วมด้วยการประชุมกลุ่มย่อย เป็น สิ่งจำเป็นที่ต้องทำบ่อย ๆ จึงจะสร้างความรู้ ความเข้าใจและความร่วมมือในชุมชนได้

10. บ้านโศกประสิทธิ์ หมู่ 12

บ้านโศกประสิทธิ์ หมู่ 12 ปกติแล้วประชาชนจะให้ความร่วมมือ เข้าร่วมประชุมน้อย เช่นเดียวกับ หมู่ 5 และหมู่ 10 ที่ผ่านมา แต่ในครั้งนี้พบว่า มีผู้ประชุมเข้าร่วมจำนวนมาก อย่างเป็นที่ น่าพอใจ ซึ่งผลของการดำเนินงาน สรุปเป็นบทเรียนได้ดังต่อไปนี้

1. โดยปกติแล้ว บ้าน โศกประสิทธิ์ หมู่ 12 เป็นหมู่บ้านที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการ ประชุม มีเข้าร่วมประชุมค่อนข้างน้อย ดังนั้นในการประชุมครั้งนี้ ทีมวิจัยซึ่งเป็นผู้มีภูมิสำเนาใน หมู่ 12 (จำนวน 5 คน) จำเป็นต้องเริ่มประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้กลุ่มชาวบ้านเข้าร่วมประชุมให้มากที่สุด ซึ่งได้ผลพอสมควร

2. จากเหตุผลข้อที่ 1. เมื่อทีมวิจัย ทำงานร่วมกับผู้นำ คือ ผู้ใหญ่บ้านและ สมาชิก อบต. ประจำหมู่บ้านอีก 2 คนจึงทำให้การประชุมเป็นบรรยากาศของการที่ผู้นำชุมชนหลายฝ่าย ได้แสดง

เจตนาธรรม และความมุ่งมั่นตั้งใจแก้ไขปัญหา พฤติกรรมเด็กและเยาวชน นับเป็นการสร้างกระแส และกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมได้เกิดความร่วมมือกันต่อไปในอนาคต

11. บ้านหนองบัว หมู่ 3

ทีมวิจัยเลือกใช้บริเวณสี่แยก ถนนกลางหมู่บ้านเป็นสถานที่ประชุม แทนศาลากลางบ้าน เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมให้มากที่สุด (โดยปกติแล้ว จะได้รับความร่วมมือน้อย) และได้สังเกต เห็นว่า ชาวบ้านจะกลับจากการประกอบอาชีพหาของเก่าค้ามีด (มีรถยนต์ขับผ่านบริเวณที่ประชุมบ่อยมาก) แตกต่างจากหมู่บ้านอื่นที่ประชุมผ่านมา ส่วนผลของการเก็บข้อมูล สรุปรบทเรียน ได้ดังต่อไปนี้

1. ปกติชาวบ้านหนองบัว หมู่ 3 เป็นบ้านที่ให้ความร่วมมือในการประชุมน้อย ผู้นำและทีมวิจัย จึงเห็นสมควรย้ายที่ประชุมจากศาลากลางบ้าน มาที่สี่แยกกลางหมู่บ้านซึ่งเป็นแหล่งสัญจรไปมา สะดวกในการเข้าร่วมประชุม

2. จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่าที่ผู้นำคาดไว้ เห็นได้จากผู้นำจัดเตรียมอาหาร และเก้าอี้ ไม่เพียงพอต่อผู้ร่วมประชุม

3. การที่ได้รับทราบรายละเอียด เกี่ยวกับงานวิจัยจากโครงการ อบต. เคลื่อนที่ มาก่อนหน้า ทำให้ชาวบ้านมีความเข้าใจงานวิจัยระดับหนึ่ง และมีผลต่อจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้

4. ผู้นำ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิก อบต. มีความเข้าใจ ต้องการวิจัยมาก พอสมควร (จากการเข้าร่วมประชุมในเวทีต่าง ๆ หลายครั้ง) เป็นผลให้การชี้แจง ทำความเข้าใจในหมู่บ้านเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายขึ้น

12. บ้านสะอาด

เป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่ไม่มียุติกรรมและเยาวชนเข้าร่วม ส่วนขั้นตอน วิธีการเก็บข้อมูลนั้นใช้วิธีการเดิม ผลของการดำเนินงาน สรุปรบทเรียนได้ดังต่อไปนี้

บ้านสะอาด มีผู้เข้าร่วมประชุมน้อยกว่า การประชุม อบต. เคลื่อนที่ สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการเลื่อนการประชุม หลายครั้ง ทำให้ผู้ใหญ่บ้านสับสน ในการประชาสัมพันธ์

1. บ้านสะอาดเป็นหมู่บ้านที่มีผู้ประกอบการค้าของเก่าจำนวนมาก เด็ก ๆ มักใช้ถ่ายฟุ่มเพื่อขายกับการเล่นเกม (มีตู้เกมในหมู่บ้าน) ผู้ปกครองบางราย ก็เห็นการเล่นการพนันเป็นเรื่องปกติ ที่ตนเองต้องประพฤติดูแลแล้ว

2. จากข้อ 2. พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ เลี้ยงดูลูกแบบส่งเสริมและแข่งขันการใช้จ่ายเงิน เนื่องจากการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาดูแลลูก มีเงินทองใช้จ่ายง่าย ๆ และพ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยกล้าสั่งสอนดัดเตือนลูก

3. กลุ่มผู้นำ ทั้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย สมาชิก อบต. เป็นผู้ที่มีความเข้าใจและตระหนักในปัญหาพอที่จะพึงพาหาทางแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านได้ในอนาคต

3.3 การศึกษาข้อมูลจากองค์กรระดับตำบล

ทีมวิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูล จากกลุ่มผู้นำ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะเป็นกลุ่มตัวแทนระดับตำบล การประชุมดังกล่าว มีด้วยกันหลายครั้ง และมักจะเป็นการประชุมร่วมกับ อบต. ในวาระต่าง ๆ เช่น ประชุมสมัยสามัญประจำปี ประชุมรวมผู้นำเพื่อเตรียมการงาน แข่งขันกีฬาประเพณี ประชุมผู้นำเพื่อเตรียมงานวันผู้สูงอายุ เป็นต้น

การประชุมในครั้งแรก เป็นการชี้แจงทำความเข้าใจรายละเอียดการวิจัยแบบท้องถิ่น บทบาทหน้าที่ วัตถุประสงค์ ความคาดหวัง ครั้งต่อมาเป็นการศึกษาข้อมูลตามหัวข้อการวิจัยจากกลุ่มผู้นำ เป็นการรายงานผลการศึกษาค้นคว้า และร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหาอย่างชัดเจนถูกต้อง อันจะนำไปสู่การคิดค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ในฐานะที่เป็นผู้นำในองค์กรระดับท้องถิ่น ส่วนรายละเอียดของการศึกษาค้นคว้าจากองค์กรระดับตำบลเป็นดังต่อไปนี้

ประชุมครั้งที่ 1

เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2549 เวลา 09.00- 12.00 น. ที่ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย สารวัตร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน สมาชิก อบต. องค์การบริหารส่วนตำบลทุกหมู่บ้าน รวม 60 คน ทีมวิจัย 6 คน

ประธานสภาได้เกริ่นนำถึง ทีมวิจัย สกว. ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รู้จักเล็กน้อย (ประธานสภาเป็นหนึ่งในทีมวิจัยหลัก) จากนั้น ตัวแทนทีมวิจัย ได้ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงาน พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในระยะแรก (การเก็บข้อมูลใน 2 หมู่บ้านและ 5 โรงเรียนในตำบล) ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบ ทีมวิจัยใช้ความพยายามในการอธิบายโดยใช้ power point แต่เนื่องจากสภาพห้องไม่มีความเหมาะสม (สว่างมากเกินไป) ทำให้ข้อมูลดังกล่าวไม่ได้ผลเท่าที่ควร

ผลของการดำเนินงาน ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รู้จักโครงการและทีมงานวิจัยในระดับหนึ่ง หากยังไม่ได้มีความสนใจมากพอที่จะร่วมแลกเปลี่ยนหรือให้ข้อมูลกับทีมวิจัยได้ในนั้น

ประชุมครั้งที่ 2

เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2549 เวลา 09.00 น. ที่ห้องประชุมใหญ่องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้เข้าร่วมประชุมเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด จำนวน 24 คน ทีมวิจัย 5 คน และเรื่องงานวิจัยเป็นวาระหนึ่งในการประชุมสามัญสามัญครั้งที่ 4 ประจำปี พ.ศ. 2548

การประชุมเริ่มต้นด้วยทีมวิจัย (อ. ฤทธิรงค์ นาถมทอง) ซึ่งแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการทำงานอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีความเข้าใจมากขึ้น จากนั้น คุณณมทอง นาถมทอง ซึ่งเป็นทีมวิจัยอีกคนหนึ่งได้นำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบต. มาอธิบายชี้แจง ให้เห็นความเชื่อมโยงว่า การวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ ข้อที่ 4 คือสนับสนุนส่งเสริมการวิจัย ซึ่งเดิมในแผนไม่มีการดำเนินงานมาก่อน จากนั้นทีมวิจัย อื่น ๆ ได้ร่วมวิเคราะห์แลกเปลี่ยนว่า วิธีการวิจัยแบบท้องถิ่นมีความสำคัญ เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่ปรากฏอยู่ในตำบลอย่างไร หลังการแลกเปลี่ยนมีสมาชิก อบต. หลายคน ได้แสดงความคิดเห็นด้วยการวิจัย และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินงานดังกล่าว โดยเฉพาะ นายบุญทัน ศรีมุงคุณ เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเริ่มต้นทำงานด้วยระบบข้อมูล

ประชุมครั้งที่ 3

เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2549 เวลา 09.00- 12.00 น. ที่ ห้องประชุมใหญ่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 12 หมู่บ้าน จำนวน 24 คน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 24 คน ทีมวิจัย 4 คน วาระหลักของการประชุมครั้งนี้ เป็นการเตรียมการแข่งขันกีฬาประเพณี ประจำปี 2549 ซึ่งจัดให้มีขึ้นในวันที่ 29 ธันวาคม 2549 หลังจากการประชุมวาระหลักแล้ว ทีมวิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้นำทุกท่านได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมดังกล่าว

ประชุมครั้งที่ 4

ดำเนินการเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2550 เวลา 09.30- 12.00 น. ณ หอประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ผู้เข้าร่วมประชุมเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จาก 12 หมู่บ้าน จำนวน 24 คน ทีมวิจัย 5 คน การประชุมครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประชุมสามัญครั้งที่ 1 ประจำปี 2550

ผู้เข้าร่วมประชุมมีพื้นฐานความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิจัยมาระดับหนึ่ง จากการเข้าร่วมประชุม 3 ครั้งที่ผ่านมา จากการประชุม อบต. เคลื่อนที่ และจากการเก็บข้อมูลในแต่ละหมู่บ้านมาแล้ว ดังนั้น ในการประชุมครั้งนี้ จึงเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาทำการวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ปัญหาอย่างรอบด้าน

ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาโดยสรุปมีด้วยกันทั้งหมด 10 ข้อดังนี้

1. ปัญหาใช้จ่าบเกินตัว
2. คืมสุรา
3. ทะเลาะวิวาท
4. มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
5. เกียจคร้านการเรียน
6. เล่นการพนัน
7. ลักขโมย
8. จับกลุ่มมั่วสุม
9. เกียจคร้านการทำงาน
10. เทียวกลางคืน

ข้อสรุปดังกล่าว สมาชิก อบต. เห็นว่าเป็นข้อสรุปที่ครอบคลุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชนภายในตำบลทั้งหมดแล้วเมื่อทำการจัดเรียงลำดับของความสำคัญของปัญหา พบว่าที่ประชุมให้ความสำคัญกับปัญหาการคืมสุรา และจับกลุ่มมั่วสุม เป็นอันดับต้นๆ โดยมากพบว่าการคืมสุราทำให้เกิดการมั่วสุมและการมั่วสุมก็นำไปสู่การคืมสุรา และพฤติกรรมการคืมสุรา จะนำไปสู่พฤติกรรมที่เป็นปัญหาทั้งหมด

เมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาการคืมสุราของเด็กและเยาวชน ที่ประชุมต่างมีความคิดเห็นตรงกันว่า เป็นความบกพร่องของผู้ปกครองหรือสถาบันครอบครัวที่ไม่สามารถสั่งสอน อบรม ดูแล และควบคุมให้เด็กปฏิเสธการคืมสุราได้ ดังนั้น การแก้ไขปัญหที่ต้นตอ ควรจะให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวเป็นที่สุด

ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหามีบ้างที่แสดงความคิดเห็นให้จัดค่ายอบรมคุณธรรมให้เยาวชน จัดค่ายอบรมความเข้าใจกับผู้ปกครอง แต่แนวทางดังกล่าวยังไม่มีความชัดเจน ในรายละเอียดต้องนำประเด็นเหล่านี้ไปพูดคุยในโอกาสต่อไป

3.4 การศึกษาข้อมูลจากพระสงฆ์

ดำเนินการประชุมเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2550 เวลา 11.00- 14.00 น. ที่วัดบ้านโนนชัย ผู้เข้าร่วมประชุมตัวแทนพระสงฆ์จากวัดต่าง ๆ ในตำบลโคกสะอาด จำนวน 7 รูป รวมทั้งพระครูโอภาสขยานุกุล เจ้าคณะตำบลโคกสะอาด วิธีดำเนินงาน เริ่มต้นด้วยการถวายภัตตาหารเพล กับทีมงานได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัย ให้พระสงฆ์ทราบ ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่พระสงฆ์มีความเข้าใจในระดับหนึ่ง จากการรับฟังข่าวสารการประชุมในหมู่บ้านมาก่อนหน้านี้แล้ว

แล้วจากการชี้แจงทีมได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกับพระสงฆ์ทั้งหมดในประเด็น พฤติกรรมที่เป็น ปัญหาของเด็กและเยาวชนพฤติกรรมที่พึงประสงค์และแนวทางในการแก้ไข ซึ่งผลของการศึกษา ข้อมูลดังกล่าวมี ข้อสรุปดังต่อไปนี้

ปัญหา

1. ขาดตัวอย่างที่ดี
2. ขาดบุคลากรที่มีความสามารถ
3. จนท. ปลดปล่อยละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
4. ขาดการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แนวทางแก้ไข

1. ผู้ปกครอง ผู้นำทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี
2. จัดให้มีโครงการบรรพชา ภาควัดคูร้อน
3. สถาบันต่าง ๆ ในชุมชนร่วมกันแก้ปัญหา
4. อบท. ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม ด้านการอบรมคุณธรรม - จริยธรรม

พฤติกรรมอันพึงประสงค์

1. เข้าปฏิบัติธรรม / บรรพชาภาควัดคูร้อน
2. ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน
3. มีคุณธรรมปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา

สรุปบทเรียน

1. เจ้าคณะตำบลเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจต่อปัญหาเด็กและเยาวชนพอสมควร เนื่องจากเป็นผู้พยายามดำเนินการเพื่อแก้ไข และส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอยู่แล้ว เช่น การเปิดสอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ หรือการบวชสามเณรภาควัดคูร้อน เป็นต้น

2. พระสงฆ์ส่วนใหญ่ แสดงความคัดค้านข้างน้อย และโดยรวมแล้วมองปัญหาด้านศีลธรรม เป็นประเด็นหลัก

3. ในแนวทางแก้ไขปัญหา สถาบันพระสงฆ์ ให้ความสำคัญต่อการร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ เป็นสำคัญ เนื่องจากพระสงฆ์ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับบทบาทในสังคม

4.กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ มีการวิเคราะห์ในสองลักษณะ คือ การวิเคราะห์ระหว่างปฏิบัติการเก็บข้อมูลการวิจัย ซึ่งเรียกว่าการวิเคราะห์กระบวนการ อีกลักษณะหนึ่งคือ การวิเคราะห์ผลจากการเก็บข้อมูล เรียกว่าการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดของการวิเคราะห์เป็นดังนี้

4.1 การวิเคราะห์กระบวนการ

ตารางต่อไปนี้เป็นรายละเอียดการวิเคราะห์กระบวนการในการทำกิจกรรมทุกกิจกรรม ใช้การสังเกต ไปพร้อมๆกับการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย หลังสิ้นสุดกิจกรรมจึงพูดคุยแลกเปลี่ยนภายในทีม ในเรื่องต่างๆ ทุกแง่มุม รวมทั้งในเรื่องอารมณ์ ความรู้สึก สรุปประเมินผล พร้อมการวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่อไป

กิจกรรม	ผู้เข้าร่วม	ประเด็น	ช่วงเวลา
3.4.1 การดำเนินกิจกรรม	ทีมวิจัย	→ สถานการณ์ การดำเนินกิจกรรม - เวลา - สถานที่ - วิธีการ - สภาพปัญหา → กลุ่มเป้าหมาย - การเข้าร่วมประชุม - การแสดงความคิดเห็น - ทำทีความร่วมมือ → ข้อมูลจากการดำเนินการ - ถูกต้อง - ครบถ้วน → ทีมวิจัย - ความรับผิดชอบ - บทบาทหน้าที่ - ความร่วมมือ - การวางแผน	วิเคราะห์ก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมทุกๆ กิจกรรม

การวิจัยแบบท้องถิ่น เป็นวิธีการทำงานที่ทีมวิจัยต้องเป็นผู้ดำเนินการศึกษา และเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง แม้การกำหนดโจทย์การวิจัย จะเป็นขั้นตอนการเรียนรู้สำคัญต่อความเข้าใจในปัญหาของตำบล และการพัฒนาโครงการจะเป็นการสร้างชัดเจนในการทำวิจัยในระดับหนึ่ง แต่ในแง่การดำเนินงาน หรือปฏิบัติการ ทุกอย่างเป็นการเรียนรู้ใหม่ ทั้งการเริ่มต้นทำงานร่วมกันของ

ทีมวิจัย วิธีการทำงาน และวิถีคิด ดังนั้นพื้นฐานในการทำงานอันสำคัญยิ่งก็คือ ทำอย่างไร กลุ่มคน ซึ่งเป็นทีมวิจัยเหล่านี้จึงจะให้ความร่วมมือ และยินดีที่จะปฏิบัติการต่างๆ ท่ามกลางความไม่เข้าใจ และความไม่กระจ่างในหลายๆเรื่อง

หากการวิจัยจะนำไปสู่คำตอบ ของโจทย์ตามที่ระบุไว้ในโครงการ(สถาบันชุมชนจะมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เด็ก และเยาวชน มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างไร?) ก็นับเป็นเหตุผลใหญ่ ยิ่ง เพียงพอที่จะทำให้หลายๆคนยอมเสียดสละเพื่อดำเนินการดังกล่าว(ด้วยหวังว่าสิ่งนี้จะนำไปสู่การ แก้ไขปัญหาในตำบล) ปัญหาสำคัญก็คือท่ามกลางสภาพปัญหาที่ปรากฏอยู่ ท่ามกลางคนหมู่มากที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ทีมวิจัยจะรักษาความเชื่อมั่น และศรัทธา ต่อหลักการดังกล่าวไว้ได้อย่างไร? ให้มากพอที่จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือ และเกิดปฏิบัติการจริง อย่างต่อเนื่อง

การได้มีโอกาสไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับนักวิชาการ ผู้ที่มีประสบการณ์ หรือการได้เห็น ความสำเร็จของโครงการอื่นๆ นับเป็นประจวบเหมาะของความเชื่อมั่น ว่าหลักการดังกล่าว เกิดขึ้นได้จริง การได้รับเงินทุนสนับสนุนจากหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ส่งเสริมการวิจัยลักษณะนี้มา ยาวนาน ยิ่งเป็นการตอกย้ำความเชื่อดังกล่าวมากขึ้น โดยเฉพาะนับเป็นการสร้างเครดิตให้กับหัวหน้า โครงการ ให้สามารถอธิบายที่ไปที่มา หลักการเหตุผล ของการวิจัยได้อย่างมีที่อ้างอิง น่าเชื่อถือ ที่สุดการเข้าร่วมปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่จากสำนักงาน สกว. ก็ยังช่วยให้เกิดกำลังใจ และเป็นเงื่อนไข สำคัญของการร่วมมือของทุกฝ่าย

สถานการณ์หรือขั้นตอนการดำเนินงานดังกล่าว ได้สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทีมวิจัยใน ระดับที่แตกต่าง ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เข้าร่วมรับรู้ ประสบการณ์เดิม ทักษะคติ จริต ความคาดหวัง สถานะทางสังคม บุคลิกภาพ และลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามสิ่งนี้นับเป็นการ ปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ภายในทีม จากความสัมพันธ์เดิมที่มีในชุมชนอยู่แล้ว เมื่อเริ่มต้นแล้ว ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ก็จะสามารถเห็นได้ชัดเจนว่า แต่ละบุคคลภายในทีม มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติ ความคิดเห็น มีความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อวิธีการวิจัยระดับใด แล้วมีท่าทีความร่วมมือในการ ทำงานอย่างไร? ดังนั้นการใช้ท่าทีความสัมพันธ์ในลักษณะอื่นๆ เช่น ความเป็นญาติ ความเป็นเพื่อน ความมีอุปการคุณ หรือประสบการณ์เดิมร่วมกัน เหล่านี้สร้างความคุ้นเคย ไปมาหาสู่ เพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยน และสร้างความเข้าใจในกรอบ (ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ) นับเป็นเงื่อนไข และ วิธีการสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งต่อท่าทีความร่วมมือ ในขณะที่ความเข้าใจ ประสบการณ์ และบทเรียน จากการทำงานยังไม่เกิดขึ้น

เมื่อลงมือปฏิบัติการร่วมกันในแต่ละกิจกรรม การสร้างสถานการณ์ให้เอื้ออำนวยต่อการ รวมกลุ่มอย่างทันทั่วทั้งที่ เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน เช่นเลือกใช้สถานที่ใกล้เคียงบริเวณจัดกิจกรรม มี บรรยากาศที่ดี มีการดูแลเรื่องอาหาร และเครื่องดื่ม สร้างความรู้สึกร่วมกันเคยชินในการอยู่ร่วมกัน จะ นำไปสู่การพูดคุย สรุปผลการดำเนินงาน การประเมินสถานการณ์ และการวางแผนการทำงานอย่าง ต่อเนื่องจากประสบการณ์เดิม การดำเนินการในลักษณะเช่นนี้อย่างต่อเนื่อง จะทำให้ทีมวิจัยพัฒนา

ความรู้ความเข้าใจต่อการทำงาน เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีการวางแผนการทำงานอย่างกระชับรัดกุม มีความสุขในการทำงาน และรับรู้ได้ถึงคุณค่าการทำงานวิจัยท้องถิ่นแท้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเรื่องราวเนื้อหาในตาราง เป็นการวิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงานเบื้องต้น ตามกิจกรรมที่ทำร่วมกัน โดยยังมิได้วิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นผลจากการศึกษาวิธีการดังกล่าวส่งผลกระทบชัดเจนต่อการทำงานของทีมนี้อย่างไรในข้างต้น จึงถือได้ว่าเป็นการทำงานที่สร้างกระบวนการและสร้างการเรียนรู้จากการลงมือทำแท้จริง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน

จากรายละเอียดในการเก็บข้อมูลจะเห็นได้ว่าทีมวิจัยเห็นกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลออกเป็น 5 กลุ่มคือ

1. กลุ่มเด็กนักเรียนประถม จำนวน 3 โรงเรียน
2. กลุ่มเด็กนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส 2 โรงเรียน
3. กลุ่มเยาวชนในหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน
4. กลุ่มผู้ปกครองในหมู่บ้านจำนวน 12 หมู่บ้าน
5. กลุ่มผู้นำในหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน

โดยศึกษาเนื้อหาใน 3 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชน
2. พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน
3. แนวทางแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล คือนำข้อมูลที่ได้ตามเนื้อหาดังกล่าวมารวบรวมว่าปัญหาทั้งหมดมีอะไรบ้างและในปัญหาบางสิ่งมีความรุนแรงอย่างไร โดยดูจากความถี่ หรือจำนวนความคิดเห็นในปัญหานั้นๆจากแต่ละกลุ่ม จากนั้นจึงนำปัญหามาจัดหมวดหมู่ จัดลำดับความรุนแรงของปัญหา โดยรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอในบทต่อไป

4.3 การศึกษาดูงานนอกสถานที่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ทำให้ทีมวิจัยได้ทราบสภาพปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ทราบถึงพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชนที่สถาบันต่างๆในชุมชนคาดหวัง ตลอดจนได้แนวทางในการแก้ไขปัญา เมื่อทีมวิจัยนำเสนอผลการศึกษา แก่กลุ่มผู้นำชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ทุกฝ่ายต่างมีความต้องการที่จะแก้ไขปัญา ดังนั้นการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ในเรื่องการแก้ไขปัญาเด็ก และเยาวชนจึงเกิดขึ้น ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนการวิจัย

ทีมวิจัยตัดสินใจเลือกเทศบาลตำบลนามะเฟือง อ.เมือง จ.หนองบัวลำภูเป็นสถานที่ศึกษาดูงาน เนื่องจากได้รับคำแนะนำว่าเป็นพื้นที่ที่เคยทำการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญาเด็ก และเยาวชนมาก่อน

ผลของการวิจัยได้รับความสำเร็จจนกระทั่งเกิดการจัดตั้งกลุ่มเด็ก และเยาวชน มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และสามารถแก้ไขปัญหาค้นคว้าได้ชัดเจน

การศึกษาดูงานครั้งนี้มีผู้เข้าร่วม 60 คน ประกอบด้วยทีมวิจัย ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำ ผู้ปกครอง และตัวแทนเด็ก และเยาวชนจากหมู่บ้าน รายละเอียดในการศึกษาดูงานเป็นดังนี้

เวลา 07.00 น. ออกเดินทางจากองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

ขณะที่เดินทางได้มีการฉายภาพยนตร์เรื่องลูกอีสาน ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่สื่อให้หวนระลึกถึงความเป็นคนอีสาน คุณค่าของความเป็นคนอีสาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมศึกษาดูงานได้รำลึกถึงวิถีชีวิตของคนอีสานแบบดั้งเดิม ความเป็นตัวตนของคนอีสาน ซึ่งผู้เข้าร่วมเกือบจะทั้งหมดเป็นคนอีสาน มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ภาคอีสาน แต่บางส่วนได้ถูกกลืนหายไปเนื่องจากค่านิยมใหม่ๆ เข้ามา หลังจากนั้นได้เปิดนิทานก้อมซึ่งเป็นนิทานสั้น ๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของคนอีสาน อีกอย่างที้นิยมเล่าสืบทอดกันมาช้านานเพื่อคลายเครียด แต่ปัจจุบันนั้นหาฟังได้ยาก

เวลา 09.30 น. รับฟังการบรรยายและแลกเปลี่ยน

จากการบรรยายในช่วงแรกนั้นเป็นการแนะนำตัวทำความรู้จักกันของทั้งสองฝ่าย ซึ่งทางทีมตำบลนามะเฟืองนั้นประกอบด้วย นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนามะเฟือง ทีมสภาเทศบาลตำบล ทีมจากทางองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มผู้นำแทนทองคำ เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตำบลนามะเฟือง ซึ่งเหล่านี้คือทีมวิจัย สกว.ของตำบลนามะเฟือง และยังมีทีมของสภาเด็กและเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ ที่ได้มาต้อนรับทีมศึกษาดูงานในครั้งนี้ด้วย

จุดเริ่มต้นของงานวิจัยแนวทางการแก้ไขปัญหาค้นคว้าของเด็กติดกันของทีมวิจัยนามะเฟืองนั้นได้เริ่มจากกลุ่มเจ้าหน้าที่อนามัยและกลุ่มของอสม. ได้มีโครงการสำรวจลูกน้ำขุมลายจึงได้รับรู้ปัญหาของชุมชนจากการสะท้อนของคนในชุมชนคือ ปัญหาพฤติกรรมของเด็กวัยรันทัดกันตามงานบุญต่าง ๆ จึงได้เกิดวิจัยท้องถิ่นขึ้นมา คือ แนวทางการแก้ไขปัญหาค้นคว้าเด็กติดกัน โดยมีวิธีการในการศึกษาคือ ใช้การจดถ่ายเป็นเครื่องมือ ดังนี้คือ

1. จัดถ่ายฮักแพงแผ่นดิน ฮักแพงบ้านเกิด เป็นการจดถ่ายโดยมีผู้เข้าร่วม 30 คน เป็นจำนวน 3 วัน 3 คืน โดยกลุ่มผู้เข้าร่วมเป็นเด็กและเยาวชน ที่มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเดียวกัน และได้มีการนำเอาผู้ปกครองของกลุ่มผู้เข้าร่วมให้ไปติดตามดูแลลูกหลาน ทำอาหารให้ทานเวลาอยู่ในค่ายอีกด้วย และกิจกรรมในค่ายได้มีการจัดเวทีเปิดใจ โดยช่วงแรกเป็นการเปิดใจถึงความทุกข์ ความสุข ของผู้ปกครอง ทำให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ถึงความทุกข์และความสุขของพ่อแม่ คือถูก หลังจากนั้นก็ให้ถูกสะท้อนถึงความทุกข์และความสุขที่ลูกต้องการ ซึ่งจากกิจกรรมทำให้ทั้งผู้เป็นลูกและผู้เป็นแม่ได้เข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น ละช่องว่างระหว่างวัยพูดคุยกันมากขึ้น

2. จัดค่ายอบรมคุณธรรม โดยใช้หลักสูตรมอริยสัจ 4 โดยผู้เข้าร่วมเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นการเข้าค่ายคุณธรรมแทนการเข้าค่ายลูกเสือ โดยการเข้า

ถ่ายในครั้งนี้เป็นการสอนให้เด็กรู้ผิดชอบชั่วดี ในการทำความดีต่อครู เป็นการขอขมาครูที่เคยทำไม่ดี เคารพหลัต่อครูบาอาจารย์เป็นการลบช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียนให้เข้าใจกันและกันมากขึ้น

3. จัดเวทีโส หาสาเหตุที่ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท ซึ่งจากเวทีโสทำให้ทราบสาเหตุและนำไปสู่การจัดทำแผนงานในการแก้ไขปัญหาลูกตักกันต่อไป

หลังจากนั้นก็เกิดสภาคัดขึ้นในตำบล โดยสภาเด็กได้มีโครงการเกิดขึ้นหลายโครงการ เช่น โครงการปันอุ่นให้น้อง คือการรับบริจาคเสื้อผ้าที่คนอื่นไม่ใช้แล้วนำมาให้เด็กที่ขาดแคลน เครื่องนุ่งห่ม โครงการพี่สอนน้อง คือ การที่พี่สอนการใช้ชีวิต สอนการบ้านให้แก่ น้อง ๆ โดยเริ่มจากหมู่บ้านนาร่อง 2 หมู่บ้านก่อน คือบ้านกุดเต่า และบ้านหนองศาลา

สรุปจากการฟังบรรยายทำให้ได้ข้อสรุปดังนี้คือ จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจลูกน้ำยุงลายทำให้ได้ทราบสภาพปัญหาของสังคมคือปัญหาเด็กกบฏกตักกันตามงานบุญ ทำให้เกิดงานวิจัยแนวทางการแก้ไขปัญหาลูกตักกันขึ้นมาใช้เป็นเครื่องมือ โดยมีกระบวนการค่ายเป็นตัวขับเคลื่อน มีการลงพื้นที่เก็บข้อมูล เพื่อหาว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร กระบวนการวิจัยนั้นเป็นกระบวนการจัดระบบความคิดหาเหตุผล ไม่ควรโทษเปิงบ้านหรือโทษธรรมชาติ การให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนให้มีสิทธิมีเสียง ได้พูดได้สะท้อน ได้มีส่วนร่วมนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ และควรทำความเข้าใจในธรรมชาติของเด็ก อย่าโทษ อย่าตำหนิ ควรโอบอุ้ม ให้ความรักความเอาใจใส่ เปิดเวทีให้เด็กได้พูดได้แสดงความคิดเห็น ฟังเด็กให้มาก ๆ ควรมีการพัฒนาเด็กและเอาใจใส่ตั้งแต่เล็ก ซึ่งทางตำบลนามะเฟืองได้มีการพัฒนาเด็กในศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ คือมีหลักในการสอน3ข้อได้แก่ สอนให้รู้จักผิดถูก สอนให้รู้จักแบ่งปัน และสอนให้รู้จักธรรมชาติ

เวลา 13.00 น. แบ่งกลุ่มย่อยตามความสนใจ และแลกเปลี่ยน

ได้แบ่งกลุ่มตามความสนใจซึ่งได้แก่ กลุ่มสภาเด็ก กลุ่มทีมวิจัยสกว.และกลุ่มผู้นำ กลุ่มครูศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ ซึ่งในแต่ละกลุ่มนั้นได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

เวลา 16.00 น. เดินทางกลับ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

ในการสรุปผลและประเมินผลการศึกษาในงานในครั้งนี้ได้ใช้วิธีการให้ผู้เข้าร่วมได้ออกมานำเสนอความคิดเห็นจากการไปศึกษาดูงาน จากการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมในครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้คือ จากการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ในครั้งนี้ได้เห็นถึง ความตั้งใจ ความทุ่มเทของทีมวิจัยตำบลนามะเฟือง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความสำเร็จในครั้งนี้ และได้มีการรวมกลุ่มกันจากหลาย ๆ ฝ่าย หลาย ๆ หน่วยงาน เป็นแนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาเรื่องพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ตำบลโคกสะอาดได้ การทำงานพัฒนาจำเป็นต้องมีหน่วยงานหรือผู้ที่เป็นตัวหลักที่ทุ่มเทและมีใจรักที่จะทำงานพัฒนาจริง ๆ ทำให้เห็นว่าการให้เด็กได้แสดงออก ได้แสดงความคิดเห็นมีปากมีเสียงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ไม่ควรมองข้าม องค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้ามารับผิดชอบและแก้ไขปัญหาย่างจริงจังจริงจะมีการตั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนขึ้นมาเพื่อเป็นแกนนำในการร่วมกันแก้ไขปัญหาลูกตักกัน

จากโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่แนวทางการแก้ไขปัญหาลูกและส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์แก่เด็กและเยาวชน ตำบลโคกสะอาด กิ่งอำเภอมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ณ เทศบาลตำบลนามะเฟือง อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ในวันอาทิตย์ ที่ 5 สิงหาคม 2550 ทำให้ได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของกลุ่มผู้เข้าร่วมหลายอย่าง คือ กลุ่มผู้เข้าร่วมมีความสนใจกระตือรือร้นในการเรียนรู้และรับฟังการบรรยาย มีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา และผู้เข้าร่วมได้สะท้อนออกมาให้เห็นว่าจากการมาศึกษาดูงานในครั้งนี้ทำให้เกิดแรงกระตุ้น เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาลูกพฤติกรรมเด็กและเยาวชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชุมชนของตนได้

สรุป จากการจัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่แนวทางการแก้ไขปัญหาลูกและส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์แก่เด็กและเยาวชน ตำบลโคกสะอาด กิ่งอำเภอมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ณ เทศบาลตำบลนามะเฟือง อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ในวันอาทิตย์ ที่ 5 สิงหาคม 2550 ทำให้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น มีจิตสาธารณะที่จะทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนของตนเอง ทำให้นิสิตฝึกงานได้เรียนรู้ถึงความสุขที่เกิดจากการทำงานเพื่อส่วนรวม ความสุขของการทำงาน ความสุขจากการได้รับความรู้สึกดี ๆ จากผู้อื่น ความสุขจากความสำเร็จหลังจากที่ได้ทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังทำให้นิสิตฝึกงานมีความสนใจที่จะติดตามและร่วมดำเนินการในพัฒนาเด็กและเยาวชน ร่วมกับทีมวิจัยท้องถิ่น สกว. และ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาดจนถึงที่สุดเท่าที่จะมีโอกาส นิสิตฝึกงานจะนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาปรับใช้ในชีวิตการทำงานต่อไป และได้ตั้งใจว่าจะพยายามพัฒนาความรู้ ความคิด และความสามารถ ของตนอยู่ตลอดเวลา จะเก็บเกี่ยวประสบการณ์ให้ได้มากที่สุดเพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง

5 กระบวนการทดลองปฏิบัติการ

5.1 ค่ายเด็ก

จากศึกษาดูงานที่เทศบาลนามะเฟือง ทำให้ทีมวิจัย กลุ่มผู้นำและองค์การบริหารส่วนตำบลได้ข้อสรุปว่า การจัดกิจกรรมค่ายเด็กเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดการรวมกลุ่ม จนสามารถจัดตั้งเป็นกลุ่มและดำเนินกิจกรรมต่างได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการดำเนินงานเหล่านี้เองที่ทำให้เด็กๆ และเยาวชนได้เกิดการเรียนรู้ จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลจึงร่วมกับผู้นำ ผู้ปกครองเด็ก นักศึกษาฝึกงาน และทีมวิจัย จัดทำโครงการค่ายอบรมเครือข่ายเด็กและเยาวชนโคกสะอาด กิ่งอำเภอมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ให้งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมทั้งหมด

ขั้นตอนในการดำเนินงานก็คือ ทีมวิจัย และนักศึกษาฝึกงาน ร่วมกันวางแผน และกำหนดขั้นตอนการทำงานค่ายคร่าวๆ จากนั้นประสาน ชี้แจง ให้เด็กกลุ่มเป้าหมายรับทราบ โดยทีมเลือกหมู่บ้านโคกประสิทธิ์เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย เนื่องจากที่นั่นเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ มีเด็ก และ

เยาวชน จำนวนมาก เด็กๆตื่นตัวในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ มีทีมวิจัยหลัก เป็นครูผู้สอนในโรงเรียน และหมู่บ้าน จึงง่ายต่อการประสานงานด้วย ก่อนการไปค่ายมีการจัดกิจกรรมมัดข้อมผ้า (กระเป๋) ร่วมกัน 2 ครั้ง เพื่อสร้างความสัมพันธ์คุ้นเคยกัน ก่อนการจัดค่ายจริง ทีมวิจัย และนักศึกษาฝึกงาน ได้ร่วมวางแผนกับทีมวิทยากรในการฝึกอบรม(นักศึกษาจากชุมชนนุพิมพ์หลากหลาย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

ความคาดหวังและวัตถุประสงค์ของการจัดงานครั้งนี้ก็เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ฝึกทักษะ การทำงานเป็นทีมและเพื่อให้เกิดกลุ่มเครือข่ายเด็ก พร้อมทั้งเกิดแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของตำบลโคกสะอาด

เนื้อหาหลักของค่าย คือ เน้นการพัฒนาทักษะใน 2 ด้าน ดังนี้

1. ทักษะด้านการเรียนรู้ โดยเน้นให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้เรื่องการอยู่หากิน การเก็บผัก การหาปลา เป็นต้น ผลการดำเนินกิจกรรมทำให้เด็กๆเกิดการตื่นตัวและเปิดรับในการเรียนรู้ สนใจที่จะเรียนรู้จากที่เคยมองข้ามสิ่งใกล้ตัวเหล่านี้ มีความสุขและเห็นคุณค่าของวิถีชีวิตความเป็นลูกอีสานมากขึ้น

2. ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ผู้นำและผู้ตาม ใช้เกมส์เป็นเครื่องมือในการทำกิจกรรม โดยเน้นให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เสริมสร้างภาวะผู้นำ มีการแบ่งกลุ่มและมอบหมายงานให้แก่แต่ละกลุ่มรับผิดชอบ ผลที่เกิดขึ้นก็คือ เด็กๆรู้จักกัน คุ้นเคยสนิทสนม มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น มีความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี สามารถทำงานร่วมกันได้ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความสามัคคี และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

ผลที่เกิดขึ้นหลังสิ้นสุดกิจกรรมค่าย คือ เกิดกลุ่มเด็กในนามเครือข่ายเด็กและเยาวชน ตำบลโคกสะอาด มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม และมีแผนงานที่กลุ่มจะดำเนินงานชัดเจน ทีมวิจัย ผู้นำ ตลอดจนองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่า กลุ่มดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานที่ดีในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตลอดจนสามารถเป็นแบบอย่างที่จะนาร่องไปสู่การพัฒนาในหมู่บ้านอื่นๆต่อไปได้ด้วย (รายละเอียดของเนื้อหา และขั้นตอนกิจกรรม มีอยู่ในภาคผนวก)

6. กระบวนการนำเสนอข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างการมีส่วนร่วม

6.1 การนำเสนอข้อมูล เพื่อความเข้าใจ กับผู้นำ และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นสาระหลักในการวิจัยท้องถิ่น ประกอบกับการทำงานในครั้งนี้มีเป้าประสงค์อยู่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ให้เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน ดังนั้นท่าทีความร่วมมือของ อบต. จึงเป็นตัวชี้วัดอันสำคัญต่อความสำเร็จของการทำงานวิจัย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และทีมผู้บริหารองค์กร อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีบุคลากรบางส่วนจาก อบต.จะเข้าร่วมงานในฐานะทีมวิจัยหลัก และทีมวิจัยรองก็ตาม แต่

ความรู้ความเข้าใจต่อการวิจัยท้องถิ่นก็ไม่แตกต่างจากผู้ร่วมวิจัยอื่น มีหน้าซ้ำบุคลากรเหล่านี้ยังมึนงานประจำหลักมากอยู่แล้ว

ในส่วนของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในทีมวิจัย เช่นรองนายก ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่บางคน ก็เข้าร่วมกระบวนการทำงาน และกระบวนการเรียนรู้กับทีมงานคนอื่นๆบ้าง เป็นครั้งคราว ประสพการณ์การทำงานร่วมกัน ได้ข้อสรุปว่า การใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว การอธิบายนอกรอบ (lobby) ช่วยให้เกิดความร่วมมือ และความเข้าใจในการทำงานได้เป็นอย่างดีเหมือนทีมวิจัยคนอื่นๆ อย่างไรก็ตามในการดำเนินกิจกรรมในระยะแรกๆ พบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะที่ปรึกษา มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมและรับรู้กระบวนการวิจัยเพียงผิวเผิน ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูล และการประเมินสถานการณ์เบื้องต้น(ดังที่นำเสนอไปแล้วในหัวข้อ 3.4) จึงเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ได้เฉพาะกับทีมวิจัย หรือผู้ที่ได้ดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่เหมาะสมกับการสร้างความเข้าใจกับผู้บริหารองค์กร หรือสร้างความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ

ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องยอมรับว่านายกเป็นผู้มีบทบาทสูงสุดในการกำหนดท่าทีการให้ความร่วมมือในงานวิจัย ทั้งต่อบุคลากรในองค์กรเอง นักการเมืองท้องถิ่น หรือแม้แต่ภาคประชาชน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวิจัยครั้งนี้ ดังนั้นการสร้างความเข้าใจต่อด้านนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องกระบวนการวิจัยท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นจุดเปลี่ยนอันสำคัญ ของกระบวนการทำงานทั้งหมด

ทีมงานซึ่งเป็นผู้วิจัย และร่วมงานกันมาตลอดระยะหนึ่ง (เก็บข้อมูล ใน 2 หมู่บ้าน 5 โรงเรียน) เริ่มตระหนักถึงปัญหาความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบล (โดยเฉพาะนายก) และมองเห็นว่าทีมมีความจำเป็นต้องชี้แจงทำความเข้าใจ และสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ตัวนายก และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าใจ ดังนั้นการวางแผนเพื่อเสนอข้อมูลจึงเกิดขึ้นอย่างจริงจัง โดยรายละเอียดของการปฏิบัติเป็นดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ นำเสนอ	เนื้อหา	วิธีการ / เวลา	ผลที่ได้รับ
4.2.1 องค์การบริหาร ส่วนตำบลโคกสะอาด	→ วิธีการทำงานของทีมวิจัย → ผลกระทบหรือท่าทีการ ตอบสนองของชุมชน ต่อ วิธีการทำงานวิจัย	เชิญนายก อบต. เข้าร่วม ประชุมกับทีม วิจัย ซึ่งได้ จัดเตรียม เครื่องมือสื่อสาร	- นายก อบต. ได้เห็นพลัง ของทีมวิจัย - เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อทีมวิจัย (วิธีการ / วิ ทำงาน)

	→ ผลของการวิจัย (บางส่วน) → ผลกระทบต่อวิธีคิด บุคลิกภาพ ของทีมวิจัย (พลัง ความเป็นทีมวิจัย)	วิธีการและ บุคลากรในการ นำเสนอไว้เป็น อย่างดีหลังการ ประชุม 2 หมู่บ้านและเก็บ ข้อมูลใน 5 โรงเรียนแล้ว	- เห็นวิธีการทำงานที่เป็น การมีส่วนร่วม - เห็นผลกระทบต่อชุมชน และเห็นด้วยกับวิธีการวิจัยใน ที่สุด
4.2.2 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโลก สะอาด	→ ข้อมูลการศึกษาโดยสรุป คร่าว ๆ → วิธีการทำงานของทีมวิจัย → ผลกระทบและท่าทีของ ชุมชนต่อการทำงานของทีม วิจัย	นำเสนอ ข้อมูลและ เนื้อหาเหล่านี้ ทุกครั้งที่มีการ ประชุม สมาชิก อบต. พร้อมทั้ง พยายามเรียนรู้ และยกระดับ การวิเคราะห์ ปัญหาร่วมกัน	สมาชิก อบต. มีความ เข้าใจต่อปัญหาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีส่วนร่วมในการเก็บ ข้อมูลและมีท่าทีที่พร้อมต่อ การแก้ไขปัญหาเรื่องนี้

ผลของการดำเนินการดังกล่าว ทำให้นายก อบต. มีความเข้าใจการทำงานวิจัยมากขึ้น โดยเฉพาะจากผลการตอบรับ หรือสะท้อนของหมู่บ้านที่ทีมวิจัยลงไปเก็บข้อมูล ประชาชนในพื้นที่มีความรู้สึกที่ดี ต่อการที่มีคนภายนอกเข้าไปรับรู้ หรือรับฟังปัญหาของตนเอง แม้จะยังไม่รู้ หรือไม่เข้าใจต่อกระบวนการวิจัยท้องถิ่นก็ตาม สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อท่าทีของนายก อบต. ก็คือ ความรู้ ความเข้าใจ ของทีมวิจัยต่อการทำงาน ทักษะการพูด การสื่อสาร และวิธีคิด ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ร่วมกันของทีม เห็นได้ชัดเจนว่าทุกคนมีพัฒนาการอย่างแตกต่างจากเดิม เหตุดังกล่าว ย่อมทำให้นายกยอมรับได้ว่า การทำงานวิจัยซึ่งเน้นการมีส่วนร่วม เป็นแนวทางการทำงานที่เหมาะสม ต่อการแก้ไขปัญหาชุมชน

ภายหลังการยอมรับ และเห็นด้วยของนายก อบต. ทำให้โอกาสในการเข้าถึงสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้น ทุกครั้งที่มีการประชุมในวาระต่างๆ ของอบต. ทีมวิจัยจะมีโอกาสเข้าร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยน และชี้แจงเกี่ยวกับการวิจัยเสมอ ซึ่งก็พบว่า ผลของการทำงานดังกล่าวทำให้สมาชิก อบต. ซึ่งถือว่าเป็นผู้นำสำคัญในชุมชน ได้รับรู้ เข้าใจ ในงานวิจัย ได้รู้ เข้าใจ ปัญหาเด็ก

และเยาวชน กระทั่งวิเคราะห์ เชื่อมโยง ปัญหาได้ชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ ที่สำคัญก็คือเกิดความตระหนัก ในปัญหา และพยายามจะหาแนวทางในการแก้ไขร่วมกัน

รูปธรรมที่ชัดเจน และสำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อบทบาทการวิจัยแก่คนในชุมชน ก็คือ การจัด กิจกรรม อบรม.เคลื่อนที่(ระหว่างวันที่ 6-29 พฤศจิกายน 2549) นำโดยนายก อบต. พร้อมด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ลงไปชี้แจงบทบาทหน้าที่การทำงาน และรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนใน ทุกหมู่บ้าน ทีมงานวิจัยได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมดังกล่าวโดยตลอด ในฐานะทีมงานวิจัยเป็นแนว ทางการทำงานใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาคืบคลาน และในฐานะที่ทีมวิจัยเป็นส่วนหนึ่งขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเช่นเดียวกัน

กิจกรรมนี้สะท้อนแนวคิดของนายกอบต. สองประการ ประการแรก คือการยอมรับ แนวคิดการทำงานแบบมีส่วนร่วม จึงได้จัดกิจกรรมนี้ เพื่อให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการทำงาน กับ อบต. มากที่สุด เท่าที่เคยเป็นมา ประการที่สองก็คือ การยอมรับกระบวนการวิจัยท้องถิ่น ว่ามี ความเหมาะสม และเชื่อมั่นว่าจะเป็นวิธีการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้จริง จึงยินยอมให้ทีมงานวิจัย เข้าร่วมการชี้แจงการทำงานตลอดกิจกรรม

ผลของการร่วมกิจกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นหลายประการเช่นเดียวกัน การมีโอกาสพบปะ ชี้แจง หลักการ เหตุผล และวิธีการวิจัยท้องถิ่น แก่ประชาชนทุกหมู่บ้านบ่อยๆครั้ง ทำให้ทีมวิจัยมี ความเข้าใจ เรื่องราวดังกล่าวลึกซึ้งมากขึ้น การทำงานร่วมกันของทีม ทำให้เกิดความรู้สึกสุข ร่วมทุกข์ เกิดความเป็นเอกภาพ รู้สึก มั่นคง และเชื่อมั่นในการทำงานมากขึ้น ส่วน ส.อบต. เองก็ ต้องยอมรับว่า ทีมวิจัยเป็นกำลังอันสำคัญ ในการทำงานแก้ไขปัญหาดังกล่าวเช่นเดียวกัน ใน ระดับชุมชนพบว่าผู้นำในชุมชน ซึ่งได้มีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลหลายครั้งก็ยิ่งมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ส่วนประชาชนทั่วไปแม้จะไม่เข้าใจการวิจัยท้องถิ่นดีนัก แต่ก็นับเป็นการเปิดการรับรู้เรื่องราวเหล่านี้ ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการดำเนินงานอื่นๆต่อเนื่องต่อไป

6.2 การนำเสนอข้อมูล เพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนทั่วไป

การนำเสนอข้อมูลในครั้งนี้ เกิดขึ้นหลังการดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นลง โดยในช่วงเวลา ดังกล่าว กลุ่มเครือข่ายเด็ก และเยาวชน ตำบลโคกสะอาด ซึ่งมีแกนนำ มีสมาชิกกลุ่ม มีที่ทำการ และ ดำเนินงานอยู่ที่บ้านโคกประสิทธิ์ กำลังมีการดำเนินกิจกรรมอยู่อย่างต่อเนื่อง ปรากฏการณ์นี้เป็น รูปธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการแก้ไขปัญหาคืบคลาน และเยาวชน ของทีมงานวิจัย และ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

ทีมวิจัยได้เลือกโอกาสที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด จัดการอบรมเรื่องการพัฒนา ศักยภาพผู้นำ และการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ซึ่งเป็นการให้การศึกษาแก่ตัวแทนของแต่ละครอบครัว ทุกครอบครัว รวมทั้งสิ้นประมาณ 1,500 ครอบครัว ซึ่งจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 12-13 ตุลาคม 2550 ณ ห้องประชุมใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด (มีผู้เข้าร่วมการอบรม ประมาณ ร้อยละ

65 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด) ใช้เป็นจังหวัดในการเผยแพร่ผลงานการวิจัย โดยมีวิธีการเผยแพร่หลายวิธีคือ

1. จัดทำเอกสาร ชี้แจงรายละเอียดการวิจัย และแจ้งผลการศึกษาวิจัย เอกสารเหล่านี้เน้นความกระชับรัดกุม อ่อนง่าย สั้นๆ จัดทำแจกเฉพาะผู้นำ คือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สอบต. และส่วนราชการ เนื่องจากทีมวิจัยประเมินว่า การเผยแพร่ข้อมูลด้วยเอกสารไม่เหมาะสมกับประชาชนทั่วไป

2. นำเสนอในเวทีประชุม ชี้แจงขั้นตอน วัตถุประสงค์ โดยสังเขป เพื่อทบทวนสิ่งที่ทีมวิจัยเคยดำเนินการร่วมกับประชาชน ในทุกโรงเรียน ทุกหมู่บ้าน และทุกกลุ่ม จากนั้นแจ้งผลการศึกษาข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นับตั้งแต่สภาพปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เรียงลำดับตามความรุนแรงของปัญหา พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากชี้แจงผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว คุณสุเมธ ปานจำลอง ในฐานะเจ้าหน้าที่สกว. ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้เข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ ในเรื่องความสำคัญของงานวิจัยท้องถิ่นกับการแก้ไขปัญหาชุมชน

3. การนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการ โดยใช้สถานที่ฝาผนังในห้องประชุมใหญ่เป็นที่จัดแสดง และให้เด็กๆ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการทำงาน ในนาม เครือข่ายเด็ก และเยาวชนตำบลโคกสะอาด เป็นผู้ดำเนินการ รายละเอียดของการดำเนินงานคือ แบ่งเนื้อหาการวิจัยออกเป็น ส่วนๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานการณ์ปัญหาในตำบล

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับวิจัยท้องถิ่น หรือหน่วยงาน สกว.

ส่วนที่ 3 การจัดตั้งทีมงานวิจัยในพื้นที่

ส่วนที่ 4 ขั้นตอนการทำงานวิจัย

ส่วนที่ 5 ผลการศึกษา หรือสภาพปัญหา และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ส่วนที่ 6 แนวทางแก้ไขปัญหา

ส่วนที่ 7 ตัวอย่างการแก้ไขปัญหา หรือการทำกิจกรรมของกลุ่มเด็ก

ทีมวิจัยช่วยกันจัดเนื้อหาในแต่ละส่วน ให้กระชับ รัดกุม และง่ายต่อการทำความเข้าใจ จากนั้นแบ่งเด็กๆ ออกเป็นกลุ่ม 7 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 3-5 คน ให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบเนื้อหาแต่ละส่วน ตามที่แบ่งไว้ เด็กๆ จะต้องคิด และวางแผนการทำงานร่วมกัน โดยจะต้องทำหน้าทีออกแบบนิทรรศการของตนเอง ระบายสีตัวอักษร วาดภาพประกอบ จนนิทรรศการดังกล่าวเรียบร้อย

นอกจากการจัดนิทรรศการแล้วเด็กๆ ยังได้เข้าร่วมรับฟังการอบรม พร้อมทั้งช่วยเหลืองานบริการต่างๆในงานครั้งนี้ด้วย นับว่าหน่วยงานต่างๆเห็นความสำคัญ และเป็นการเปิด

โอกาส ในการเรียนรู้ของเด็กๆ ทั้งจากองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล
ทีมผู้บริหาร ครูผู้สอน และแม้แต่ผู้อำนวยการโรงเรียน โคกประสิทธิ์วิทยา

บทที่ 5

ผลการศึกษาค้นคว้า

กระบวนการวิจัยในบทที่ 4 เป็นรายละเอียดของการลงมือปฏิบัติตามโครงการวิจัยในบทที่ 1 ซึ่งทีมวิจัยได้เสนอขออนุมัติงบประมาณจากสำนักงาน สกว. โดยทั้งหมดเป็นเรื่องของกระบวนการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลที่เกิดขึ้น บทเรียน ข้อสังเกต หรือพัฒนาการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน เนื้อหาในบทนี้จะทำให้เข้าใจการวิจัยทั้งหมด ส่วนผลของการศึกษานั้น ทีมวิจัยเชื่อว่า เมื่อสิ้นสุดกระบวนการแล้ว จะสามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้นั้นคือ ทำให้ทราบสถานการณ์ปัญหา และได้ข้อกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในตำบลโคกสะอาด ทำให้ทราบแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ของเด็กและเยาวชน โดยการมีส่วนร่วมของสถาบันชุมชน และทำให้ทราบกระบวนการมีส่วนร่วมของสถาบันชุมชน ในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในตำบลโคกสะอาด

รายละเอียดของผลการศึกษา จึงมีหัวข้อดังต่อไปนี้

5.1 สถานการณ์ปัญหา ข้อกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของ เด็ก และเยาวชนในตำบลโคกสะอาด เนื้อหา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สภาพปัญหาพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมอันพึงประสงค์

5.2 แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชนในตำบลโคกสะอาด โดยสถาบันทางชุมชน ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

5.2.1 ผลจากการระดมข้อมูลแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชน แบบมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชน

5.2.2 การศึกษาดูงาน

5.2.3 การทดลองปฏิบัติตามแนวทางการแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชน มี 2

ลักษณะ ดังนี้ คือ

ก. การจัดค่ายเด็ก

ข. การจัดกิจกรรมต่อเนื่องกับกลุ่มเด็ก

5.3 กระบวนการมีส่วนร่วมของสถาบันชุมชน ในการศึกษาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชน ในตำบลโคกสะอาด

1. สถานการณ์ปัญหา ข้อกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของ เด็ก และเยาวชนในตำบลโคกสะอาด

ส่วนที่ 1 สภาพปัญหาพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์

ข้อมูลที่เป็นผลจากการศึกษาตามขั้นตอน และตามกรอบแนวคิดของการวิจัยนั้น จะถูกนำเสนอในบทนี้ โดยการนำเสนอข้อมูล แบ่งออกเป็นสองส่วนใหญ่ ๆ คือ

ก. ผลการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมเด็กและเยาวชนตามขั้นตอนการวิจัย โดยนำข้อมูลดิบที่ได้จากการเก็บในกลุ่มต่างๆ มารวบรวม สรุป พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก และเยาวชน รวบรวมในทุกกลุ่มเป้าหมาย คือกลุ่มเด็กนักเรียนประถม เด็กนักเรียนขยายโอกาส กลุ่มเด็ก และเยาวชนในหมู่บ้าน กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มผู้นำ และพระสงฆ์ รวมกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา 6 กลุ่มดังนี้

1. ข้อมูลจากเด็กนักเรียนประถม 3 โรงเรียน
2. ข้อมูลจากเด็กนักเรียนขยายโอกาส 2 โรงเรียน
3. ข้อมูลจากเด็ก และเยาวชน 12 หมู่บ้าน
4. ข้อมูลจากผู้ปกครองทั้ง 12 หมู่บ้าน
5. ข้อมูลจากผู้นำชุมชน 12 หมู่บ้าน
6. ข้อมูลจากพระสงฆ์ในชุมชน

ข้อมูลดังกล่าวถูกจัดกระทำจากข้อมูลดิบ ของแต่ละกลุ่ม โดยรวบรวมประเด็นปัญหาที่ซ้ำซ้อน จัดหมวดหมู่แล้วใช้ภาษาสละสลวย เข้าใจง่าย พร้อมทั้งให้ครอบคลุมความหมายเดิมให้มากที่สุด ดังนั้น ข้อมูลที่สรุปจึงเป็นความคิดเห็นแต่ละกลุ่ม หรือแต่ละสถาบันในชุมชนต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1. ความคิดเห็นของเด็กนักเรียนประถม โดยสรุปทั้ง 3 โรงเรียน(โรงเรียนหนองเม็กวิทยา โรงเรียนโนนชัยประชาสรร และโรงเรียนน้อยคอนข่าประชาสามัคคี)เป็นดังต่อไปนี้

1. ทะเลาะวิวาท
2. สิ่งเสพติด
3. การเรียน/ การหนีเรียน
4. ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว
5. ไม่กล้าแสดงออก
6. ฟุ่มเฟือย
7. ขาดความรับผิดชอบ
8. ขาดระเบียบวินัย
9. ขาดคุณธรรม จริยธรรม
10. พฤติกรรมลอกเลียนแบบ

11. สื่อลามก
12. ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างไม่ดี
13. สิ่งแวดล้อมไม่ดี
14. การพนัน
15. ทำลายสาธารณะสมบัติ
16. ขาดงาน
17. สร้างความรำคาญ

2. ความคิดเห็นของเด็กนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสโดยสรุปทั้ง 2 โรงเรียน (โรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม และโรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา) เป็นปัญหาดังต่อไปนี้

1. ทะเลาะวิวาท
2. เที่ยวกลางคืน
3. ผู้ปกครองไม่ตามใจ
4. สุรา / ยาเสพติด
5. การพนัน
6. ขาดคุณธรรม จริยธรรม
7. พฤติกรรมไม่เหมาะสม
8. ทำระเบิด
9. หนีเรียน
10. พฤติกรรมไม่เหมาะสมกับวัย
11. ครอบครัวขาดความอบอุ่น / พ่อแม่ทะเลาะกัน
12. สื่อต่างๆ ไม่เหมาะสม / สื่อลามก
13. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน
14. มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
15. ก่อความภายในห้องเรียน
16. สิ่งแวดล้อมไม่ดี
17. ขาดคามรับผิดชอบ
18. ขาดงาน
19. ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างไม่ดี
20. ไม่ชอบให้ครูบังคับ

3 ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน

มีผู้แสดงความเห็น ทั้งหมด 6 หมู่บ้าน (จากจำนวน 12 หมู่บ้าน) บางหมู่บ้านจะไม่
มีเด็กและเยาวชนเข้าร่วมประชุม โดยเฉพาะหมู่บ้านที่ทำการประชุมแรก ๆ เช่น บ้านโนนชัย บ้าน

หนองบัว เนื่องจากการเตรียมการประชุม เหตุผลประการต่อมาก็คือ การให้ความร่วมมือ บางหมู่บ้านจะมีผู้เข้าร่วมประชุมน้อยเป็นพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว เช่น บ้านโลกประสิทธิ์ทั้ง 3 หมู่ เป็นต้น อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้ ทีมถือว่าเป็นตัวแทนความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนในตำบล ซึ่งมีข้อมูลโดยสรุป ปัญหาดังนี้

1. ทะเลาะวิวาท
2. สุรา
3. สื่อไม่เหมาะสม
4. มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
5. ขาดความอบอุ่น
6. สร้างความรำคาญ
7. พฤติกรรมเลียนแบบแฟชั่น
8. หนีเรียน
9. ขาดความรับผิดชอบ
10. การคบเพื่อนไม่ดี
11. มั่วสุม
12. เที่ยวกลางคืน
13. ขาดคุณธรรม
14. ฟุ่มเฟือย
15. ผู้ปกครองขาดเหตุผล
16. จี๋ ปล้น ขโมย
17. การพนัน

4. ความคิดเห็นของผู้ปกครอง 12 หมู่บ้าน

เป็นกลุ่มที่มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมากที่สุดในทุกๆหมู่บ้าน ในบางหมู่บ้านต้องแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย แต่กลับแสดงความคิดเห็นค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นๆ ในแต่ละหมู่บ้าน มีข้อสรุปปัญหาดังนี้

1. ดื่มสุรา / สิ่งเสพติด
2. ขาดความรับผิดชอบ
3. มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
4. การพนัน
5. ฟุ่มเฟือย / โทรศัพท์
6. สร้างความรำคาญให้ชุมชน
7. ปัญหาการเรียน / หนีเรียน

8. สื่อไม่เหมาะสม / ตามก
9. ทะเลาะวิวาท (ระเบิด)
10. ใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์
11. จี้ ปล้น ขโมย
12. ไม่เชื่อฟังคำสอนผู้ปกครอง
13. ขาดคุณธรรม

5. ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน

กลุ่มผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น ครอบคลุมทั้ง 12 หมู่บ้าน ถือว่าเป็นกลุ่มคนที่เป็นกำลังสำคัญ มีบทบาทต่อการประชุม และบทบาทในการแสดงความคิดเห็น โดยสรุปปัญหาเป็นดังต่อไปนี้

1. การพนัน
2. สุรา / สิ่งเสพติด
3. ก่อความรำคาญ
4. ฝุ่นเพื้อย
5. ว้างงาน
6. มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย
7. หนีเรียน
8. ขาดการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง
9. ขาดคุณธรรม
10. สื่อลามก
11. จี้ ปล้น ขโมย
12. มั่วสุม
13. ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ
14. ทะเลาะวิวาท (ระเบิด)
15. ปกป้องในทางที่ผิด
16. เทียบกลางคืน
17. คบเพื่อนไม่ดี
18. พฤติกรรมเลียนแบบ

6. ความคิดเห็นของพระสงฆ์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขาดตัวอย่างที่ดี
2. ขาดบุคลากรที่มีความสามารถ
3. จนท. ปลอ่ยปละละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

4. ขาดการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ก. การวิเคราะห์ผลการศึกษาข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมแล้วในส่วนที่ 1 ทำการจัดลำดับความสำคัญและความรุนแรงของปัญหา จากความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มทั้งหมด 6 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเด็กนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มผู้นำในชุมชน และพระสงฆ์ ว่าปัญหาใดที่ทุกกลุ่มเห็นพ้องต้องกันซ้ำจำนวนมากน้อย แล้วเรียงลำดับความรุนแรงตามความคิดเห็นดังกล่าว จากนั้นทำการวิเคราะห์พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชน วิธีการนี้จะทำให้ผลการศึกษาที่ได้ เป็นข้อมูลภาพรวมของตำบล และใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

การจัดลำดับความสำคัญและความรุนแรงของปัญหาโดยการแจกแจงข้อมูลที่สรุปแล้วของทั้ง 6 กลุ่ม ว่ามีปัญหาใดบ้างที่กลุ่มมีความคิดเห็นเหมือน หรือแตกต่างกันเล็กน้อยเพียงใด ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปดังตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปสภาพปัญหาจากการเก็บข้อมูล

สภาพปัญหา	ความคิดเห็น						รวมความคิดเห็น
	เวทีเด็ก	เวทีเยาวชน	เวทีผู้ปกครอง	เวทีผู้นำ	เวทีพระ	เวทีเยาวชน	
1. ทะเลาะวิวาท	/	/	/	/	-	/	5
2. สุรา	-	/	/	/	-	/	4
3. สื่อไม่เหมาะสม	/	/	/	/	-	/	5
4. มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย	-	/	/	/	-	/	4
5. ขาดความอบอุ่นในครอบครัว	/	/	-	/	-	/	4
6. สร้างความรำคาญ	/	/	/	/	-	/	5
7. พฤติกรรมเลวร้าย	/	/	-	/	-	/	4
8. หนีเรียน	/	/	/	/	-	/	5

สภาพปัญหา	ความคิดเห็น						รวมความคิดเห็น
	เวทีเด็ก	เวทีเยาวชน	เวทีผู้ปกครอง	เวทีผู้นำ	เวทีพระ	เวทีเยาวชน	
9. ขาดความรับผิดชอบ	/	/	/	-	-	/	4
10.คบเพื่อนไม่ดี	-	/	-	/	-	-	2
11. มั่วสุม	-	/	-	/	-	-	2
12. เที่ยวกลางคืน	-	/	-	/	-	/	3
13. ขาดคุณธรรม	/	/	/	/	/	/	6
14. ฟุ่มเฟือย	/	/	/	/	-	/	5
15. ผู้ปกครองไร้เหตุผลปกป้องในทางผิด	/	/	-	/	/	/	5
16. ใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์	/	-	/	/	-	/	4
17. จี๋ ปลิ้น ขโมย	-	/	/	/	-	/	4
18. ไม่เชื่อฟังคำสอนพ่อแม่	-	-	/	-	-	-	1
19. การพนัน	/	/	/	/	-	/	5
20. ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ	/	-	-	/	-	-	2
21. ปัญหาการเรียน	/	-	-	-	-	/	2
22. ขาดงาน	/	-	-	-	-	/	2
23. ไม่ชอบให้ครูบังคับ	-	-	-	-	-	/	1
24. สิ่งแวดล้อมไม่ดี	/	-	-	-	-	/	2
25. ไม่กล้าแสดงออก	/	-	-	-	-	-	1
26. ขาดตัวอย่างที่ดี	-	-	-	-	/	-	1
27. ขาดการประสานงานของหน่วยงานในท้องถิ่น	-	-	-	-	/	-	1
28. จนท. ปลดปล่อยทะเล่	-	-	-	-	/	-	1
รวมความถี่	12	17	13	19	5	20	-

หมายเหตุ เครื่องหมาย / หมายถึง กลุ่มมีความเห็นด้วยในเรื่องนี้

- หมายถึง กลุ่มไม่มีความเห็นในเรื่องนี้

การเรียงลำดับความสำคัญ และความรุนแรงของปัญหา

ทีมวิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 6 กลุ่มได้ทั้งสิ้น จำนวน 28 ปัญหาในจำนวนปัญหาดังกล่าว มีบางปัญหาที่ทุกกลุ่มเป็นพ้องต้องกัน พบปัญหาบางปัญหาบางปัญหาก็เป็นเพียงความคิดเห็นเฉพาะกลุ่ม ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะ พบว่ากลุ่มที่เสนอปัญหาในเรื่องนี้มากที่สุดคือ กลุ่มเด็กและเยาวชนในโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 20 ปัญหา รองลงมาคือกลุ่มผู้นำ จำนวน 19 ปัญหา ปัญหาเด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน 17 ปัญหา ผู้ปกครองจำนวน 13 ปัญหา เด็กในโรงเรียนประถม 12 ปัญหา และพระเป็นกลุ่มที่แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ 5 ปัญหา ส่วนความสำคัญและความรุนแรงของปัญหาซึ่งเป็นความคิดเห็นจากแต่ละกลุ่ม สามารถสรุปได้ดังนี้

รุนแรงและสำคัญอันดับ 1 มี 6 กลุ่มที่เห็นพ้องตรงกันคือ ปัญหาการขาดคุณธรรม

รุนแรงและสำคัญอันดับ 2 มี 5 กลุ่ม ที่เห็นพ้องต้องกันว่าเป็นปัญหามีอยู่ 7 ปัญหาคือ ทะเลาะวิวาท สื่อไม่เหมาะสม ผู้ปกครองไม่มีเหตุผล(ปกป้องในทางที่ผิด) การพนัน หนีเรียน สร้างความรำคาญ

รุนแรงและสำคัญอันดับ 3 มี 4 กลุ่มเป้าหมายที่เห็นว่าเป็นปัญหา มีอยู่ 7 ปัญหา คือ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ดื่มสุรา สิ่งเสพติด ขาดความอบอุ่นในครอบครัว เลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบ ใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ ปล้น จี้ ขโมย

รุนแรงและสำคัญอันดับ 4 มี 3 กลุ่มเป้าหมายที่เห็นพ้องว่าเป็นปัญหา คือ ปัญหาการเที่ยวกลางคืน

รุนแรงและสำคัญอันดับ 5 มี 2 กลุ่มเป้าหมายที่เห็นพ้องตรงกันว่าเป็นปัญหา มีทั้งหมด 6 ปัญหา คือ การคบเพื่อนไม่ดี มั่วสุม ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ปัญหาการเรียน ขาดงาน สิ่งแวดล้อมไม่ได้

รุนแรงและสำคัญอันดับ 6 มีเพียงกลุ่มเป้าหมายเดียวที่เห็นว่าสิ่งนี้เป็นปัญหา มีด้วยกัน 6 อย่างคือ ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ชอบให้ครูบังคับ ไม่กล้าแสดงออก ขาดแบบอย่างที่ดี ขาดการประสานความร่วมมือในการแก้ปัญหา และเจ้าหน้าที่ตำรวจปล่อยประละเลย

สาเหตุของปัญหา

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาทั้งกลุ่มแสดงความคิดเห็นแล้วจะเห็นได้ว่ามีปัญหามากประการที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ มิใช่พฤติกรรมที่เป็นปัญหาโดยตรง ซึ่งทีมวิจัยแยกแยะสรุปได้ดังนี้

1. พ่อแม่ตามใจ
2. สื่อลามก
3. ความสะกดกสบาย
4. ขาดความอบอุ่น
5. พฤติกรรมเลียนแบบ
6. คบเพื่อนไม่ดี
7. ผู้ปกครองไม่มีเหตุผล ปกป้องในทางที่ผิด
8. ขาดความอบอุ่นในครอบครัว
9. ขาดงาน
10. สิ่งแวดล้อมไม่ดี

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมอันพึงประสงค์

การศึกษาข้อมูลพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ได้ใช้กระบวนการร่วมกันกับการศึกษาสภาพปัญหา ตามขั้นตอนที่ได้กล่าวไปแล้ว โดยการสรุปผลการศึกษาในขั้นนี้ มีผลการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่มด้วยกัน คือ 1. จากเด็กและเยาวชนในโรงเรียนและในชุมชน (12 หมู่บ้าน) 2. จากผู้นำและผู้ปกครองในชุมชน (12 หมู่บ้าน) และ 3. จากพระสงฆ์ (ในเขตตำบล) ซึ่งในแต่ละกลุ่ม มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมอันพึงประสงค์ จากเด็กและเยาวชนในโรงเรียนและในชุมชน

1. มีมารยาทเรียบร้อย มีสัมมาคารวะ
2. ไม่อยากให้มีการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้น
3. อยากให้ครอบครัว / ชุมชนอยู่กันอย่างมีความสุข
4. มีความรับผิดชอบ
5. อยากอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี
6. มีส่วนร่วมในการประหยัด
7. ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา
8. มีนิสัยรักการออกกำลังกาย
9. หลีกเลียงจากอบายมุข
10. อยากให้พ่อแม่ผู้ปกครองทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี
11. เป็นผู้มีความใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมอันพึงประสงค์ จากผู้นำและผู้ปกครองในชุมชน

1. มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
2. มีอาชีพการงานที่มั่นคง ช่วยเหลือตนเองได้
3. รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด

4. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข
5. มีเหตุผล / เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ผู้ปกครอง
6. มีเพศสัมพันธ์เมื่อถึงวัยอันควร และถูกต้องตามขนบธรรมเนียม

ประเพณี

7. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด
8. รู้จักเลือกคบเพื่อนที่ดี (ไม่มั่วสุม)
9. ไม่อยากให้มีการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้น
10. ไม่อยากให้เกิดพฤติกรรมก่อความวุ่นวายสร้างความรำคาญเกิดขึ้นในชุมชน
11. ใส่ใจในการศึกษาหาความรู้
12. รู้จักช่วยเหลือครอบครัวและสังคม

3. ผลการศึกษาพฤติกรรมอันพึงประสงค์จากพระสงฆ์

1. เข้าปฏิบัติธรรม / บรรพชาภาคฤดูร้อน
2. ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชน
3. มีคุณธรรมปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา

จากการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ของกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่ม ทีมวิจัยสรุปการวิเคราะห์ผลได้ว่า ความคาดหวังให้พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเป็นดังต่อไปนี้

1. มีความรับผิดชอบต่อการเรียน
2. มีความสำเร็จในหน้าที่การงาน
3. มีกิริยามารยาทงดงาม มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ
4. ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนา มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ หลีกเหลี่ยงอบายมุข มีความรับผิดชอบ เชื่อฟังพ่อแม่ ประหยัด
5. มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

2. แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชน โดยสถาบันในชุมชน

มีหัวข้อในการศึกษาดังต่อไปนี้

การระดมข้อมูลแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ แบบมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชน

จากการรวบรวมแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ของทุกสถาบันในชุมชน (เด็ก และเยาวชน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และพระสงฆ์) ทีมวิจัยได้สรุปเป็นแนวทางส่งเสริม ของแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

แนวคิดของเด็กและเยาวชน เป็นดังนี้

1. ให้เยาวชนรับผิดชอบกันเอง เวลาจัดงาน
2. จัดแข่งกีฬา
3. จำกัดร้านจำหน่ายสุรา / จำกัดอายุอย่างเคร่งครัด
4. ควบคุมสื่อ
5. ฝึกให้ทำงาน
6. สร้างอาชีพเสริมให้เยาวชน
7. พ่อแม่ต้องมีเวลาให้ลูก
8. กำจัดแหล่งอบายมุข / โต๊ะสนุก
9. จัดค่ายอบรมเยาวชน
10. ใช้โทรศัพท์ตามความจำเป็น / ประหยัด
11. จนท.ตำรวจปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด
12. สร้างกติกา ข้อตกลงของชุมชน ห้ามขายสุราให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18

ปี

แนวคิดจากผู้ปกครองและผู้นำ เป็นดังนี้

1. จัดค่ายคุณธรรม สำหรับเด็ก และผู้ปกครอง
2. ควบคุมการใช้เงิน
3. ควบคุมการเที่ยวกลางคืน
4. เป็นแบบอย่างที่ดี
5. ห้ามร้านค้าขายสิ่งเสพติดให้เด็ก
6. ไม่ใช่เด็กซื้อสิ่งเสพติด
7. เอาใจใส่ดูแลลูกตนเอง
8. ควบคุมสื่อ เกมต่างๆ
9. ฝึกให้ช่วยงาน
10. สร้างอาชีพให้เด็ก
11. ทุกฝ่ายช่วยกันอบรมดูแล
12. ออกกฏบังคับใช้ในหมู่บ้าน
13. จัดการเรียนการสอนพิเศษช่วงปิดเทอม

แนวคิดจากพระสงฆ์ เป็นดังนี้

1. ผู้ปกครอง ผู้นำทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี
2. จัดให้มีโครงการบรรพชา ภาคฤดูร้อน
3. สถาบันต่างๆ ในชุมชนร่วมกันแก้ปัญหา

4. อปท. ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม ด้านการอบรมคุณธรรม จริยธรรม

ที่กล่าวมาข้างต้นถือเป็นข้อมูลที่เป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ที่ได้จากการระดมแนวคิดจากสถาบันต่างๆ ในชุมชน จนทำให้ทีมวิจัยมีข้อมูลและทราบถึงทิศทาง ในการส่งเสริมพฤติกรรมเด็กแบบการมีส่วนร่วม และเมื่อนำเอาข้อเสนอจากทั้ง 3 กลุ่มมารวบรวม ทำให้เห็นแนวทาง ซึ่งเป็นแนวทางที่กลุ่มใหญ่มีข้อสรุปร่วมกัน ทีมวิจัยจึงจัดลำดับความสำคัญของ แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ดังต่อไปนี้

1. จัดค่ายอบรมคุณธรรม
2. ควบคุมการจำหน่ายสุราและแห่งอบายมุข
3. ควบคุมสื่อ
4. ส่งเสริมการเล่นกีฬา
5. ฝึกการทำงาน สร้างอาชีพ
6. ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแล และเป็นแบบอย่างที่ดี

การศึกษาดูงาน

เมื่อกระบวนการวิจัยมาถึงขั้นตอนการวิเคราะห์ผลของการศึกษาข้อมูลทำให้ทีม วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด เกิดความตระหนักถึงปัญหา จนกระทั่งเกิดความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลการศึกษามี แนวทางส่งเสริม และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหานี้อยู่ แต่ทีมวิจัย และกลุ่มผู้นำ หรือ ส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล ก็ยังไม่สามารถกำหนดรายละเอียดในการดำเนินงานได้ ดังนั้นการศึกษาดูงานจึงเป็นขั้นตอนจำเป็นในการเริ่มต้นหาสร้างความชัดเจนในแนวทางแก้ไข ปัญหา ซึ่งรายละเอียดในการศึกษาดูงานได้อธิบายไว้แล้วในส่วนของบทที่ 4

ทีมวิจัยเลือกศึกษาดูงานที่เทศบาลนวมะเพียง อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู (ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ สกว.) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เคยใช้งานวิจัย ในเรื่อง “การจัดการการทะเลาะ ในเด็กวัยรุ่น” ในครั้งนี้กลุ่มผู้ศึกษาดูงานมีหลายส่วนร่วมกันดังนี้

- ทีมงานวิจัย และนักศึกษาฝึกงาน
- เจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบล นำโดยนายกองค์การบริหาร

ส่วนตำบล

- สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล นำโดยประธานสภาสมาชิกองค์การ

บริหารส่วนตำบล

- ผู้นำชุมชน ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- กลุ่มตัวแทนเด็ก และเยาวชน บ้านโคกประสิทธิ์

ในส่วนขอเทศบาลตำบลนามะเฟือง นั้น นายกเทศมนตรีนามะเฟือง ทีมพี่เลี้ยง นักวิจัย (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข) ทีมนักวิจัยโครงการ(ซึ่งดำเนินการสิ้นสุดไปแล้ว) ส่วนใหญ่เป็น อสม. ในหมู่บ้านต่างๆ ผู้นำในชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นผลจากการทำงานวิจัย เป็นกลุ่มที่ให้การต้อนรับและร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การวิจัย ซึ่งพอจะสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

-ทำให้เห็นประสบการณ์ บทเรียนที่เกิดจากการวิจัย ว่าได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับทีมวิจัย (ส่วนใหญ่แล้วเป็น อสม. มีพื้นฐานการทำงานเพื่อชุมชนอยู่แล้ว) คือทำให้ทีมวิจัยทราบถึงสาเหตุของปัญหา พบช่องว่างระหว่างเด็ก กับผู้ใหญ่ และเข้าใจสาเหตุของปัญหา

-ทำให้เห็นขั้นตอนการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาคือ และเยาวชน เริ่มด้วยการขยายความรู้ความเข้าใจในปัญหาไปสู่กลุ่มผู้นำ ครู นักเรียน จนกระทั่งประชาชนในชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมค่าย 3 ครั้ง

-ทำให้เห็นแนวทาง และความหวังในการแก้ไขปัญหาคือ และเยาวชน จากตัวอย่างการจัดตั้งสภาเด็ก การรวมกลุ่ม และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเยาวชนในตำบลนามะเฟือง

-ทำให้เห็นพลังของประชาชนทุกภาคส่วน ที่มีการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาคือ และเยาวชน นอกเหนือจากปัญหาคือ และเยาวชน เช่นปัญหาสุขภาพ เป็นต้น เห็นทิศทางการทำงานขององค์กรปกครองระดับท้องถิ่น ที่ให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ แผนงาน และบุคลากรในการสนับสนุนการทำงานของกลุ่มเยาวชน และกลุ่มต่างๆในชุมชน

ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเข้าใจต่องานวิจัย เข้าใจถึงบทบาท ทิศทางในการแก้ไขปัญหาคือ และเยาวชน แต่คำถามที่เกิดขึ้นก็คือ ใคร? จะเป็นผู้ดำเนินการ และผลักดันให้กิจกรรมต่างๆเกิดขึ้น ในพื้นที่ตำบลโลกสะอาด

3 การทดลองปฏิบัติตามแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ และเยาวชน มี 2 ลักษณะ ดังนี้ คือ

ก. การจัดค่ายเด็ก การทดลองทำกิจกรรมค่ายเด็ก ก็เป็นผลจากการไปศึกษาดูงาน ประกอบกับ มีนักศึกษาฝึกงานจากคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สาขาพัฒนาชุมชน (นางสาว สาวิตรี หาญแท้) กำลังฝึกงานอยู่ในพื้นที่การวิจัย ซึ่งได้ร่วมกระบวนการเรียนรู้ และศึกษาดูงานมาโดยตลอด ได้ตัดสินใจทำกิจกรรมนี้ เริ่มต้นด้วยการร่วมปรึกษารื้อกับทีมวิจัย ประสานงานกับกลุ่มเด็กฯ

บ้านโคกประสิทธิ์ (ส่วนหนึ่งร่วมศึกษาดูงานด้วย) จากนั้นนำเสนอรายละเอียด ในการดำเนินงาน ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อขอความเห็นชอบในหลักการ และขอสนับสนุนงบประมาณ ซึ่งก็ได้รับความเห็นชอบ และการสนับสนุนเป็นอย่างดี

การจัดค่ายเด็กครั้งนี้จึงเป็นความร่วมมือระหว่างหลายฝ่าย คือ ทีมวิจัย เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา นักศึกษาฝึกงานจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าค่าย โดยคณะจัดค่ายได้ขอความร่วมมือจากนักศึกษาชุมนุมพิมพ์หลากหลาย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นทีมวิทยากรช่วยจัดเนื้อหา ขั้นตอนการดำเนินการ และช่วยดูแลเด็กๆที่เข้าร่วมกิจกรรม

เนื้อหาส่วนใหญ่เน้นการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น เน้นกระบวนการทำงานกลุ่ม การเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตามที่ดี การเข้าใจตนเอง การเข้าใจเพื่อน เข้าใจผู้อื่น เข้าใจชุมชน เข้าใจปัญหารอบตัว และกระตุ้นให้เด็กๆเกิดการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ให้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง และกลุ่มด้วย หลังสิ้นสุดกิจกรรมค่าย ผลจึงเกิดกลุ่มเด็กขึ้น ในนาม “เครือข่ายเด็ก และเยาวชน ตำบลโคกสะอาด” โดยมีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม พร้อมทั้งมีแผนการทำงานของกลุ่มที่จะดำเนินการต่อด้วย

ข. การจัดกิจกรรมกลุ่มเด็กต่อเนื่อง ภายหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมค่าย ปรากฏว่าความสัมพันธ์ระหว่างเด็กๆ นักศึกษาฝึกงาน และทีมวิจัย มีความชัดเจน และคุ้นเคยกันมากขึ้น เด็กๆกระตือรือร้นที่จะรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม ส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะนายกองค์การบริหารตำบลโคกสะอาดก็เกิดความเข้าใจ และได้เชื่อมโยงประสานการณ์การศึกษาดูงานกับข้อสรุปจากการจัดทำกิจกรรมค่ายเด็ก และคาดหวังว่ากลุ่มเด็กดังกล่าวจะสามารถจัดตั้งเป็นสภาเด็ก มีความเข้มแข็งพอที่จะดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง จนเปลี่ยนพฤติกรรม และเป็นแบบอย่างแก่เด็ก และเยาวชนกลุ่มอื่นๆ ด้วยเหตุผลหลายประการดังกล่าวจึงทำให้การจัดกิจกรรมกลุ่มเด็กเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และถือว่าเป็นการทดลองปฏิบัติการร่วมกันของหลายๆฝ่าย เพื่อการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็ก และเยาวชน

เด็กๆเลือกที่นาของเด็กหญิงจริญา ป้อศิริ ซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มคนหนึ่ง เป็นสถานที่พบปะทำกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำ ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความเหมาะสม เป็นที่โนนนอก หมู่บ้าน แต่อยู่ใกล้ชุมชน มีตาขายของเด็กมาทำงานในไร่นา เกียวหญ้า เลี้ยงวัว ปลูกผัก และทำงานอื่นๆ เป็นประจำทุกวัน เด็กๆอยากมีที่ทำการของตนเอง จึงเริ่มต้นด้วยการช่วยกันเกี่ยวหญ้า แฝกของโรงเรียน เพื่อใช้มุงหลังคา โรงเรือน ส่วนตัวโรงเรือนนั้น ตาเจ้าของที่ และผู้ปกครองเด็กเป็นผู้อนุเคราะห์ ช่วยเหลือดำเนินการ อย่างไรก็ตามโรงเรือนดังกล่าวดำเนินการไม่เสร็จเรียบร้อยเนื่องจากเด็กๆเกี่ยวหญ้าไม่พอใช้ แต่ทุกคนก็ใช้สถานที่ดังกล่าวดำเนินกิจกรรมร่วมกันเรื่อยมา ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมแบ่งเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

1. กิจกรรมที่ดำเนินการภายในกลุ่มเด็กเอง
 2. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล
 3. กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับบุคคล หรือกลุ่มภายนอก
- กิจกรรมที่ดำเนินการภายในกลุ่มเด็กเอง มีดังต่อไปนี้

- เกี่ยวหญ้าแฝก
- ตัดไม้ทำโรงเรือน
- ปลูกผัก ปลูกต้นไม้
- เลี้ยงปลา
- มัดข้อมผ้าสิทธรรมาติ
- ทำอาหารรับประทานร่วมกัน
- เล่นเกมต่างๆ

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล

- เข้าร่วมรับฟัง และแสดงความคิดเห็นในการประชุมสภา สมัยสามัญประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด
- จัดทำนิทรรศการแสดงผลงานการวิจัย ปัญหาเด็ก และเยาวชนในการอบรมพัฒนาศักยภาพประชาชนตำบลโคกสะอาด
- ร่วมงานอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด
- ร่วมงานอบต.เคลื่อนที่ กับองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ประจำปี 2550 เพื่ออธิบาย ให้ประชาชนได้รู้จักกลุ่มเด็ก

กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับบุคคล หรือกลุ่มภายนอก

- ศึกษาดูงานการเพาะพันธุ์ปลา ร่วมกับกลุ่มเด็ก บ้านคอนแดง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และกลุ่มเด็ก และเยาวชน บ้านกำแมด อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร ที่บ้านกำแมด อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร
- ร่วมงานประกวดสารกัญญา ที่บ้านหนองบัวน้อย ตำบลหนองดอแก้ว อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์
- ศึกษาดูงานห้องสมุดชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลหนองดอแก้ว อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์
- ศึกษาดูงาน"อีสานสร้างสุข" จังหวัดมหาสารคาม
- ประสบการณ์การจัดกิจกรรมต่อเนื่องกับกลุ่มเด็ก ในช่วงเวลา 3-4 เดือน (ประมาณเดือนกันยายน ถึง เดือน ธันวาคม) นับเป็นการทดลองปฏิบัติการใหม่ อย่างไม่เป็นทางการ ไม่มีแบบแผนชัดเจน ไม่มีโครงสร้างการทำงาน มีเพียงบุคลากร และงบประมาณเพียงเล็กน้อยจากงานวิจัย การตัดสินใจดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้งเกิดขึ้นเฉพาะหน้า อาศัยความสนใจ ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับบุคคลต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมนั้นๆในแต่ละสถานการณ์

ซึ่งลักษณะการทำงานดังกล่าวก็เป็นปัญหาด้วยเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามพบว่า กิจกรรมดังกล่าวสามารถจัดตั้งกลุ่มเด็กอย่างหลวมๆ ได้จริง การเปิดโอกาสให้เด็กๆ ได้เรียนรู้เรื่องราวภายนอกชุมชนหรือเรื่องราวใหม่ๆ เป็นสิ่งที่เด็กๆ สนใจ มีการตอบรับเป็นอย่างดี การทำกิจกรรมร่วมกันเองในกลุ่มทำให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องความร่วมมือ ความอดทน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การได้ทำงานกับผู้ใหญ่ หรือผู้ปกครองทำให้เด็กๆ ได้รับการบอกสอน และปลูกฝังคุณลักษณะบางประการ ผู้ใหญ่เปิดใจเรียนรู้ อดทน และเข้าใจเด็กมากขึ้น ช่องว่างลดลง การร่วมงานกับ อบต. ทำให้เห็นทิศทางของหน่วยงานในท้องถิ่น

แม้การทดลองจะทำให้เห็นผลกระทบต่อเด็กได้บ้าง แต่ ความเข้มแข็ง หรือความสำเร็จแท้จริงอยู่ที่ความต่อเนื่องยาวนานในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนา แล้วนำมาสู่ความร่วมมือแก้ไขของทุกสถาบันในชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องผลักดันต่อไป

4. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชน ในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชน

“สถาบันในชุมชน” ในความหมายของงานวิจัยชิ้นนี้ หมายถึง เด็ก/เยาวชน ผู้ปกครอง ผู้นำ (ฝ่ายปกครอง) สมาชิก อบต. พระสงฆ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ “การมีส่วนร่วม” หมายถึงการเข้าร่วมกิจกรรมตามขั้นตอนการศึกษา ส่วนการศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ตามขั้นตอนการวิจัย หมายถึง การศึกษาสภาพปัญหาชุมชน คำบถ โศกสະອາດ การวิเคราะห์ปัญหาที่มีความสำคัญ และกำหนดหัวข้อในการวิจัย การศึกษาสภาพปัญหา ตามหัวข้อการวิจัย การสรุปและวิเคราะห์สภาพปัญหา การวางแผนการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเด็ก การปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน การสรุปและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และการรายงานการวิจัย

จากรายละเอียดของกระบวนการทำงานจะเห็นว่า แต่ละสถาบัน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จะมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนแตกต่างกัน โดยมีทีมวิจัยหลักเป็นแกนนำในทุกๆ ขั้นตอน ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวนำเสนอได้ดังนี้

การศึกษาสภาพปัญหาชุมชน

เป็นขั้นตอนแรกในการทำการวิจัย เริ่มต้นจากความไม่รู้ไม่เข้าใจทั้งการวิจัย และสภาพปัญหาภายในตำบล การทำงานต้องใช้เวลา มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องหลายครั้ง ต้องอาศัยความรู้ความ สามารถจากบุคคลภายนอกเข้าช่วย ในขั้นตอนนี้มีเพียงทีมวิจัยหลักเท่านั้น เข้าร่วม

การวิเคราะห์ปัญหาที่มีความสำคัญ และกำหนดหัวข้อในการวิจัย

เป็นขั้นตอนที่มีเนื้อหาต่อเนื่องจากขั้นตอนแรก นำปัญหาต่างๆ ที่ทุกคนแสดงความคิดเห็นมาเปรียบเทียบ ให้เห็นความรุนแรง และความสำคัญ จากนั้นศึกษา วิเคราะห์

เชื่อมโยงไปถึงเหตุปัจจัยที่มีผลต่อปัญหานั้นๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อปัญหานั้นๆ ให้มากที่สุด กระทั่งได้หัวข้อในการวิจัย ขั้นตอนนี้มีเพียงทีมวิจัยหลักเข้าร่วมเช่นเดียวกับขั้นตอนแรก

การศึกษาสภาพปัญหา ตามหัวข้อการวิจัย

ความชัดเจนในขั้นตอนการวิเคราะห์ จะนำไปสู่การวางแผนการศึกษาปัญหา โดยทีมวิจัยเป็นกลุ่มหลักในการทำงาน และเนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนั้น สถาบันต่างๆ ทั้งกลุ่มเด็ก เยาวชน ผู้ปกครอง ผู้นำ องค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนพระสงฆ์ ทุกหมู่บ้าน ทุกวัด ทุกโรงเรียน จึงได้ร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่างๆ ตามกรอบการวิจัย ดังนั้นขั้นตอนการศึกษานี้ จึงมีสถาบันต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดกว่าขั้นตอนอื่นๆ

การสรุปและวิเคราะห์สภาพปัญหา

การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูล ภายหลังการศึกษาสภาพปัญหา มีทีมวิจัยเป็นกลุ่มทำงานหลัก โดยทำการรวบรวม จัดหมวดหมู่ เปรียบเทียบ เชื่อมโยง จนกระทั่งได้ข้อสรุปของปัญหา จากนั้นจึงนำข้อสรุปเสนอต่อคณะผู้บริหารอบต. และเสนอต่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหลายครั้ง เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว ซึ่งพบว่าผลการดำเนินงานดังกล่าวได้สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้นำในตำบลได้เป็นอย่างดี ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลา ใช้ความชำนาญในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยเงื่อนไขดังกล่าว จึงมีเพียงทีมวิจัย และผู้นำในส่วนที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้ามามีส่วนร่วม

การวางแผนการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเด็ก

ขั้นตอนนี้จะมีความเกี่ยวเนื่องกับขั้นตอนที่แล้ว ผลการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความเข้าใจ และตระหนักในปัญหาได้มากกว่าขั้นตอนอื่น ดังนั้นในขั้นการวางแผนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเด็ก จึงมีทีมวิจัย ผู้บริหารอบต. และผู้นำจากส่วนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นสถาบันหลักที่มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน

การปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน

แผนงานที่วางไว้ชัดเจนจากขั้นตอนที่แล้ว ก็คือการศึกษาดูงาน ซึ่งทุกสถาบันได้ส่งตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วม ทีมวิจัย ตัวแทนผู้ปกครอง เด็ก เยาวชน ผู้นำ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ อบต. ขกเว้นพระสงฆ์ ซึ่งทำให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจ และเห็นแนวทางการแก้ไขปัญา อย่างไรก็ตามในขั้นการสรุปผลการศึกษาดูงานเพื่อวางแผนกิจกรรมอื่นๆ ให้ต่อเนื่อง ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากสถาบันต่างๆ มากนัก ยังคงเป็นทีมวิจัย ทีมผู้บริหาร อบต. และผู้นำบางส่วนที่ให้ความร่วมมือ

กิจกรรมค่ายซึ่งเป็นปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญาอย่างหนึ่ง มีเพียงครูผู้รับผิดชอบเด็กเข้าค่าย ทีมวิจัย ผู้นำ ตัวแทนผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ อบต. บางส่วนที่เข้าร่วม แม้ว่า อบต. จะเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานก็ตาม ส่วนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องกับ

กลุ่มเด็ก พบว่าเป็นปฏิบัติการในพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมายที่แคบเข้า คือเฉพาะเด็กนักเรียนโรงเรียน
 โศกประสิทธิ์วิทยาสถาบางส่วนที่มีความสนใจ ปฏิบัติการช่วงนี้จึงมีผู้เข้าร่วมเฉพาะทีมวิจัย ผู้นำ และ
 ผู้ปกครองบางส่วนที่เกี่ยวข้องในแต่ละกิจกรรม
 ที่เหลือส่วนใหญ่จะรับรู้เพียงข้อมูลข่าวสารในการทำกิจกรรม

การสรุปและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

ขั้นการวิเคราะห์ที่ชัดเจนที่สุดก็คือ การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา พฤติกรรม
 ของเด็ก และเยาวชน ซึ่งได้กล่าวรายละเอียดไปแล้ว ส่วนการสรุป และวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน
 นั้นไม่มีความชัดเจน เช่นเดียวกับความไม่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการตามแผน
 ในขั้นนี้จึงมีเพียงทีมวิจัย เป็นผู้สรุปและวิเคราะห์ผล จากนั้นจึงรายงานผลดังกล่าวต่อผู้บริหารอบต.
 และสมาชิก อบต.อีกครั้งหนึ่ง

การรายงานการวิจัย

ทีมวิจัยหลักเป็นผู้ดำเนินการจัดทำรายงาน โดยร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
 ทั้งหมด เพื่อนำเสนอต่อสำนักงาน สกว. และส่วนหนึ่งเพื่อนำเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล
 ต่อประชาชนในตำบล และต่อสถาบันต่างๆ ในชุมชน เป้าหมายการมีส่วนร่วมของสถาบันต่างๆ ใน
 ขั้นนี้จึงเป็นการรับรู้ผลการวิจัย โดยทีมวิจัยเลือกที่จะนำเสนอผ่านการจัดนิทรรศการในงาน
 ฝึกอบรมของตำบล และตามสถานการณ์การประชุมต่างๆ เช่น อบต.เคลื่อนที่ เป็นต้น

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในบทนี้ จะเป็นการประมวลผลการศึกษาทั้งหมด เพื่อให้ได้ข้อสรุปว่า “สถาบันชุมชนจะมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เด็ก และเยาวชนมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ได้อย่างไร?” คำว่า “สถาบันในชุมชน” ในความหมายของงานวิจัยตำบลโคกสะอาด หมายถึง กลุ่มเด็ก/เยาวชน ผู้ปกครอง ผู้นำ (ฝ่ายปกครอง) สมาชิก อบต. พระสงฆ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลโคกสะอาด และคำว่า “การมีส่วนร่วม” หมายถึงการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมส่งเสริมให้เด็ก และเยาวชนมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ จากผลการศึกษาในบทที่ 5 จะทำให้ทราบสถานการณ์ปัญหาพฤติกรรมเด็ก และเยาวชน ได้ข้อกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ได้ข้อคิดเห็นต่อแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ และได้เห็นกระบวนการมีส่วนร่วมของสถาบันต่างๆ ในชุมชนต่อการศึกษาวิจัย

การประมวลผลนับตั้งแต่กระบวนการวิจัย จนกระทั่งถึงผลการศึกษา นอกเหนือจากจะทำให้ทราบข้อมูลต่างๆตามกรอบแล้ว การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของแต่ละสถาบันในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ก็จะทำให้ทราบว่าในแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชนนั้น สถาบันต่างๆจะมีส่วนร่วมได้อย่างไร ซึ่งผลการศึกษาในเรื่องนี้ พบว่าแต่ละสถาบันมีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกัน แยกแยะได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในระดับการให้ข้อมูล

ประกอบด้วย เด็กและเยาวชน(ทุกหมู่บ้าน) ผู้นำชุมชน(ทุกหมู่บ้าน) ผู้ปกครองทุกหมู่บ้าน สมาชิก อบต. (ทุกหมู่บ้าน) พระสงฆ์ (ทุกวัดในเขตตำบล)

1. การมีส่วนร่วมในระดับการร่วมวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบด้วยทีมวิจัย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ทีมผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เชื่อมโยงผลที่ได้ ตามรายงาน ข้อ 5.1

2. การมีส่วนร่วมในระดับการร่วมคิดค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหา

ประกอบด้วยทีมวิจัย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหาร

ส่วนตำบล ตัวแทนจากสถาบันต่าง ๆ จะเห็นได้จาก กิจกรรมการศึกษาดูงาน หรือการสรุปผลจากการศึกษาดูงาน เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในระดับการทดลองปฏิบัติ

ประกอบด้วย ทีมวิจัย เจ้าหน้าที่บางคนที่บางส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนสมาชิก อบต. ตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนจากสถาบันโรงเรียน จะเห็นได้จาก กิจกรรมค่ายเด็ก การที่ผู้ปกครองเป็นผู้สอนทำผ้าหมัดข้อม การปลูกผัก การเลี้ยงปลา การเข้าร่วมประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบล การเข้าร่วมงานอบรมสัมมนาในระดับตำบล การจัดนิทรรศการเด็กและเยาวชน เป็นต้น

4. การมีส่วนร่วมในระดับการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาในระดับตำบล

ประกอบด้วย ทีมวิจัย ทีมผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่บางคนที่บางของ อบต. ตัวแทนจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การแยกแยะระดับการมีส่วนร่วม เป็นการเรียงลำดับการมีส่วนร่วมจากน้อยไปหามาก จากง่ายไปหายาก นับแต่ระดับการให้ข้อมูล ขกระดับสู่การวิเคราะห์ข้อมูล ขกระดับสู่การคิดค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ขกระดับสู่การทดลองปฏิบัติ และขกระดับสู่การวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ ดังนั้น ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าคนส่วนใหญ่ หรือสถาบันหลักๆ ในชุมชน เช่นกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มเด็ก และเยาวชน พระสงฆ์ เป็นต้น จะมีส่วนร่วมในระดับการให้ข้อมูล มีผู้นำบางส่วนที่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูล มีเพียงทีมวิจัยหลักผู้บริหาร อบต. และผู้นำบางส่วน ซึ่งเป็นสมาชิก อบต. ที่มีส่วนร่วมในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

ความสำคัญอย่างหนึ่งของ การมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย

นอกเหนือจากการได้ข้อมูลมาเป็นผลของการศึกษาก็คือ การที่กลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสพูดคุย แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีความคิด ความเห็น มีข้อมูล และมีทัศนคติที่แตกต่าง วิธีการดังกล่าวทำให้ผู้เข้าร่วมมีข้อมูลมากขึ้น มีมุมมองต่อปัญหากว้างออก เป็นผลต่อความเข้าใจปัญหาของตนเอง มีความตระหนักเห็นความสำคัญ และมีความพยายามในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะหากกระบวนการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ความรู้ความเข้าใจดังกล่าวจะเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ พร้อมทั้งเกิดพัฒนาการ การเรียนรู้ กระบวนการทำงาน ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การเข้าใจการทำงาน และเห็นคุณค่าที่แท้จริงของการวิจัยท้องถิ่น

การสร้างสำนึกต่อคุณค่าเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นการผลักดันกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมให้มากที่สุด และเป็นไปอย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งจำเป็น ต่อการทำงานวิจัยให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว อย่างไรก็ตามผลการดำเนินการผ่านมา ระดับการมีส่วนร่วมดังกล่าว มีผลต่อชุมชนดังต่อไปนี้

1. เป็นการกระตุ้นให้ทุกภาคส่วน ได้ให้ความสนใจ และความสำคัญกับปัญหาพฤติกรรมเด็ก และเยาวชนในตำบล
2. สร้างความเข้าใจ และสร้างการมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหา อย่างกว้างขวางในตำบล
3. เกิดแกนนำในการพยายามร่วมกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ตลอดทั้งการวางแผนในการส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน
4. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันในชุมชน ในการร่วมกันศึกษาปัญหา ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันวางแผนการแก้ไขปัญหาลดลงตลอดทั้งทดลองปฏิบัติตามแนวทางการแก้ไขปัญหาก็ได้ร่วมกันคิดค้นขึ้น

จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในระดับการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในปัญหานั้น เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ในวงกว้าง (ทุกสถาบันและทุกหมู่บ้านในตำบล) แต่การมีส่วนร่วมในระดับที่สร้างความเข้าใจในปัญหาสามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงอย่างรอบด้าน จนกระทั่งตระหนักในความรุนแรงและความสำคัญในปัญหานั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยากมากขึ้น ต้องอาศัยผู้รู้จากภายนอกช่วยเหลือในบางครั้ง ต้องใช้ความพยายามในการศึกษา ต่อเนื่องหลายๆ ครั้ง ดังนั้นการมีส่วนร่วมในระดับนี้จึงสามารถดำเนินการได้กับกลุ่มคนน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระดับการวางแผน เพื่อให้เกิดทั้งการทดลองปฏิบัติการและการดำเนินงานในอนาคต ยังต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา มีความเสียสละ อดทน และมีความมุ่งมั่นต้องการที่จะแก้ไขปัญหายอย่างแท้จริง

หากทุกสถาบันในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับตั้งแต่การให้ข้อมูล การคิดวิเคราะห์ การคิดค้นแนวทางแก้ไขปัญหา การทดลองปฏิบัติ ตลอดจนการร่วมกันวางแผนในการแก้ไขปัญหามีความเสียสละ มุ่งมั่น ที่ต้องการจะแก้ไขปัญหาร่วมกันด้วยจิตสาธารณะ แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าจะมีวิธีการใด ที่จะทำให้สถาบันในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆ ระดับ ด้วยความเต็มใจอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งบรรลุเป้าหมายการวิจัย และการทำงานเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในที่สุด

ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นการประเมินผลการศึกษา ซึ่งมุ่งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน อย่างไรก็ตาม เมื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเทียบกับผลที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งได้ระบุไว้ในโครงการ คือ คาดว่าจะเกิดแผนงานพัฒนาเด็ก และเยาวชนระดับตำบล คาดว่าจะเกิดคณะทำงานจากภาคประชาชน เพื่อผลักดันนโยบายพัฒนาเด็ก และเยาวชนระดับตำบล และคาดว่าจะเกิดการทำงาน แบบมีส่วนร่วมในชุมชน ก็จะเห็นได้ว่ามีเพียงผลในข้อที่สาม(การทำงานแบบมีส่วนร่วม)ที่เกิดขึ้น ดังรายละเอียดที่กล่าวมาแล้ว ส่วนผลในข้อที่ หนึ่ง และ สองยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งทีมวิจัยตั้งข้อสังเกตว่า เนื่องจากการกำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับ ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จึงเป็นผลต่อการวางแผนการดำเนินงาน และการติดกิจกรรมไม่

สอดคล้องกัน ดังนั้นหากความคาดหวังดังกล่าวน่าจะเป็นความหวังในการแก้ไขปัญหในเรื่องนี้ ก็ควรจะถูกระบุเป็นวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนในงานวิจัยอื่นอีกต่อไป

บทที่ 7

สรุปบทเรียนงานวิจัย

นับเป็นวิธีคิดแปลกใหม่ ที่หน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่น ซึ่งรับผิดชอบงานพัฒนาท้องถิ่นโดยตรง จะใช้งานวิจัยในแบบวิจัยท้องถิ่น เป็นแนวทาง และเครื่องมือในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ดังนั้นบทเรียนอันสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ก็คือ กระบวนการ และขั้นตอนการวิจัย ในเรื่อง แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ของเด็กและเยาวชน แบบมีส่วนร่วม โดยสถาบันในชุมชนตำบลโคกสะอาด ที่เกิดขึ้นได้ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด (โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารองค์กร) ยอมรับแนวคิดดังกล่าวได้อย่างไร ? มีการเรียนรู้มากมายเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน ดังที่ได้กล่าวถึงมาแล้ว ส่วนบทเรียนที่จะตอบคำถามดังกล่าวสามารถสรุปเป็น เนื้อหา และขั้นตอนดังนี้

1. ปักธงแนวคิด “วิจัยท้องถิ่น”

งานวิจัยชิ้นนี้เริ่มต้นจากบุคคลภายนอก อบต. (คุณปัทมา ราตรี หัวหน้าโครงการ ซึ่งได้รับรู้แนวคิดการทำงานจากศูนย์ประสานงานฯ) จากนั้นได้ขยายแนวคิดไปสู่เจ้าหน้าที่ใน อบต. โดยใช้ความสัมพันธ์ และคุ้นเคยส่วนตัว (คุณถมทอง นาถมทอง ซึ่งเป็นผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา) จากนั้นจึงร่วมกันผลักดันให้ นายก อบต. เห็นชอบต่อโครงการวิจัย แล้วจึงใช้การประสานงานในนามของ อบต. สร้างทีมวิจัยขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีบทบาท และสถานะทางสังคม เคยร่วมงานกับ อบต. เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียน เป็นต้น บางส่วนมาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จากผู้บริหาร อบต. บาง มีส่วนน้อยที่เป็นเจ้าหน้าที่ อบต.

เห็นได้ว่าโครงสร้างทีมวิจัยไม่มีอำนาจในการสั่งการ ในนามของ อบต. ดังนั้นการทำงานในระยะเริ่มต้น ซึ่งทุกคนยังไม่มี ความเข้าใจงานวิจัย ต้องใช้การประสานงานใกล้ชิด ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และผลักดันให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้ การทำงานจึงเป็นไปด้วยความลำบาก สำหรับพื้นที่ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การวิจัย หรือการทำงานพัฒนามาก่อน

บทเรียนสำคัญก็คือ การทำงานในช่วงนี้ต้องได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ สกว. อย่างต่อเนื่องใกล้ชิด ทั้งเรื่องกำลังใจ และเทคนิค ความรู้ต่างๆ ในการทำงาน อีกประการ ก็คือการพึ่งพาพลังจากภายนอกเข้ามาช่วยทำกิจกรรม เช่น นักศึกษาเป็นต้น โดยสรุปก็คือในระยะของการเริ่มต้นการวิจัยในพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นปัจจัยขับเคลื่อน

2. ขยายแนวคิด “วิจัยท้องถิ่น”

ปกติการสรุปผลการทำงานจะเกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดทุกกิจกรรม เป็นการประเมินผลเพื่อสร้างความเข้าใจในงาน แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนา ให้เกิดความชัดเจนในการทำกิจกรรมต่อไป ส่วนการสรุปบทเรียนระยะเริ่มต้นทั้งหมดนั้นเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง (เก็บข้อมูลในหมู่บ้าน 2 หมู่บ้าน และเก็บข้อมูลในโรงเรียน 5 โรงเรียน) เนื่องจากบทเรียนดังกล่าวจะต้องตอบคำถาม หรือนำมาแก้ไข ปัญหาซึ่งเกิดขึ้นในกระบวนการวิจัยในระยะเริ่มต้น นั่นก็คือการให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมของ ทีมวิจัย และ อบต. อันเนื่องมาจากความไม่เข้าใจในการวิจัยท้องถิ่น

การสรุปบทเรียนครั้งนี้จำเป็นต้องทำอย่างละเอียด ทันต่อจังหวะเวลา โดยมุ่งชี้ชัดไปที่การเรียนรู้ ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างกระบวนการทำงาน เน้นนอนอยู่แล้วว่ากระบวนการดังกล่าวย่อมมีความแตกต่างจากลักษณะการทำงานเดิมของอบต. ก็เนื่องจากแนวคิดวิจัยท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นการสรุปบทเรียนจึงจำเป็นต้องเลือก เนื้อหา และวิธีการที่ชี้ชัดให้ผู้บริหาร อบต. รู้เห็น เข้าใจ ยอมรับ ในการกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ยอมรับความแตกต่างในวิธีการทำงานแบบมีส่วนร่วม และยอมรับในผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมาย จนนำไปสู่การตัดสินใจยอมรับแนวคิดการวิจัยท้องถิ่นในที่สุด

3. ชู “แนวคิดวิจัยท้องถิ่น”

ด้วยวิธีการในข้อที่ 2 ทำให้นายบุญทัน ศรีมุงคุณ เริ่มเข้าใจการทำงานแบบวิจัยท้องถิ่น ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และพบว่าการเก็บข้อมูลในหมู่บ้าน และโรงเรียนทำให้ประชาชนรู้จัก และกล่าวถึงงานวิจัยอย่างกว้างขวาง แม้จะไม่ค่อยเข้าใจอะไรมากนัก จากเหตุผลทั้งสองประการมีผลต่อการตัดสินใจดำเนินกิจกรรม อบต.สตัญร ของนายก ซึ่งนับเป็นตัวชี้วัดการยอมรับแนวคิดดังกล่าว

นายกแถลงนโยบายการพัฒนาตำบลในงานอบต.สตัญรว่า จะลดการทำงานโครงสร้างพื้นฐานลง และได้ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาสังคม โดยชูการทำงานเพื่อการแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมเด็ก และเยาวชน ด้วยวิธีการวิจัยท้องถิ่น ว่าเป็นตัวอย่างการทำงานตามแนวทางดังกล่าว ทีมวิจัยได้ใช้โอกาสนี้ร่วมทำหน้าที่ชี้แจง วัตถุประสงค์ วิธีการ พร้อมนัดหมายการเก็บข้อมูลการวิจัยไปพร้อมกับทีม อบต.ในโอกาสนี้ ดังนั้นงานวิจัยท้องถิ่นจึงกลายเป็นงานส่วนหนึ่งของ อบต.นับแต่นั้นเป็นต้นมา

4. กระจาย “แนวคิดการวิจัยท้องถิ่น”

ด้วยวิธีการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นการเก็บข้อมูลตามกรอบที่วางไว้คือ การศึกษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหา การศึกษาพฤติกรรมที่เหมาะสม และการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็ก และเยาวชน ต้องศึกษาข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม(กลุ่มเด็ก

นักเรียนในโรงเรียน 5 โรงเรียน กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มผู้นำ ใน 12 หมู่บ้าน พระสงฆ์จากทุกวัดในตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล) ดังนั้นเรื่องราวการวิจัย และวิธีการศึกษาดังกล่าวจึงถูกดำเนินการในทุกหมู่บ้าน ทำให้งานวิจัยเป็นที่รับรู้กว้างขวาง ทั่ว ตำบลโคกสะอาด ผู้คนจำนวนมากจากทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อ ปัญหาเหล่านี้ แม้ว่าข้อมูลดังกล่าว จะไม่สามารถตอบคำถาม หรือสร้างความชัดเจนในการแก้ไข ปัญหาเรื่องนี้ได้ทั้งหมดก็ตาม กระบวนการนี้นับเป็นการกระจายแนวคิดการวิจัยท้องถิ่นสู่ สาธารณชน กระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว การรับรู้ปัญหา และนำไปสู่ความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของปัญหา ร่วมกัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา ซึ่งเป็นแนวทางการทำงานที่แตกต่างจากแนวทางเดิม ของ อบต.

5. เรียนรู้ด้วย “แนวคิดวิจัยท้องถิ่น”

นอกเหนือจากวิธีการศึกษาข้อมูล ที่เน้นการมีส่วนร่วม จะช่วยกระจายแนวคิดการวิจัย ท้องถิ่น ทำให้เกิดการตื่นตัว เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของปัญหาแล้ว ความโดดเด่นของการวิจัยครั้งนี้อีก ประการหนึ่งก็คือ ลักษณะการกระทำซ้ำ ในเนื้อหา และวิธีการเดิมจนกระทั่งครบทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกหมู่บ้าน ซึ่งเป็นปริมาณงานจำนวนมาก(โรงเรียน 6 ครั้ง หมู่บ้าน 12 ครั้ง อบต. 3 ครั้ง พระสงฆ์ 1 ครั้ง รวม 22 ครั้ง ไม่นับรวมประชุมทีมวิจัย) มีผลดีที่ปรากฏให้เห็นชัดเจนมีสองประการคือ ประการที่หนึ่ง ทีมวิจัยสามารถเรียนรู้ และปรับปรุงกระบวนการทำงานได้จากการทำงานที่ต่อเนื่อง สรุปผลการทำงาน คิดวิเคราะห์ วางแผนดำเนิน กิจกรรมยกระดับขึ้นเรื่อยๆ ประการที่สอง การเก็บข้อมูลในเนื้อหาเดิม แต่หลายกลุ่มเป้าหมาย และหลายพื้นที่ ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมากที่ง่าย ต่อการ แยกแยะ หรือจัดหมวดหมู่ นำไปสู่การวิเคราะห์ และเข้าใจปัญหาได้อย่างลึกซึ้งในที่สุด ปรากฏการทั้งสองประการนับเป็นการเรียนรู้สำคัญยิ่งของทีมวิจัย ทีมผู้บริหารอบต. และผู้นำ ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานในการทำงานอื่นๆต่อไป

6. บูรณาการ “แนวคิดวิจัยท้องถิ่น”

กระบวนการวิจัยครั้งนี้สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจในการทำงาน แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ในระดับหนึ่ง แม้ว่าผลการวิจัยในครั้งนี้ จะมีรูปธรรมเป็นเพียงข้อมูลปัญหา ข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหา หรือเป็นเพียงประสบการณ์เล็กน้อยในการดำเนินกิจกรรม เพื่อ ส่งเสริม พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชน โดยไม่สามารถสร้างความชัดเจน หรือก่อเกิดผล กระเทือนเพื่อการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ภายในตำบลได้จริงก็ตาม แต่อย่างน้อยความเข้าใจดังกล่าว ได้ กลายเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำงานอื่นๆขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด เช่น งานอบต. สัญจร ซึ่งได้มีการดำเนินงานสองปีติดต่อกัน(ปลายปี 2549 และปลายปี 2550) มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาโครงการส่งเสริมอาชีพกระตุ้นเศรษฐกิจ มีโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน จาก

กองทุนเงินล้านของหมู่บ้านร่วมกับ 12 หมู่บ้าน โครงการแก้ไขหนี้สินสหกรณ์ หนี้สิน ธกส. และ ปัจจุบัน (กุมภาพันธ์ 2551) อบต.มีแนวทางจะจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน แนวคิดหลักในการทำงานก็คือเน้นการมีส่วนร่วม โดยคณะกรรมการแต่ละโครงการ(ซึ่งเป็นตัวแทนจากภาคส่วนต่างๆ) ร่วมกับผู้บริหาร อบต. ประชุมพบปะชี้แจง และรับฟังความคิดเห็นประชาชนทุกหมู่บ้าน เป็นการทำงานที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ส่วนคณะกรรมการดำเนินงาน จะมีการประชุมสรุป และวางแผนการทำงานเป็นระยะๆ(เป็นการสรุปบทเรียน และยกระดับการทำงาน)

การทำงานเพื่อการแก้ไขปัญหาในตำบลเป็นเรื่องยาก แม้แนวคิดการทำงานวิจัยท้องถิ่น จะสามารถปักธงลงในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด สามารถขยายแนวคิดไปสู่ผู้บริหาร สามารถ กระจายแนวคิดสู่ชุมชน เกิดการเรียนรู้ กระทั่งบูรณาการไปสู่การดำเนินงานอื่นๆได้ก็ตาม แนวคิดนี้ยังมีความจำเป็นที่จะต้องถูกขยาย ให้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางหนักแน่นมากพอ โดยการให้ผู้คนส่วนใหญ่ได้เข้าถึงพลังแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างกระบวนการ จนกระทั่งยอมรับให้แนวคิดนี้เป็นแนวทางหลักในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหในตำบลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์. “การจัดตั้งสภาเด็ก และเยาวชนจังหวัด” มปท: มปป.

กรมส่งเสริมสวัสดิภาพ และคุ้มครองสิทธิเด็ก และเยาวชน. “มาตรฐาน และคู่มือการใช้มาตรฐาน

ส่งเสริมสวัสดิภาพ และคุ้มครองสิทธิเด็ก และเยาวชน” มปท: มปป.

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด. “แผนยุทธศาสตร์ตำบล” นโยบาย และแผน , พ.ศ. 2550 .

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด, “แผนสามปี พ.ศ.2551-2553” นโยบาย และแผน พ.ศ. 2550.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. แบบสัมภาษณ์

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ศาลาวัดโพธิ์ศรีบ้านหนองบัวหมูที่ 11 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ในวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2549 ตั้งแต่เวลา 18.00 น. – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☒ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. ชาวบ้านมีความคิดเห็นอย่างไรกับพฤติกรรมของลูกหลาน ปัญหาอะไรบ้าง

- สื่อลามก
- พ่อแม่ตามใจ (ขอเงินเท่าไรก็ให้)
- ก้าวร้าว
- ยาเสพติด สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า
- ทะเลาะวิวาท
- จี้ ปล้น ขโมยของ
- เกิดจากความสะดักสะบวยในปัจจุบัน
- จับกลุ่มมั่วสุม
- มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- ฟูมเฟื่อย
- เด็กขาดความอบอุ่น
- สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กและเกิดการลอกเลียนแบบรุ่นพี่
- โกหก
- การศึกษาน้อย หนีเรียน
- ดิคเกมส์ เล่นการพนัน
- กุญโทรศัพท์มือถือ
- ทำลายสิ่งของที่เป็นสาธารณประโยชน์
- ขับรถซิ่ง
- ผลิกระบิดขูด

2. แนวทางการแก้ไข

- ออกกฎหมายใหม่ออกมาบังคับใช้
- ผู้ปกครองไม่ควรตามใจลูกหลาน
- ผู้ปกครองไม่ควรส่งเสริมลูกหลานในทางที่ผิด
- โรงเรียนควรดูแลเอาใจใส่มากขึ้น
- นิมนต์พระสงฆ์มาเทศน์ให้นักเรียนฟัง

- มีค่ายพัฒนาจิต
- สอนให้เด็กรู้จักหน้าที่พลเมืองที่ดี
- ผู้ปกครองควรทำตัวให้เป็นแบบอย่าง
 - ควรมีการจัดระเบียบสื่อ
 - ผู้ปกครองควรอบรมสั่งสอนลูกหลาน
 - ต้องขอความร่วมมือกับพ่อค้าแม่ค้าในการขายสุราและบุหรี่ให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
 - มีการอบรมจริยธรรมให้กับเยาวชนและผู้ปกครอง
 - ห้ามร้านเกมส์เปิดให้เด็กนักเรียนเข้าเล่นเกมส์
 - ให้ตำรวจบ้านรักษาความปลอดภัยในตอนกลางคืนไม่ให้มีการมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น
 - ผู้นำชุมชนควรทำตัวให้เป็นแบบอย่าง
 - ชาวบ้านออกกฏระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมลูกหลานและชาวบ้านในหมู่บ้าน
 - ห้ามออกจากบ้านหลังสามทุ่ม
 - ให้ชาวบ้านทุกคนช่วยกันสอดส่องดูแลลูกหลานในชุมชน
 - ผู้ปกครองให้เงินเด็กน้อยลง
 - ให้ครูจัดกิจกรรมในการพาเด็กนักเรียนเข้าวัดในวันพระ
 - พ่อแม่หรือผู้ปกครองหรือครูสนับสนุนให้เด็กเล่นกีฬา
 - เปิดร้านซ่อมรถของหมู่บ้านซึ่งจะช่วยลดปัญหาวัยรุ่นได้ เนื่องจากวัยรุ่นมีงานทำ

3. พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน/สิ่งที่อยากเห็นในอนาคต

- อยากให้เด็กรู้จักศีลธรรม รู้จักหน้าที่พลเมืองที่ดี
- รู้จักแยกแยะสิ่งถูกสิ่งผิด
- ให้อยู่ในโอวาทของผู้ปกครอง
- ให้เด็กรู้จักคุณค่าของเงินที่ได้รับจากผู้ปกครอง
- ไม่จับกลุ่มมั่วสุมดื่มสุราหรือเสพยาเสพติด
- เด็กและเยาวชนบ้านหนองบัวต้องมีการศึกษาระดับสูง
- ตั้งใจเรียน
- เลิกอบายมุขทุกประเภท
- เชื่อฟังพ่อแม่
- ไม่เที่ยวเตร่ ไม่ทะเลาะวิวาท
- สืบสานวัฒนธรรมชุมชนที่ดีเอาไว้
- เป็นคนดี มีความรับผิดชอบ

- ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน
- ช่วยพ่อแม่ประหยัด
- อ่อนน้อมถ่อมตน
- ไม่เห็นแก่ตัว
- มีความกตัญญู รู้คุณ
- มีจิตสาธารณะ พัฒนาหมู่บ้าน

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ศาลาวัดโพธิ์ศรีบ้านสะอาดหมู่ที่ 2 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ในวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2550 ตั้งแต่เวลา 18.00 น. – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☒ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. ชาวบ้านมีความคิดเห็นอย่างไรกับพฤติกรรมของลูกหลาน ปัญหาอะไรบ้าง

- ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนพ่อแม่
- ดิดเกมส์
- ใช้เงินเกินตัว
- เล่นการพนัน
- หนีเรียน
- ทะเลาะวิวาท
- ดื่มสุรา
- สูบบุหรี่
- มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- ขับรถซิ่ง
- ลักขโมย

2. แนวทางการแก้ไข

- ผู้ปกครองควรทำตัวให้เป็นแบบอย่าง
- ให้ครูจัดกิจกรรมในการพาเด็กนักเรียนเข้าวัดในวันพระ
- โรงเรียนควรดูแลเอาใจใส่มากขึ้น
- ห้ามร้านเกมส์เปิดให้เด็กนักเรียนเข้าเล่นเกมส์

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- จัดชุมนุมเยาวชนในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความสามัคคีและให้ดีขึ้น

- ชาวบ้านออกกฎระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมลูกหลานและชาวบ้านในหมู่บ้าน

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. ชาวบ้านมีความคิดเห็นอย่างไรกับพฤติกรรมของลูกหลาน ปัญหาอะไรบ้าง

- ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนพ่อแม่
- ติดเกมส์
- ใช้เงินเกินตัว
- เล่นการพนัน
- หนีเรียน
- ทะเลาะวิวาท
- ดื่มสุรา
- สูบบุหรี่
- มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- ขับรถซิ่ง
- ลักขโมย
- จับกลุ่มมั่วสุม

2. แนวทางการแก้ไข

- ครอบครัวควบคุมเด็กเยาวชนในปกครอง
- ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญ ตระหนักถึงปัญหาและลงมือทำ
- กิจกรรมมีเด็กและเยาวชนปฏิบัติร่วมกัน เช่น เล่นกีฬา กิจกรรม งานอดิเรก ฝึกประกอบอาชีพ กิจกรรมสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อสังคม
- กำหนดสถานที่และเวลาเปิดปิดของอบาขมุข
- ขอความร่วมมือผู้ประกอบการไม่ให้ซื้อขายตามที่กฎหมายบังคับ

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- ชาวบ้านออกกฎระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมลูกหลานและชาวบ้านในหมู่บ้าน
- ให้ชาวบ้านทุกคนช่วยกันสอดส่องดูแลลูกหลานในชุมชน

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ สี่แยกกลางบ้านบ้านหนองบัวหมู่ที่ 3 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ในวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2550 ตั้งแต่เวลา 18.00 น. – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- โดดเรียน , ไม่ตั้งใจเรียน,เรียนไม่จบ
- กินเหล้า , สูบบุหรี่ , คมกาว , สูบกัญชา
- ทะเลาะวิวาทเมื่อมีงานบุญต่างๆ /ทะเลาะวิวาทกันใน โรงเรียน/ทะเลาะวิวาทแย่งผู้หญิง
- มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- เที่ยวกลางคืน
- ไม่มีสัมมาคารวะ
- ขับรถเร็ว/รถซิ่ง
- ดูหนังโป๊
- เล่นการพนัน
- ทำระเบิดขวด
- อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้
- จับกลุ่มมั่วสุม
- ทำลายสิ่งของที่เป็นสาธารณประโยชน์

2. แนวทางการแก้ไข

- คนในชุมชนร่วมมือกันในการสอดส่องดูแลลูกหลานในชุมชน
- ให้อุบายใจใส่นักเรียนมากขึ้น
- ห้ามร้านค้าขายบุหรี่/สุราให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างจริงจัง
- ฝึกให้เด็กใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย
- ให้พ่อแม่ให้กลับมาอยู่กับลูก
- จัดการแข่งขันกีฬา เชื่อมความสัมพันธ์
- จัดให้มีการฝึกอบรมธรรม (ค่ายพัฒนาจิต)
- ชาวบ้านออกกฏระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมลูกหลานและชาวบ้านในหมู่บ้าน
- ให้ครูจัดกิจกรรมในการพาเด็กนักเรียนเข้าวัดในวันพระ

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- พ่อแม่ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลลูก ผู้ปกครองไม่ควรตามใจลูกหลาน
ไม่ควรส่งเสริมลูกหลานในทางที่ผิด
- ให้ตำรวจบ้านรักษาความปลอดภัยในตอนกลางคืนไม่ให้มีการมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น

- โรงเรียนควรดูแลเอาใจใส่มากขึ้น
- นิมนต์พระสงฆ์มาเทศน์ให้นักเรียนฟัง
- ผู้นำชุมชนควรทำตัวให้เป็นแบบอย่าง

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☒ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- โดดเรียน , ไม่ตั้งใจเรียน,เรียนไม่จบ
- กินเหล้า , สูบบุหรี่ , คมกาว , สูบกัญชา
- ทะเลาะวิวาทเมื่อมีงานบุญต่างๆ /ทะเลาะวิวาทกันในโรงเรียน/ทะเลาะวิวาทแข่งผู้หญิง
- มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- เที่ยวกลางคืน
- ไม่มีสัมมาคารวะ
- ขับรถเร็ว/รถซิ่ง
- เล่นการพนัน
- ทำระเบิดขวด
- อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้
- จับกลุ่มมั่วสุม

2. แนวทางการแก้ไข

- คนในชุมชนร่วมมือกันในการสอดส่องดูแลลูกหลานในชุมชน
- ให้ครูเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น
- ห้ามร้านค้าขายบุหรี่/สุราให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างจริงจัง
- ฝึกให้เด็กใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย
- ให้พ่อแม่ให้กลับมาอยู่กับลูก
- จัดการแข่งขันกีฬา เชื่อมความสัมพันธ์
- จัดให้มีการฝึกอบรมธรรม (ถ่ายทอดนาจิต)
- ชาวบ้านออกกฎระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมลูกหลานและชาวบ้านในหมู่บ้าน
- ให้ครูจัดกิจกรรมในการพาเด็กนักเรียนเข้าวัดในวันพระ

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญา

- พ่อแม่ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลลูก ผู้ปกครองไม่ควรตามใจลูกหลาน
- ไม่ควรส่งเสริมลูกหลานในทางที่ผิด
- ให้ตำรวจบ้านรักษาความปลอดภัยในตอนกลางคืนไม่ให้มีการมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น
- โรงเรียนควรดูแลเอาใจใส่มากขึ้น

สัมภาษณ์กลุ่ม ☒ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- กินเหล้า
- ขับรถเร็ว/รถซิ่ง
- จับกลุ่มมั่วสุม
- เล่นการพนัน
- มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- เที่ยวกลางคืน
- ไม่มีสัมมาคารวะ

2. แนวทางการแก้ไข

- จัดให้มีการฝึกอบรมธรรม (ค่ายพัฒนาจิต)
- จัดการแข่งขันกีฬา เชื่อมความสัมพันธ์
- ห้ามร้านค้าขายบุหรี่/สุราให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างจริงจัง

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ศาลาประชาคมบ้านหนองเม็กหมู่ที่ 4 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 ตั้งแต่เวลา 18.00 น. – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- กินเหล้า
- * - ขับรถเร็ว/รถซิ่ง
- จับกลุ่มมั่วสุม
- เล่นการพนัน
- ทำระเบิดขวด
- อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้
- ทำลายสิ่งของที่เป็นสาธารณประโยชน์
- สุขกัญชา
- ว่างงานไม่มีงานทำ
- ลักเล็กขโมยน้อย

2. แนวทางการแก้ไข

- อยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในช่วงปิดเทอม
- จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคีของกลุ่มเยาวชน
- จัดอบรมเยาวชนทุก ๆ ปี

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญา

- อยากให้ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน มีงานทำ
- อยากให้เป็นเด็กดี เป็นคนดี ทำงานช่วยพ่อแม่
- ไม่อยากให้เกร

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☒ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- ทะเลาะวิวาท
- มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- กินเหล้า
- พ่อแม่เข้าข้างลูก
- คมกาว
- เรียนไม่จบ

2. แนวทางการแก้ไข

- แก้ไขที่ตัวพ่อแม่
- อยากให้ตำรวจเข้ามาดูแลมากขึ้น
- ออกกฎระเบียบชุมชน
- สั่งสอนลูกให้มีความรับผิดชอบ

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- อยากให้ตำรวจดูแลสอดส่อง
- หางานทำ ให้เยาวชน
- ทุนการศึกษาจาก อบต. ให้เด็ก

สัมภาษณ์กลุ่ม ☒ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- ปัญหาครอบครัว
- มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- กินเหล้า
- พ่อแม่ด่า
- ขับรถเร็ว/รถซิ่ง
- เล่นการพนัน
- ว่างงานไม่มีงานทำ
- ทะเลาะวิวาท

2. แนวทางการแก้ไข

- อยากให้วัยรุ่นรับผิดชอบกันเองเวลาจัดงาน
- สร้างข้อตกลงในชุมชนร่วมกันในการห้ามขายสุราให้เด็กต่ำกว่า 18 ปี

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ที่แยกกลางหมู่บ้านบ้านโคกประสิทธิ์หมู่ที่ 5 ของ สทว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 ตั้งแต่เวลา 18.00 น. – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- โดดเรียน , ไม่ตั้งใจเรียน,เรียนไม่จบ
- กินเหล้า , สูบบุหรี่ , คมกาว , สูบกัญชา
- ทะเลาะวิวาทเมื่อมีงานบุญต่างๆ /ทะเลาะวิวาทกันใน โรงเรียน/ทะเลาะวิวาทกับผู้หญิง
- มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- ใช้ยาเสพติด
- เที่ยวกลางคืน
- ไม่มีสัมมาคารวะ
- ขับรถเร็ว/รถซิ่ง
- เล่นการพนัน
- ทำระเบิดขวด
- อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้
- จับกลุ่มมั่วสุม

2. แนวทางการแก้ไข

- คนในชุมชนร่วมมือกันในการสอดส่องดูแลลูกหลานในชุมชน
- ให้ครูเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น
- ให้พ่อแม่ให้กลับมาอยู่กับลูก
- จัดการแข่งขันกีฬา เชื่อมความสัมพันธ์
- ชาวบ้านออกกฏระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมลูกหลานและชาวบ้านในหมู่บ้าน
- ให้ครูจัดกิจกรรมในการพาเด็กนักเรียนเข้าวัดในวันพระ

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- พ่อแม่ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลลูก ผู้ปกครองไม่ควรตามใจลูกหลาน
ไม่ควรส่งเสริมลูกหลานในทางที่ผิด
- ให้ตำรวจบ้านรักษาความปลอดภัยในตอนกลางคืนไม่ให้มีการมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น
- โรงเรียนควรดูแลเอาใจใส่มากขึ้น

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☒ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- ขาดความรับผิดชอบ
- กินเหล้า , สูบบุหรี่ , คมกาว , สูบกัญชา
- ทะเลาะวิวาทเมื่อมีงานบุญต่างๆ /ทะเลาะวิวาทกันใน โรงเรียน/ทะเลาะวิวาทกับผู้หญิง

- มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- เทียวกลางคืน
- ไม่มีศีลธรรม
- ขับรถเร็ว/รถซิ่ง
- เล่นการพนัน
- อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้
- จับกลุ่มมั่วสุม

2. แนวทางการแก้ไข

- คนในชุมชนร่วมมือกันในการสอดส่องดูแลลูกหลานในชุมชน
- ให้ครูเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น
- ให้พ่อแม่ให้กลับมาอยู่กับลูก
- จัดการแข่งขันกีฬา เชื่อมความสัมพันธ์
- ชาวบ้านออกกวดระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมลูกหลานและชาวบ้านในหมู่บ้าน
- อย่าตามใจลูกมากเกินไป

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- พ่อแม่ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลลูก ผู้ปกครองไม่ควรตามใจลูกหลาน
ไม่ควรส่งเสริมลูกหลานในทางที่ผิด
- ให้ตำรวจบ้านรักษาความปลอดภัยในตอนกลางคืนไม่ให้มีการมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น
- โรงเรียนควรดูแลเอาใจใส่มากขึ้น

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ศาลากลางบ้านบ้านโคกประสิทธิ์ หมู่ที่ 10 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด กิ่งอำเภอ
หนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2550 ตั้งแต่เวลา 18.00 น. – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☒ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- เสพยาเสพติด เหล้า บุหรี่ ภัยยา ขาบ้า
- ลักขโมย
- ทะเลาะวิวาท
- รถมอเตอร์ไซด์ซิ่ง

- คบเพื่อนไม่ดี
- มั่วสุม
- ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนพ่อแม่
- พ่อแม่ไม่อยู่ด้วย
- เด็กลอกเรียนแบบผู้ใหญ่ในทางไม่ดี
- แต่งตัวตามแฟชั่น

2. แนวทางการแก้ไข

- ช่วยกันสอดส่องดูแลลูกหลาน
- ออกกฎหมายชุมชน
- ให้ครูเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น
- จัดการแข่งขันกีฬา เชื่อมความสัมพันธ์

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- พ่อแม่ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลลูก ผู้ปกครองไม่ควรตามใจลูกหลาน
- หางานทำ ให้เยาวชน

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- เสพยาเสพติด เหล้า บุหรี่ ภัยยา ขาบ้า
- ลักขโมย
- ทะเลาะวิวาท
- รดขี้เลื่อยดัง
- คบเพื่อนไม่ดี
- มั่วสุม
- ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนพ่อแม่
- พ่อแม่ไม่อยู่ด้วย
- เด็กลอกเรียนแบบผู้ใหญ่ในทางไม่ดี
- แต่งตัวตามแฟชั่น
- ไม่มีสัมมาคารวะ
- ครอบครัวยากจน

2. แนวทางการแก้ไข

- ครอบครัวควรมีการดูแลลูกหลานมากขึ้น
- ผู้นำหมู่บ้านช่วยตักเตือน
- ให้อาจารย์ในชุมชนมีการขายเหล้าเป็นเวลา
- ห้ามขายเหล้าในงานบุญ
- ใช้การรณรงค์ช่วยแก้ไข
- ชาวบ้านออกกฎระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมลูกหลานและชาวบ้านในหมู่บ้าน

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ตลาดการเกษตรบ้านโคกประสิทธิ์หมู่ที่ 12 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอม้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2550 ตั้งแต่เวลา 18.00 น. – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☒ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- เสพยาเสพติด
- ลักขโมย
- ทะเลาะวิวาท
- รดขี้เลื่อยดัง
- คบเพื่อนไม่ดี
- ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนพ่อแม่
- พ่อแม่ไม่อยู่ด้วย
- เด็กลอกเรียนแบบผู้ใหญ่ในทางไม่ดี
- แต่งตัวตามแฟชั่น
- ไม่มีสัมมาคารวะ
- ครอบครัวไม่อบอุ่น
- ดิคเกมส์
- ทำตัวตามสื่อต่าง ๆ

2. แนวทางการแก้ไข

- ครอบครัวควรมีการดูแลลูกหลานมากขึ้น
- ผู้นำหมู่บ้านช่วยตักเตือน
- ให้อาจารย์ในชุมชนมีการขายเหล้าเป็นเวลา

- ห้ามขายเหล้าในงานบุญ
- ใช้การณรงค์ช่วยแก้ไข
- ชาวบ้านออกกักตุนระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมลูกหลานและชาวบ้านในหมู่บ้าน

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- พ่อแม่ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลลูก ผู้ปกครองไม่ควรตามใจลูกหลาน
- หางานทำ ให้เยาวชน

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

- เสพยาเสพติด
- ลักขโมย
- ทะเลาะวิวาท
- รดขี้เลียงดัง
- คบเพื่อนไม่ดี
- ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนพ่อแม่
- พ่อแม่ไม่อยู่ด้วย
- เด็กลอกเรียนแบบผู้ใหญ่ในทางไม่ดี
- แต่งตัวตามแฟชั่น
- ไม่มีสัมมาคารวะ
- ครอบครัวยุคใหม่อบอุ่น
- ดิดเกมส์
- ทำตัวตามสื่อต่าง ๆ

2. แนวทางการแก้ไข

- ครอบครัวยุคใหม่ควรมีการดูแลลูกหลานมากขึ้น
- ผู้นำหมู่บ้านช่วยตักเตือน
- ให้ร้านค้าในชุมชนมีการขายเหล้าเป็นเวลา
- ห้ามขายเหล้าในงานบุญ
- ใช้การณรงค์ช่วยแก้ไข
- ชาวบ้านออกกักตุนระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมลูกหลานและชาวบ้านในหมู่บ้าน

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- พ่อแม่ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลลูก ผู้ปกครองไม่ควรตามใจลูกหลาน
- หางานทำ ให้เยาวชน
- จัดชุมนุมเยาวชนในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความสามัคคีและให้ดีขึ้น
- ชาวบ้านออกกฎระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมลูกหลานและชาวบ้านในหมู่บ้าน

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ศาลาประชาคมบ้านดอนข่า หมู่ 6 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด กิ่งอำเภอน้องชัย
จังหวัดกาฬสินธุ์วันอังคารที่ 23 มกราคม 2550 เวลา 18.30 – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☒ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- ทะเลาะวิวาทกัน
- กินเหล้า กินยา ในกลุ่มเยาวชน ม.1 ขึ้นไป
- เด็กผู้หญิงคือ , มักบ่าว ไปไม่ถึงโรงเรียน
- นักเรียนไม่เข้าห้องเรียน
- อวดโทรศัพท์กัน
- สูบบุหรี่ตั้งแต่อายุน้อย
- มักกันก่อนวัยอันควร

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

- หลอกขอเงินกับแม่แล้วไปไม่ถึงโรงเรียน
- มีโทรศัพท์ทุกคน ใช้โทรฟุ่มเฟือย ตัวเงินไปซื้อการ์ดโทรศัพท์
- ไม่ช่วยงานบ้าน , ไม่ล้างจาน ไม่ตักน้ำใส่โอ่ง เอาแต่โทรศัพท์
- หลอกว่าไปทำกิจกรรม เสาร์ – อาทิตย์
- มีลูกก่อนวัยอันควร(วัยนักเรียน)คาโรงเรียน ตอนนี้ 5-6 คู่แล้ว ออกลูกคาโรงเรียน หาเลี้ยงตัวเองยังไม่
เป็นเด็กที่เป็น

ภรรยา จะอยู่บ้านเลี้ยงลูก ส่วนเด็กที่เป็นสามีจะไปเรียน

- ต่อรองกับผู้ปกครองว่าถ้าไม่ให้เงินก็จะไม่ไปโรงเรียน
- เปลี่ยนซึมโทรศัพท์บ่อยๆ

- ปัญหากลัวเด็กไปทำร้ายร่างกายคนอื่น ทะเลาะวิวาท

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

- * - พาผู้สาวไปเลี้ยงไร่ เลี้ยงนา
- กินเหล้านำเลี้ยงไร่ เลี้ยงนา
- จ้างผู้ใหญ่ไปซื้อเหล้า ขาสูบให้

2. แนวทางการแก้ไข

- อยากให้เรียนจบ , ให้ครูสั่งสอนให้ , ให้ครูช่วยแก้ไข
- แต่งงานอายุอย่างต่ำ 18-19 ปี
- วันเสาร์ – อาทิตย์อย่าไปโรงเรียนให้บ่อยมาก ถ้าไปจริงขอให้ครูช่วยดูแล
- ประเด็นการกินเหล้าฝากให้ จนท.ตำรวจช่วยกวดขัน
- ร้านค้าไม่ควรขายเหล้าให้เด็ก , บุหรี่ก็ห้ามขายให้เด็ก
- ควบคุมการใช้เงิน ดูว่าเขาเงินไปใช้อย่างที่บอกเราจริงไหม อย่าให้เด็กหลอกได้
- อยากให้พาเด็กไปอบรม ที่นั่น ที่นี้ ให้รู้จักบุญคุณพ่อแม่ พาเด็กอบรมด้านจิตใจ
- งานบ้านงานเรือนให้พ่อแม่บอกลูกใครลูกมัน ภายในครัวเรือนต้องอบรมสั่งสอน
- อยากให้อบรมช่วยงานบ้านพ่อแม่
- อยากให้ครูช่วยยึดโทรศัพท์เวลาเรียน
- อย่าเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์บ่อยหลาย
- ปิดกิจการขายเหล้า และธรรงค์เล็กเหล้า
- หากิจกรรมทำยามว่าง เช่น เลี้ยงโค

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- อยากให้ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน มีงานทำ
- อยากให้เป็นเด็กดี เป็นคนดี ทำงานช่วยพ่อแม่
- ไม่อยากให้เกเร
- ให้พูดเพราะๆ หวานๆ กับพ่อแม่ ให้มีความอ่อนหวาน

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ศาลาประชาคมบ้านดอนข่า หมู่ 6 ของ สทว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด กิ่งอำเภอน้องชัย
จังหวัดกาฬสินธุ์วันอังคารที่ 23 มกราคม 2550 เวลา 18.30 – 21.00 น.

ภาษาถิ่นกลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- เด็กและเยาวชนไปก่อความงานมโหฬาร ทำให้งานสะดุด
- ปัญหากินเหล้าแล้วขับรถกวนในหมู่บ้าน ในชุมชน เป็นปัญหา
- เสพยาเสพติด , กินเหล้า , สูบบุหรี่ เป็นประจำ
- เยาวชนว่างงาน
- ปัญหาการแต่งงานก่อนวัยอันควร ปัญหารักในวัยเรียน
- หนีเรียนเป็นประจำ

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

- ปัญหาพ่อแม่ละเลยดูแลพฤติกรรมของลูก
- โทรศัพท์ มือถือสื่อสารสมัย ในการแสดงความรักกันในวัยเรียน

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

-

2. แนวทางการแก้ไข

- เด็กติ๊กหน้าเวทีต้องว่ากล่าวตักเตือน ผู้ใหญ่บ้านว่ากล่าว , เข้าค่ายฝึกอบรมธรรมะ เข้าค่ายสร้างความสามัคคีหมอบทั้งตำบล - อบรมเป็นรุ่นๆ แจกเสื้อให้เป็นสัญลักษณ์ให้รู้จักกัน ให้ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนลูกตนเอง มีส่วนร่วมในการตักเตือนลูก
- ปัญหากินเหล้าแล้วขับรถกวนหมู่บ้าน ให้พ่อแม่อบรมลูกตนเอง , ควบคุมลูกตนเองให้ได้ ทำคลื่นบนถนนแก้ไขเด็กขับรถเร็ว
- ขยายผล ไปยังร้านค้าในการงดเว้นการขายเหล้า-ขายบุหรี่ให้กับเด็ก
- ให้ จนท. เข้ามาควบคุมเด็กที่มีอายุก่อนวัยอันสมควร
- ปัญหารักในวัยเรียน
- ให้พ่อแม่สังเกตพฤติกรรมของลูก และว่ากล่าวตักเตือน
- ครู อาจารย์ โรงเรียนแจ้งพฤติกรรมเด็กและเยาวชนให้รับทราบ
- พ่อ แม่ ต้องวางกฎระเบียบพฤติกรรมให้กับลูก

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- ผู้นำหมู่บ้าน , โรงเรียน , สถาบันครอบครัว , จนท. ตำรวจ , ฝ่ายปกครองของอำเภอ , อบต. เล่านี้ล้วนต้องเป็นหน่วยงานที่ต้องเข้ามารับผิดชอบร่วมกัน

- ครอบครัว → วัด → โรงเรียน → อบต. → สถานีตำรวจ → อำเภอสามารถเข้ามาแก้ปัญหาได้

- เด็กติดกันให้ตำรวจมาจับ

- อบรบเด็ก ให้วัดมาสอน ,ควบคุมดูแลคนเรียบร้อย , ให้ผู้ใหญ่บ้านมาช่วย

* สรุป เป็นที่ครอบครัว ไม่ใช่โยนให้คนอื่นแก้ไข

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ศาลาประชาคมบ้านดอนข่า หมู่ 6 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด กิ่งอำเภอหนองชัย
จังหวัดกาฬสินธุ์วันอังคารที่ 23 มกราคม 2550 เวลา 18.30 – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☒ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- ปัญหาการพนัน
- คืมเหล้า สูบบุหรี่
- ติดกันระหว่าง 2 หมู่บ้าน น้อย ดอนข่า
- เพื่อนชักชวนไปในทางที่ไม่ดี
- ปัญหาโคตรเรียน คือ จี้เกียจ
- เป็นเพราะสังคมเปลี่ยนไป
- เกิดจากเทคโนโลยี
- สื่อ (โทรศัพท์)
- รักก่อนวัยเรียน

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

- พ่อแม่ด่า ตี
- พ่อแม่ไม่อยู่ด้วยกัน

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

-

2. แนวทางการแก้ไข

- เข้าอบรมเยาวชน

- เล่นกีฬา

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- อยากรู้ให้ตำรวจดูแลสอดส่อง
- หางานทำ ให้เยาวชน
- ทวนการศึกษาจาก อบต.ให้เด็ก เยาวชน

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน บ้านหนองเรือ หมู่ 9 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด กิ่งอำเภอน้องชัย
จังหวัดกาฬสินธุ์วันอังคารที่ 17 มกราคม 2550 เวลา 18.30 – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☒ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- การเอาแต่ใจ การตามใจ
- การได้รับความสะดวกสบายจนเคยตัว
- สื่อ ทวี ต่างๆ เป็นแบบอย่างไม่ดี
- การคิมนมวัว ทำให้ลืมนุญคุณพ่อแม่
- ผู้สาวก่อนวัยอันควร /วัยเรียน
- การใช้เวลาว่างไม่เหมาะสมของเด็ก การว่างงาน
- การคิมของมีนเมา
- การโคคเรียน หนีเรียน
- เรียนไม่จบ ม.3
- ชอบแอบสูบบุหรี่
- ปัญหาคว้นเผาขยะ
- ลำบากหาอยู่หากิน

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

- การส่งเสริมให้ลูกใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ให้เงินเยอะ
- พ่อแม่ไม่มีเวลา-/ตายายเลี้ยงหลานอยู่บ้าน
- ผู้ปกครองวิตกกังวลกลัวลูกได้รับอันตราย

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

- การเข้ามาก่อความวุ่นวายของเยาวชนบ้านอื่น

2. แนวทางการแก้ไข

- ตั้งให้มีหมู่บ้านละ 1 ร้าน ที่ขายเหล้าเบียร์ได้ และจำกัดอายุอย่างเคร่งครัด
- การเอาใจใส่ดูแลลูกของตนเอง
- การควบคุมสื่อในการที่จะให้ลูกดู
- ทุกส่วนควรให้ความดูแลเอาใจใส่ (ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ สถาบันต่างๆ)
- การฝึกให้เด็กหัดช่วยงานบ้าน
- การสร้างอาชีพเสริมให้แก่เด็ก

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา -

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน บ้านหนองเรือ หมู่ 9 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด กิ่งอำเภอหนองชัย

จังหวัดกาฬสินธุ์วันอังคารที่ 17 มกราคม 2550 เวลา 18.30 – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- เด็กวัยรุ่นขาดคุณธรรม

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

- ผู้ปกครองส่งเสริมลูกหลานไปในทางที่ผิด

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

- การจับขีรณมอเตอริไซด์ส่งเสียดัง

2. แนวทางการแก้ไข

- ฝากให้อบรม ผู้ปกครองต้องดูแลลูกหลาน
- ฝากให้ผู้ใหญ่มาพูดคุยให้และดูแล
- เชิญชวนเยาวชนฟังธรรมะ, ใช้คุณธรรมเข้าอบรมแก้ไข
- ให้ทุกสถาบันร่วมกันประสานและแก้ไข เช่น ครอบครัว ผู้นำ ผู้ปกครอง

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- ชุมชน ครอบครัว อันดับแรก
- ผู้นำอันดับรอง

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน บ้านหนองเรือ หมู่ 9 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ วันอังคารที่ 17 มกราคม 2550 เวลา 18.30 – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☒ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- ไม่กล้าแสดงออก
- รักก่อนวัยเรียน
- มันเกิดตามสมัย
- อยากได้เหมือนเพื่อน
- โดดเรียน
- เด็กบ้านหนองบัวมาหาผู้ชายบ้านนี้ที่บ้าน

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

- พ่อแม่ไม่เอาใจใส่
- ไม่กล้าคุยกับพ่อแม่

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

- มีวัยรุ่นจากบ้านหนองบัวมาก่อวุ่นวาย

2. แนวทางการแก้ไข

- ตั้งให้มีหมู่บ้านละ 1 ร้าน ที่ขายเหล้าเบียร์ได้ และจำกัดอายุอย่างเคร่งครัด
- การเอาใจใส่ดูแลลูกของตนเอง
- การควบคุมสื่อในการที่จะให้ลูกดู
- ทุกส่วนควรให้ความดูแลเอาใจใส่ (ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ สถาบันต่างๆ)
- การฝึกให้เด็กหัดช่วยงานบ้าน
- การสร้างอาชีพเสริมให้แก่เด็ก

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ศาลาประชาคม บ้านหนองเมะทอ หมู่ 8 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอน้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์วันจันทร์ที่ 15 มกราคม 2550 เวลา 18.30 – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☒ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- การทะเลาะวิวาท
- การดื่มเหล้า
- ล้อ
- เทคโนโลยี
- แฟชั่น
- เกิดการแข่งขันการมีแฟนส่วนมากเป็นผู้หญิง เกิดจากเพื่อนติดต่อนำให้
- ผู้หญิงมาหาผู้ชาย

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

- พ่อแม่ไม่ค่อยอยู่ด้วย

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

- ก่อความวุ่นวายต่อชุมชน
- การออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้ครอบครัวไม่อบอุ่น

2. แนวทางการแก้ไข

- ควรมีงานกีฬา เพราะกีฬาทำให้ได้คุยกัน

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- อยากให้ชุมชนมีการจัดแข่งขันกีฬาทุกๆ เทศกาล
- อยากให้มียานรองรับในตำบล

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ศาลาประชาคม บ้านหนองเมะทอ หมู่ 8 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอน้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์วันจันทร์ที่ 15 มกราคม 2550 เวลา 18.30 – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ เช่น งานบุญต่างๆ มีมหรสพ เขวชาญก็จะไม่เชื่อฟังคำบอกกล่าวของผู้ใหญ่
- ใช้งานยาก ไม่ขยันทำงานช่วยพ่อแม่
- หนีเรียน ไปโรงเรียนออกจากบ้านแต่ไปไม่ถึงโรงเรียน
- วิธีดี ลามก อนาคต มีจำนวนมากทำให้เด็กๆ มีพฤติกรรมเสี่ยง

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

- คุยโทรศัพท์เป็นเวลานาน ทำให้สิ้นเปลืองเงินพ่อแม่
- ไม่ช่วยงานบ้าน เช่น ถ้างาน หุงข้าว ฯลฯ
- อยากได้ภรรยา ค่าแพง พ่อแม่ไม่มีเงินแต่ง

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

- เด็กๆ เล่นกีฬา มีการเล่นการพนัน แต่ยังไม่ถึงขั้นรุนแรง
- เด็กๆ คัดค้านการร้องเพลง แต่สามารถบอกกล่าวได้

2. แนวทางการแก้ไข

- ปัญหาโทรศัพท์แก้โดยหาโปร ราคาถูก , จำกัดเวลาในการโทร
- สั่งสอน ยกตัวอย่าง ที่ดีๆ มาใช้ในการสอน
- ใช้หลักจิตวิทยา เช่น ถ้าสอบได้ที่ 1 จะมีรางวัลให้เด็กเกิดกระตือรือร้น
- เด็กหนีเรียนขอความร่วมมือจากครูให้ช่วยดูแล เช่น โทรแจ้งผู้ปกครองเรื่องเด็กเพื่อจะได้จัดการต่อไป

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- กีฬาเพื่อส่งเสริมทักษะด้านกีฬา และจะทำให้เด็กๆ หากิจกรรมทำในยามว่าง
- ส่งเสริมอาชีพ เช่น ตัดผม
- ไม่ทะเลาะวิวาท อยู่อย่างสงบ

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ศาลาประชาคม บ้านหนองมะทอ หมู่ 8 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอน้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์วันจันทร์ที่ 15 มกราคม 2550 เวลา 18.30 – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☒ ผู้ปกครอง ☐ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- ส่งเสียงรบกวน เช่น กินเหล้าตั้งวงกันส่งเสียงดัง

- ใช้โทรศัพท์นานเกินไป
- ผู้สาวก่อนวันอันควร
- การใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสม
- คืมสุรา
- การใช้ยาสูบเพื่อ

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

- การเข้ามาก่อความวุ่นวายของเยาวชนบ้านอื่น

2. แนวทางการแก้ไข

- ฝึกให้เด็กช่วยเหลืองานบ้านตั้งแต่เด็ก
- การเอาใจใส่ของผู้ปกครองครอบครัว
- ควบคุมสื่อต่างๆ เช่น การดูโทรทัศน์
- การตั้งกฎควบคุมการจำหน่ายสุรา บุหรี่ อย่างเคร่งครัด
- หารอาชีพเสริมให้เด็กทำยามว่าง เช่น สานกระบี่

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- สนับสนุนการเล่นกีฬา
- หารายได้ช่วงปิดเทอม
- ต้องการให้มีงานทำ มีรายได้
- สถาบันโรงเรียนควรมีการดูแล รายงานพฤติกรรมของเด็กที่ไม่พึงประสงค์ให้ผู้ปกครองได้ทราบตลอด
- การกำหนดนโยบายของรัฐในการเอาใจใส่ เด็ก เยาวชน

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ บริเวณสี่แยกกลางบ้านน้อย หมู่ 7 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์วันจันทร์ที่ 22 มกราคม 2550 เวลา 18.30 – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☐ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- เด็กขอเงินไปเล่นการพนัน , โຕ้ะสนุก
- ปัญหาการดื่มสุรา , สูบบุหรี่

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

- เรื่องเงิน เด็กใช้เงินในทางที่ผิด

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

- เรื่องแข่งรถ เสี่ยงดังรบกวณ
- มีแหล่งอบายมุขในชุมชน (โຕ้ะสนุก)

2. แนวทางการแก้ไข

- ครอบครัวควบคุมเด็กเยาวชนในปกครอง
- ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญ ตระหนักถึงปัญหาและลงมือทำ
- กิจกรรมมีเด็กและเยาวชนปฏิบัติร่วมกัน เช่น เล่นกีฬา กิจกรรม งานอดิเรก ฝึกประกอบอาชีพ กิจกรรมสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อสังคม
- กำหนดสถานที่และเวลาเปิดปิดของอบายมุข (โຕ้ะสนุก)
- ขอความร่วมมือผู้ประกอบการไม่ให้ซื้อขายตามที่กฎหมายบังคับ

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- สถาบันชุมชนมีการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาลittleน้อย

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ บริเวณสี่แยกกลางบ้านน้อย หมู่ 7 ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โคกสะอาด
กิ่งอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์วันจันทร์ที่ 22 มกราคม 2550 เวลา 18.30 – 21.00 น.

สัมภาษณ์กลุ่ม ☒ เด็กและเยาวชน

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- ปัญหาการดื่มสุรา, สูบบุหรี่โดยเฉพาะผู้ชาย
- โคกเรียน
- ใช้เงินไปโรงเรียนวันละ 40-50 บ.
- คุยโทรศัพท์นาน

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

- จี้เกียจทำงานบ้าน
- เล่นสื่อกกลางเงิน ใครแพ้จ่ายตั้งค้ซื้อเหล้าให้คนอื่นกิน
- คนกินเหล้ามาบางครั้งอาละวาด

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

-

2. แนวทางการแก้ไข

- เลิกขายเหล้าให้เยาวชน
- เตือนเพื่อนที่โคกเรียน
- กำจัด โต๊ะสนุก
- ประหยัด/ซื้อของที่จำเป็น ใช้วันละ 40 บ.แทน
- ไม่โทรศัพท์ออกเยอะ ให้รับโทรอย่างเดียว

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- จัดชุมนุมเยาวชนในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความสามัคคีและให้ดีขึ้น
- ชุมนุมเล่นกีฬาในหมู่บ้าน

สัมภาษณ์กลุ่ม ☒ ผู้ปกครอง

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน

1.1 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง

- * - ไปแทงสุนัข
- กินเหล้า
- ผู้หญิงไปหาผู้ชาย
- การสื่อสาร เทคโนโลยี
- การเดินทางสะดวก
- หนีเรียน
- เล่นการพนัน

1.2 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อครอบครัว

- พ่อแม่ไม่อยู่ด้วย

1.3 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

- ก่อความวุ่นวายให้ชุมชน
- รถซิ่ง ,แข่งรถ

2. แนวทางการแก้ไข

- บอกสอนช่วยกัน
- ให้ครูดูแล
- ให้ครอบครัวช่วยกันสอดส่องดูแล

3. การมีส่วนร่วมของสถาบันในชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

- จัดชุมนุมเยาวชนในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความสามัคคีและให้ดีขึ้น
- ชุมนุมเล่นกีฬาในหมู่บ้าน

สรุปเวทีชาวบ้าน ณ ศาลาประชาคม หมู่ 1 บ้านโนนชัย ของ สกว. ร่วมกับ อบต.โลกสะอาด
กิ่งอำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์วันจันทร์ที่ 30 กรกฎาคม 2549 เวลา 18.30 – 23.00 น.
(ครั้งแรกของเวทีผู้ปกครอง)

สัมภาษณ์กลุ่ม ☐ เด็กและเยาวชน ☒ ผู้ปกครอง ☒ ผู้นำหมู่บ้าน

1. ชาวบ้านมีความคิดเห็นอย่างไรกับพฤติกรรมของลูกหลาน ปัญหาอะไรบ้าง

- ไม่ทำงานบ้าน ,เลี้ยงพ่อแม่
- ชีมนอเตอร์ไซด์เสียงดัง ไปเที่ยวบ่อยเกินไป
- กินเหล้า สูบบุหรี่ ทุกวันนี้เด็กเรียกผู้ใหญ่กินด้วย
- ใช้เงินฟุ่มเฟือยมากกว่า 20 บาทขอแล้วขออีก
- บอกยากสอนยาก
- โกหกเก่ง
- จีบหนุ่มจีบสาวตั้งแต่อายุยังน้อย
- เล่นการพนัน

2. กำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์

- ส่งเรียนแล้วให้เป็นเจ้าเป็นนายเลี้ยงดูพ่อแม่ได้
- ทำมาหากินเลี้ยงดูตัวเองได้
- เอาตัวรอดได้
- ใช้เงินให้เป็นประโยชน์ รู้คุณค่าเงิน
- ละเลิก อบายมุข เหล้า ยาสูบ การพนัน
- ให้รู้จักใช้เหตุผลฟังพ่อแม่ อย่าใช้อารมณ์
- อย่าออกเที่ยวนอกถิ่นนอกทาง

3. แนวทางแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร

- ให้ส่วนกลางช่วยจัดอบรมเด็ก พระสงฆ์ , ส่วนราชการ
- แก้การใช้เงินฟุ่มเฟือย พ่อแม่ให้เงินแค่ 20 บ./วันเพื่อฝึกนิสัยประหยัด
- ผู้ปกครองเข้มงวดไม่ให้ออกจากบ้านยามวิกาลตามลำพังพ่อแม่สอนให้คบเพื่อนดีเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนเอง
- แก้เด็กโกหกโดยพ่อแม่ต้องไม่โกหกก่อน
- ขอความร่วมมือร้านค้าไม่ให้ขายสิ่งเสพติดให้เด็ก
- ผู้ปกครองไม่ใช่เด็กไปซื้อเหล้า บุหรี่

ภาคผนวก ข.ผลการศึกษาข้อมูล

ผลการศึกษา/ข้อมูลดิบ
สภาพปัญหาเด็กและเยาวชน
ตำบลโคกสะอาด กิ่งอำเภอน้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการเก็บข้อมูลกับนักเรียนโรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา วันพฤหัสบดี ที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2549

จากการดำเนินงานเก็บข้อมูลสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนในกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา ในการเปิดเวทีเสวนาการกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนซึ่งเน้นกระบวนการการมีส่วนร่วม (ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของเด็กนักเรียน) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 120 คน ครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 5 คน และ ทีมวิจัย สกว.จำนวน 10 คน

สำหรับกระบวนการในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนนั้นทีมวิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเพียงครึ่งวันเท่านั้นและใช้เทคนิค PROBLEM TREE หรือต้นไม้ปัญหา โดยเน้นการระดมความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นหรือพฤติกรรมที่นักเรียนคิดว่าเป็นปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยกำหนดให้

ราก คือ ปัญหา/สาเหตุของปัญหา

ลำต้น คือ วิธีการแก้ไขปัญหา

ใบไม้ คือ พฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่นักเรียนอยากเห็น/อยากเป็นในอนาคต

จากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนจำนวน 120 คน ทางทีมวิจัยได้แบ่งกลุ่มย่อยตามระดับชั้นจำนวน 11 กลุ่ม มีทีมวิจัยประจำในแต่ละกลุ่มและใช้เวลาในการระดมความคิดเห็นประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที หลังจากนั้นให้นักเรียนนำเสนอต้นไม้ปัญหาของแต่ละกลุ่ม ทีมวิจัยได้สังเกตเห็นพฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียนโรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยาในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยตลอด ทำให้พบว่า นักเรียนมีความน่ารักเหมาะสมกับวัย มีกิริยามารยาทเป็นที่ประทับใจทีมวิจัย กล่าวคือกล้าแสดงออก ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

สำหรับข้อมูลเวทีเสวนาการกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา ได้ร่วมกันระดมความคิดเห็นทั้งหมดมีดังนี้

ปัญหาของเด็กและเยาวชน

1. แม่ไม่ให้ออกไปเล่นกับเพื่อน
2. น้อยกับพี่ทะเลาะกัน
3. เพื่อนในโรงเรียนทะเลาะวิวาทกัน
4. แม่ไม่เที่ยวกลางคืน
5. ทะเลาะวิวาท/ตีกัน
6. แม่ให้เงินน้อย/ไม่ให้เงินมาโรงเรียน
7. แม่ไม่ให้โทรศัพท์หาแฟน
8. รักเขาแต่เขาไม่รัก/แฟน โกรธ/รักคนมีเจ้าของ
9. ให้แม่ซื้อโทรศัพท์มือถือให้แต่แม่ไม่ซื้อให้
10. พุดจาไม่สุภาพ
11. สูบบุหรี่ , ดื่มเหล้า , ดมกาว , กินยาบ้า
12. การพนัน / เล่นก๊วยไก่ปูปลา
13. เต้าหน้าเวทีหมอลำเมื่อมีงานบุญจึงทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทกัน
14. ทำระเบิด
15. ลักขโมย
16. รดซิ่ง
17. ไม่เชื่อฟังพ่อแม่/เถียงพ่อแม่
18. หนีเรียน/ไม่ยอมไปโรงเรียน
19. เอาเงินที่พ่อแม่ให้ไปโรงเรียนไปซื้อของเล่นหมด
20. พ่อแม่ทะเลาะกันทุกวัน (ตีกันด้วย)/แม่ค้าทุกวันเนื่องจากห่วยเล่นไม่ทำการบ้าน/ป้าดู
21. ดื่มกาแฟ/แรงเซอร์/M-150/กระทิงแดง (ดื่มเครื่องดื่มเหล่านี้เป็นประจำ)
22. ถูกครูตีเป็นประจำ
23. ครอบครัวยากจน
24. ครอบครัวไม่อบอุ่น/ขาดความอบอุ่น
25. ไม่ทำการบ้านส่งครู
26. เรียนภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ
27. เสี่ยงดังในห้องเรียน
28. พ่อเมาเหล้า , พ่อแม่กลับบ้านดึก

29. คนข้างบ้านเปิดเพลงเสียงดัง/พูดคุยเสียงดัง
30. อากาศไม่ดีเพราะอยู่ใกล้ขยะ
31. การตัดไม้ทำลายป่าทำให้เกิดน้ำท่วม

แนวทางการแก้ไขปัญา

1. อ่านหนังสือและตั้งใจเรียน
2. หาแฟนคนใหม่/ตัดใจจากเขาคอนนั้น/เลิกคบ/หนีไปบวช
3. เก็บเงินซื้อโทรศัพท์มือถือเอง
4. ไม่ทะเลาะกัน/จับมือกัน/สามัคคีกัน
5. ไม่เสพสิ่งเสพติดทุกชนิด , ไม่ทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย
6. เล่นกีฬา
7. ไม่ให้มีความรักในวัยเรียน
8. ไม่ใช่จ่ายเงินฟุ่มเฟือย
9. เลิกดื่มกาแฟ
10. ไม่ควรขับรถประมาท
11. ไม่สร้างความวุ่นวายให้กับครอบครัว
12. ตรงต่อเวลา
13. ทำการบ้านส่งครูอย่างสม่ำเสมอ
14. ห้ามพ่อแม่ให้เลิกสูบบุหรี่และกินเหล้า
15. ให้ อปพร. ควบคุมอย่างเข้มงวดมากขึ้น
16. เตือนคนข้างบ้านให้พูดและเปิดเพลงเบาๆ
17. ให้เจ้าของโรงสีข้าวลดเสียงเครื่องสีข้าว
18. บอกให้พ่อแม่อย่ากลับบ้านดึก
19. ห้ามจำหน่ายบุหรี่/สุราแก่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
20. ไม่เชื่อคำชักชวนของคนแปลกหน้าและเพื่อนที่ติดยาเสพติด
21. ไม่ตัดไม้ทำลายป่า
22. เมื่อมีงานบุญในหมู่บ้านให้เข้าภาพจ้างละครถึงแทนหนังกลางแปลง/หมอริ้/วงดนตรี

พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน/สิ่งที่อยากเห็นในอนาคต

1. ไม่เกร , เรียบร้อย , อ่อนโยน , อ่อนหวาน
2. ตั้งใจเรียนหนังสือ
3. ไม่เที่ยวกลางคืน
4. เลิกคบเพื่อนไม่ดี
5. เรียนหนังสือให้เก่งและมีความรู้มากๆ
6. เชื่อฟังพ่อแม่ , ทำงานบ้านช่วยพ่อแม่ , ช่วยพ่อแม่เลี้ยงน้อง , รักพ่อแม่ให้มากๆ , เคารพพ่อแม่
7. เชื่อฟังครู
8. เป็นคนดีของสังคม
9. ไม่หนีเรียน/โดดเรียน
10. รักและสามัคคีกัน
11. ต้องการรับราชการ
12. กล้าแสดงออก
13. ไม่อ่านการ์ตูนโป๊
14. อยากเป็นพยาบาล
15. อยากมีเงินมากๆ
16. อยากให้ครอบครัวมีความสุข
17. อยากให้ชาวไทยมีความสุข
18. อยากได้รับคำยกย่องจากครู
19. ต้องการให้ห้องเรียนสะอาดขึ้น
20. ครอบครัวมีฐานะดีขึ้นและไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ
21. อยากดูหมอลำเจียบๆ และสนุกสนาน ไม่มีการทะเลาะวิวาทกัน
22. อยากให้เยาวชนเข้าวัดฟังธรรม
23. ให้เยาวชนทุกคนช่วยชาติประหยัดพลังงาน

จากการสรุปข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยา ทีมวิจัย สกว. ร่วม อบต.โคกสะอาด ได้นำเอาข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์จัดกระบวนการหรือจัดกิจกรรมต่างๆขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนตำบลโคกสะอาดต่อไป

ผลการเก็บข้อมูลกับนักเรียนโรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริมวันพุธ ที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2549

จากการดำเนินงานเก็บข้อมูลสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนในกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม ในการเปิดเวทีเสวนาการกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนซึ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม (ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของเด็กนักเรียน) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 150 คน ครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 2 คน และทีมวิจัย สกว.จำนวน 10 คน

สำหรับกระบวนการในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนนั้นทีมวิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเพียงครึ่งวันเท่านั้นและใช้เทคนิค PROBLEM TREE หรือต้นไม้ปัญหา โดยเน้นการระดมความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นหรือพฤติกรรมที่นักเรียนคิดว่าเป็นปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยกำหนดให้

ราก คือ ปัญหา/สาเหตุของปัญหา

ลำต้น คือ วิธีการแก้ไขปัญหา

ใบไม้ คือ พฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่นักเรียนอยากเห็น/อยากเป็นในอนาคต

จากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนจำนวน 150 คน ทางทีมวิจัยได้แบ่งกลุ่มย่อยตามระดับชั้นจำนวน 11 กลุ่ม มีทีมวิจัยประจำในแต่ละกลุ่มและใช้เวลาในการระดมความคิดเห็นประมาณ 1 ชั่วโมงนั้นให้นักเรียนนำเสนอต้นไม้ปัญหาของแต่ละกลุ่ม ทีมวิจัยได้สังเกตเห็นพฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียนโรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริมในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยตลอด ทำให้พบว่านักเรียนมีกิจกรรมที่ไม่น่ารัก ไม่มีความเกรงใจ เกรงกลัวทีมวิจัย ไม่กล้าคิด ไม่กล้าแสดงออก สมาชิกอ่านหนังสือไม่ออกและเขียนหนังสือไม่ได้เป็นส่วนใหญ่ พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนนั้นอยู่ในกลุ่มเสี่ยง จึงทำให้ทีมวิจัยตระหนักถึงปัญหาพฤติกรรมวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดและคิดหาวิธีการแก้ไขพฤติกรรมเด็กและเยาวชนอย่างรวดเร็ว

สำหรับข้อมูลเวทีเสวนาการกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม ได้ร่วมกันระดมความคิดเห็นทั้งหมดมีดังนี้

ปัญหาของเด็กและเยาวชน

1. พ่อแม่ไม่อยู่บ้าน
2. อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้

3. ได้เงินไปโรงเรียนน้อยกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ / ไม่มีเงินมาโรงเรียน
4. ไม่มีเพื่อน
5. ตื่นสาย
6. ชอบเล่นการพนันในห้องเรียน/ในบริเวณโรงเรียน , พ่อแม่เล่นไพ่/แม่เล่นไพ่
7. โดดเรียน , ไม่ตั้งใจเรียน
8. ถูกเพื่อนรังแก
9. ปล้น/ลักขโมย
10. กินเหล้า , สูบบุหรี่ , ดมกาว , สูบกัญชา
11. ทำระเบิดขวด
12. พ่อแม่ทะเลาะกัน
13. คิดเล่นเกมส์
14. ครอบครัวยากจน
15. ไม่มีพ่อแม่
16. พ่อชอบกินเหล้า , สูบบุหรี่
17. โดนพ่อแม่ค่าเป็นประจำ
18. ชอบแกล้งเพื่อน
19. ทำการบ้านไม่เสร็จ
20. ไม่ทำเวรในห้องเรียน
21. ลอกการบ้านเพื่อน
22. ไม่ทำงานช่วยพ่อแม่
23. เรียนวิชาภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ
24. ไม่ชอบครูบังคับให้ทำสิ่งต่างๆ
25. ขาดความอบอุ่น
26. โรงเรียนไม่มีคอมพิวเตอร์ให้เล่น
27. นักเรียนชายชอบพูดเรื่องลามก
28. ยากลำบากในการศึกษาเพราะทางบ้านยากจน
29. นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมที่ชอบแต่งตัวไม่สนใจเรียนหนังสือ
30. ทะเลาะวิวาทเมื่อมีงานบุญต่างๆ / ทะเลาะวิวาทกันในโรงเรียน/ทะเลาะวิวาทแย่งผู้หญิง
31. มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

32. นักเรียนแต่งตัวไม่ถูกระเบียบของโรงเรียน

33. ดูหนังโป๊

34. ขับรถเร็ว/รถซิ่ง

35. รักเขาข้างเดียว/ไม่มีแฟน

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. อ้อมทุกวัน
2. ห้ามขายบุหรี่/สุราให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
3. ให้ผู้ใหญ่บ้านบอกพ่อแม่ของเด็กเมื่อเห็นเด็กทำในสิ่งที่ไม่ดี
4. ถ้านักเรียนใดเรียนให้เชิญพ่อแม่มารับทราบโทษของลูก
5. ใช้ข่ายเงินอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย
6. บอกพ่อแม่ให้กลับมาอยู่กับลูก
7. ขยันฝึกอ่านและเขียนหนังสือทุกวัน
8. ให้พ่อแม่เข้าวัดฟังธรรมและพาท่านไปเลิกเหล้าและบุหรี่
9. เลิกแก๊งเพื่อน
10. ให้ครูเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น
11. ไม่ลักขโมย
12. พุดจาไฟระเระ
13. รักและสามัคคีกัน
14. ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน
15. เพิ่มงบประมาณในการทำอาหารกลางวันในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้กิน
16. มีการทำสิ่งประดิษฐ์ขึ้นและนำไปขายเพื่อสร้างรายได้ให้กับเด็ก
17. บอกผู้ปกครองให้สั่งสอนลูกของตนเอง
18. ให้ครูอบรมสั่งสอนนักเรียนอย่างเข้มงวด
19. คนในชุมชนร่วมมือกันในการสอดส่องดูแลลูกหลานในชุมชน
20. ค่อยๆ เลิกเหล้าและบุหรี่วันละนิด

พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน/สิ่งที่อยากเห็นในอนาคต

1. อยากให้มีภารโรงในโรงเรียนอีก 5 คนเพื่อให้โรงเรียนสะอาดขึ้น

2. อยากให้โรงเรียนมีสารวัตรนักเรียนคอยจับนักเรียนที่หนีเรียน
3. อยากให้โรงเรียนส่งเสริมการเล่นกีฬา
4. อยากเป็นตำรวจ , แพทย์ , ครู , ครูช่วยสอนหนังสือให้กับเด็กด้อยโอกาส , ทหาร , นักร้อง
5. อยากอ่านออกเขียนได้
6. ไม่สูบบุหรี่ , ไม่กินเหล้า
7. ไม่เล่นการพนันทุกชนิด
8. ไม่ลักขโมย/ปล้น
9. รดน้ำต้นไม้ให้โรงเรียน
10. ให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเป็นคนดี
11. อยากมีเงินมาโรงเรียน
12. อยากเป็นคนดีของสังคม
13. อยากเรียนสูงๆ
14. อยากให้แม่เลิกเล่นไพ่
15. อยากให้พ่อเลิกสูบบุหรี่และเลิกกินเหล้า
16. อยากให้คนในชุมชนช่วยเหลือกันมากๆ
17. ไม่หนีเที่ยว
18. เชื่อฟังพ่อแม่และครู
19. ไม่ทิ้งขยะ
20. ไม่ฉีกหนังสือ
21. พุดจาสุภาพ
22. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
23. ไม่ทำให้พ่อแม่เดือดร้อน
24. อยากให้เด็กนักเรียนมีวินัยในตนเอง
25. อยากให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนในฝัน
26. อยากให้โรงเรียนมีวงดนตรี
27. อยากให้ครูสอนพิเศษ
28. อยากให้ทุกคนขบรอดถูกกฎระเบียบจราจร

จากการสรุปข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม ทิมาวิชัย สกว. ร่วม อบต.โลกสะอาด ได้นำเอาข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการ

วิเคราะห์จัดกระบวนการหรือจัดกิจกรรมต่างๆขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนตำบลโลก
สะอาดต่อไป

ผลการเก็บข้อมูลกับนักเรียนโรงเรียนหนองเม็กวิทยาอาทิตย์ ที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2549

จากการดำเนินงานเก็บข้อมูลสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนในกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
โดยเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 โรงเรียนหนองเม็กวิทยา ในการเปิดเวที
เสวนากำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนซึ่งเน้นกระบวนการการมีส่วนร่วม
(ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของเด็กนักเรียน) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม
ทั้งหมด 62 คน ทีมวิจัย สกว.จำนวน 6 คน และนิสิตสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนชั้นปีที่ 2 คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวน 6 คน

สำหรับกระบวนการเก็บข้อมูลนั้น ทางทีมวิจัยได้จัดกิจกรรมเป็นสองช่วงโดยในช่วงเช้าเก็บ
ข้อมูลโดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนจำนวน 6 กลุ่มย่อยเพื่อให้แต่ละกลุ่มวาดภาพ “ชุมชนของฉัน” ทีมวิจัย
และนิสิตประจำในแต่ละกลุ่มย่อย ทำหน้าที่ในการกระตุ้นให้เด็กนักเรียนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ
กิจกรรม และจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสอบถามนักเรียนในกลุ่มย่อย จึงทำให้ทีมวิจัยได้ข้อมูลดังนี้

1. วัยรุ่นจะมาเล่นกีฬาอยู่ที่โรงเรียนและจับกลุ่มกันกินเหล้า
2. ถนนขรุขระเนื่องจากมีรถบรรทุกวิ่งผ่านเป็นประจำ
3. มีการแข่งรถหรือรถซิ่งของวัยรุ่นและเสี่ยงดังรบกวนชาวบ้าน
4. มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้งในชุมชน
5. ณ ศาลากลางบ้านตอนเย็นจะมีหมอลำขอข้าวมาแสดง

โดยกิจกรรมการวาดภาพ “ชุมชนของฉัน” ในช่วงเช้านั้นจะเชื่อมโยงกับกิจกรรมในช่วงบ่าย
คือให้นักเรียนระดมความคิดเห็นถึงปัญหาของวัยรุ่น/พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์/สิ่งที่คิดว่าเป็นปัญหา
พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขและกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในอนาคต

สำหรับกิจกรรมในช่วงบ่ายนั้นทีมวิจัยใช้เทคนิคPROBLEM TREE หรือต้นไม้ปัญหา โดย
เน้นการระดมความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นหรือพฤติกรรมที่นักเรียนคิดว่าเป็นปัญหา
หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยกำหนดให้

ราก คือ ปัญหา/สาเหตุของปัญหา

ลำต้น คือ วิธีการแก้ไขปัญหา

ใบไม้ คือ พฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่นักเรียนอยากเห็น/อยากเป็นในอนาคต

ซึ่งข้อมูลเวทีเสวนากำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนของนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 โรงเรียนหนองเม็กวิทยาที่ได้ระดมความคิดเห็นมีดังนี้

ปัญหาของเด็กและเยาวชน

1. ทะเลาะวิวาท
2. กินเหล้า, สูบบุหรี่, คมกาว
3. อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้
4. ขี้บรดขี้จี้
5. โดดเรียน/หนีเรียน
6. พ่อแม่ไม่อยู่บ้านทำให้ไม่มีคนสอนการบ้าน
7. ไม่กล้าแสดงออก
8. มีรถตู้จับเด็ก
9. เป็นไข้เลือดออก
10. เล่นการพนัน (ไฟ, ไฮโล)
11. ไม่ทำการบ้านส่งครู
12. ใช้เงินฟุ่มเฟือย
13. ลอกการบ้านเพื่อน
14. ไม่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
15. ส่งเสียงดังในห้องเรียน
16. รับประทานอาหารในห้องเรียนขณะที่ครูสอนหนังสือ
17. ล้อชื่อพ่อแม่เพื่อน
18. พุดไม่สุภาพ
19. ไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนบริเวณโรงเรียน
20. เทียวกลางคืน
21. แต่งตัวล่อแหลม
22. สื่อลามก
23. ไม่เชื่อฟังพ่อแม่และครู
24. ทะเลาะวิวาทกันในห้องเรียน
25. พุดโกหก

26. พอกินเหล้า

27. ไม่ยอมรับผิดชอบเมื่อตนเองทำผิด

28. โรงเรียนสกปรก

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. เลิกเล่นการพนัน
2. เลิกขับรถซิ่ง
3. ฝึกพูดบ่อยๆ , ฝึกอ่านและเขียนบ่อยๆ
4. กำจัดลูกน้ำขังลายหรือบนองคางมุง
5. เลิกกินเหล้าและเลิกสูบบุหรี่ , รมรงค์ไม่ให้สูบบุหรี่และกินเหล้า
6. ไม่พูดคำหยาบคาย
7. ทำการบ้านและส่งการบ้านทุกครั้ง
8. ตั้งกฎระเบียบในหมู่บ้านในการจราจร
9. ไม่ล้อเลียนครู
10. ไม่เล่นการพนัน , ชักชวนเพื่อนไม่ให้เล่นการพนัน
11. ไม่ลักขโมย , บอกเพื่อนให้เลิกนิสัยลักขโมย
12. ไม่ทะเลาะวิวาท
13. ไม่ขายบุหรี่หรือเหล้าให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
14. ไม่แต่งตัวล่อแหลม
15. ชักชวนเพื่อนให้มาเรียนหนังสือ
16. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนที่นิสัยไม่ดี
17. พ่อแม่ต้องให้ความอบอุ่นกับลูกๆ
18. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ , แบ่งเวลาให้เป็น
19. ฟังความคิดเห็นของคนอื่น

พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน/สิ่งที่อยากเห็นในอนาคต

1. อยากมีผลการเรียนที่ดี
2. เป็นเด็กดี
3. ไม่อยากให้อายุรุ่นกินเหล้า
4. อยากเรียนหนังสือเก่ง
5. ไม่อยากให้มีรถตู้จับเด็ก

6. ไม่มีหนี้สิน
7. อยากปลูกต้นไม้สวยๆ
8. อยากมีที่ดิน
9. อยากให้พ่อแม่อยู่บ้านและสอนการบ้าน
10. อยากเป็นทหาร , นักมวย , นักร้อง , ช่างเสริมสวย ,
11. อยากให้พ่อเลิกสูบบุหรี่และเลิกกินเหล้า
12. ไม่อยากให้วัยรุ่นทะเลาะวิวาท
13. ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน
14. มีความกตัญญู
15. อยากให้หมู่บ้านมีความสุข
16. สร้างเสริมจริยธรรมในโรงเรียน
17. เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่
18. ไปเรียนหนังสือทุกวัน
19. รักกันเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน
20. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
21. ไม่เล่นการพนัน
22. ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
23. อยากไปเรียนต่างประเทศ

จากการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนเป็นเวลา 1 วัน ทำให้ทีมวิจัยได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของเด็กนักเรียนโรงเรียนหนองเม็กวิทยา ดังนี้

1. เด็กนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม
2. เด็กนักเรียนมีการวางแผนและแบ่งหน้าที่กันในการทำกิจกรรมกลุ่มย่อย
3. เด็กนักเรียนมีความสนุกสนานในการทำกิจกรรมวาดภาพ
4. กล้าคิด กล้าแสดงออก
5. พุดจาสุภาพและไพเราะ
6. เมื่อเด็กนักเรียนเขียนคำใดไม่ได้ เด็กในกลุ่มจะช่วยเหลือกันสะกดคำที่ถูกต้อง
7. เด็กนักเรียนบางคนเขียนหนังสือไม่ได้ อ่านหนังสือไม่ออก (ส่วนน้อย)
8. อ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักเกรงใจและเกรงกลัว
9. มีความต้องการที่จะให้มีกิจกรรมแบบนี้เกิดขึ้นอีก

สำหรับการสรุปข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 โรงเรียนหนองเม็กวิทยา
ทีมวิจัย สกว. ร่วม อบต. โคกสะอาด ได้นำเอาข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์จัดกระบวนการ
หรือจัดกิจกรรมต่างๆขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนตำบลโคกสะอาดต่อไป

ผลการเก็บข้อมูลกับนักเรียนโรงเรียนโนนชัยประชาสรรค์ วันอาทิตย์ ที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2549

จากการดำเนินงานเก็บข้อมูลสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนในกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
โดยเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนโนนชัยประชาสรรค์ ในการเปิดเวที
เสวนากำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนซึ่งเน้นกระบวนการการมีส่วนร่วม
(ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของเด็กนักเรียน) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากนักเรียน ครู ทีมวิจัย สกว.
และนิสิตสาขาวิชาการ-พัฒนาชุมชนชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม จำนวน 6 คนที่มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลกับทีมวิจัย

สำหรับกระบวนการเก็บข้อมูลนั้น ทางทีมวิจัยได้จัดกิจกรรมเป็นสองช่วงโดยในช่วงเช้าเก็บ
ข้อมูลโดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนจำนวน 6 กลุ่มย่อยเพื่อให้แต่ละกลุ่มวาดภาพ “ชุมชนของฉัน” ทีมวิจัย
และนิสิตประจำในแต่ละกลุ่มย่อย ทำหน้าที่ในการกระตุ้นให้เด็กนักเรียนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ
กิจกรรม และจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสอบถามนักเรียนในกลุ่มย่อยเพื่อต้องการข้อมูลที่เป็นปัญหา/
พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในบ้านโนนชัย โดยกิจกรรมการวาดภาพ “ชุมชนของ
ฉัน” ในช่วงเช้านั้นจะเชื่อมโยงกับกิจกรรมในช่วงบ่าย คือให้นักเรียนระดมความคิดเห็นถึงปัญหาของ
วัยรุ่น/พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์/สิ่งที่คิดว่าเป็นปัญหา พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขและกำหนด
พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในอนาคต

สำหรับกิจกรรมในช่วงบ่ายนั้นทีมวิจัยใช้เทคนิคPROBLEM TREE หรือต้นไม้ปัญหา โดย
เน้นการระดมความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นหรือพฤติกรรมที่นักเรียนคิดว่าเป็นปัญหา
หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยกำหนดให้

ราก คือ ปัญหา/สาเหตุของปัญหา

ลำต้น คือ วิธีการแก้ไขปัญหา

ใบไม้ คือ พฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่นักเรียนอยากเห็น/อยากเป็นในอนาคต

ซึ่งข้อมูลเวทีเสวนากำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนของนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนโนนชัยประชาสรรค์ที่ได้ระดมความคิดเห็นร่วมกันมีดังนี้

ปัญหาของเด็กและเยาวชน

1. สูบบุหรี่, กินเหล้า
2. แก๊งเพื่อน
3. ทะเลาะวิวาท
4. โกหก
5. ไม่มีความรับผิดชอบ
6. ขับรถชิง
7. มดกัด
8. ผีงต๋อย (เพราะว่าในโรงเรียนมีรังผีง)
9. วิ่งร่นเข้ามากินเหล้าและสูบบุหรี่ในโรงเรียน
10. ผู้โทรศัพท์ถูกทุบแตก
11. เล่นการพนัน เช่น ไฮโล ตะกร้อ ฟุตบอล ไพ่ เล่นกึ่งไก่อุปลาน้ำเต้า โคมินโน กักฟ้า กักเส้น เป็นต้น
12. โดดเรียน/หนีเรียน
13. ไม่ร่วมมือกันทำความสะอาด
14. ขาดเรียนเป็นประจำ
15. ไม่มีวินัย
16. ไม่ทำการบ้านส่งครู
17. ลักขโมยของวัด/หมู่บ้าน/เงินพระ/ไก่อวัด
18. พ่อแม่ทะเลาะกัน
19. น้ำท่วม
20. เหม็นขยะ
21. อ่านไม่ได้เขียนไม่ออก
22. ไม่มีงานทำ
23. ขากจน
24. ขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องเรียน
25. มีหนี้สิน
26. ประกอบอาชีพรับซื้อของเก่าเป็นส่วนมาก
27. ผู้ชายแต่งตัวไม่เรียบร้อย

28. แอ้งแฟนกัน

29. แชวสาว

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. พูดแต่ความจริง
2. บอกครูให้อบรมสั่งสอน
3. ขยันทำและส่งการบ้านครู
4. เลิกสูบบุหรี่และเลิกกินเหล้า
5. ขอให้พ่อเลิกกินเหล้าและเลิกสูบบุหรี่
6. ไม่ขี้บรดประมาท
7. เอาไฟเผารังผึ้ง
8. บอกครูให้ตั้งกฎที่เข้มงวดในโรงเรียน
9. ประชุมตั้งกฎของหมู่บ้าน
10. ตั้งเวรยามประจำหมู่บ้าน
11. แจ้งตำรวจ
12. ให้ครูทำโทษ
13. ไม่ด่าพ่อแม่
14. มีการลงทะเบียนการค้าของเก่า
15. ให้พ่อแม่มีเวลาให้กับครอบครัว
16. จัดกิจกรรมพี่สอนน้อง
17. อ่านและเขียนหนังสือเป็นประจำ
18. สร้างงานเอง
19. ขอความร่วมมือกับพ่อแม่ให้บังคับเด็กให้แต่งตัวให้เรียบร้อย
20. สัญญาต่อหน้าพระว่าจะไม่ทำความเลว

พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน/สิ่งที่อยากเห็นในอนาคต

1. อยากเป็นครู , นักร้อง , พยาบาล , หนึ่ , นักวาดภาพ , หมอ , ชาวนา , พ่อค้า , กำนัน , นายก อบต.
2. อยากให้ครอบครัวมีความสุข
3. ไม่มีให้เกิดอุบัติเหตุในชุมชน
4. ไม่ให้มีการทะเลาะวิวาทกันในชุมชน

5. เชื้อฟิงพ่อแม่และครู
6. ตั้งใจเรียนหนังสือ
- *7. ไม่แก้งเพื่อน
8. อยากให้โรงเรียนสะอาด
9. อยากให้หมู่บ้านปลอดภัย
10. อยากให้ อบต. มีงบประมาณมากๆ เพื่อส่งเสริมเด็กและเยาวชน
11. อยากให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริม
12. อยากเล่นกีฬาเก่งๆ

จากการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนเป็นเวลา 1 วัน ทำให้ทีมวิจัยได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของเด็กนักเรียนโรงเรียนโนนชัยประชาสรรค์ ดังนี้

1. เด็กนักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม
2. เด็กนักเรียนไม่กล้าความคิด ความคิดถูกจำกัดอยู่ในกรอบ
3. เด็กนักเรียนมีความสนุกสนานในการทำกิจกรรมวาดภาพ
4. เด็กนักเรียนส่วนใหญ่จะอ่านออกเขียนได้ แต่มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้
5. เมื่อเด็กนักเรียนเขียนคำใดไม่ได้ เด็กในกลุ่มจะช่วยกันสะกดคำที่ถูกต้องหรือถามวิทยากรกลุ่มย่อย
6. อ่อนน้อมถ่อมตนเป็นที่ประทับใจทีมวิจัย รู้จักเกรงใจและเกรงกลัว
7. มีความต้องการที่จะให้มีกิจกรรมแบบนี้เกิดขึ้นอีก
8. เด็กนักเรียนมีสมาธิในการฟังผู้อื่นเป็นอย่างดี

สำหรับการสรุปข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนโนนชัยประชาสรรค์ ทีมวิจัย สกว. ร่วม อบต. โลกสะอาด ได้นำเอาข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์จัดกระบวนการหรือจัดกิจกรรมต่างๆขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนตำบลโลกสะอาดต่อไป

ผลการเก็บข้อมูลกับนักเรียนโรงเรียนน้อยดอนข่าประชาสามัคคีวันอาทิตย์ ที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2549

จากการดำเนินงานเก็บข้อมูลสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนในกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 โรงเรียนน้อยดอนข่าประชาสามัคคี ในการเปิดเวทีเสวนากำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนซึ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม

ร่วม (ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของเด็กนักเรียน) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 63 คน ทีมวิจัย สกว.อบต.โคกสะอาด จำนวน 6 คน พี่เลี้ยง สกว.มหาสารคาม จำนวน 2 และนิสิตสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวน 2 คน

สำหรับกระบวนการเก็บข้อมูลนั้น ทางทีมวิจัยได้จัดกิจกรรมใช้เทคนิคPROBLEM TREE หรือต้นไม้ปัญหา โดยเน้นการระดมความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นหรือพฤติกรรมที่นักเรียนคิดว่าเป็นปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยกำหนดให้

ราก คือ ปัญหา/สาเหตุของปัญหา

ลำต้น คือ วิธีการแก้ไขปัญหา

ใบไม้ คือ พฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่นักเรียนอยากเห็น/อยากเป็นในอนาคต

คือให้นักเรียนระดมความคิดเห็นถึงปัญหาของวัยรุ่น/พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์/สิ่งที่คิดว่าเป็นปัญหา พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขและกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในอนาคต ซึ่งข้อมูลที่ได้เสวนากำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 โรงเรียนน้อยคอนขาประชาสามัคคี ที่ได้ระดมความคิดเห็นมีดังนี้

ปัญหาของเด็กและเยาวชน (ราก)

ป.3 - ป.4 (บางส่วน)

1. เด็กไม่กล้าคิด กลัวผิด ขี้อาย
2. พ่อแม่ไปหาเงินทิ้งลูกไว้ที่บ้าน
3. พ่อแม่ดุด่า ตีกัน
4. กินเหล้า สูบบุหรี่

ป.4 - ป.5 (บางส่วน)

6. อ่านหนังสือไม่ออก
7. วัยรุ่นเล่นการพนัน
8. วัยรุ่นฆ่ากัน ในงานบุญ
9. ขอเงินแม่ได้ไม่เยอะ
10. วัยรุ่นดมกาว
11. เล่นมากแม่ก็ว่า
12. ปัญหาการสูบบุหรี่ในชุมชน
13. ปัญหาพ่อแม่ไม่อยู่ด้วยกัน

14. ปัญหาการกำจัดขยะ มีการเผาขยะ ทองแดง

15. ปัญหาผู้ใหญ่รังแกเด็ก

ป.5 - ป.6

16. การดื่มสุรา

17. การเล่นการพนัน

18. การทิ้งขยะไม่เป็นที่

19. การพูดคุยเสียงดังในห้องเรียน

20. การทะเลาะวิวาทกัน

21. การขับรถเร็วและส่งเสียงดัง

22. การเผาขยะและส่งกลิ่นเหม็น

23. การเล่นปะทัด

23. การด่าพ่อสื่อแม่กัน

24. การพูดจาลามก

25. การไม่ทำการบ้าน

26. การหนีเรียน

27. การถอดรองเท้าไม่เป็นระเบียบ

28. การเขียนไม่ออก

29. อุบัติเหตุในโรงเรียน

แนวทางการแก้ไขปัญหา (ลำต้น)

ป.3 - ป.4 (บางส่วน)

1. ไม่ไปซื้อสุราให้พ่อ

2. ยังไม่มีรูปธรรมที่เด็กคิดได้

ป.4 - ป.5

3. ฝึกอ่านหนังสือเอง

4. ทำการบ้านทุกวัน

5. เล่นน้อยๆ ลง

6. เป็นเด็กดีของพ่อแม่จึงจะได้เงินเยอะ

7. ต้องเลิกเสพยา

8. ไม่ให้วัยรุ่นสูบบุหรี่

9. หลีกเลียงในการไปที่เผาขยะ
10. หลีกเลียงการที่เข้าใกล้คนสูบบุหรี่
11. พัฒนาตนเอง

ป.5 – ป.6

12. การรู้จักอดออม
13. ไม่ดื่มสุรา ไม่เล่นการพนัน
14. ทิ้งขยะให้เป็นที่
15. ไม่หนีเรียน
16. ไม่ลักขโมย
17. ไม่ขับรถเร็ว
18. บอกเพื่อให้แต่งการสุภาพเรียบร้อย
19. บอกเพื่อนๆ ไม่ให้พูดเสียงดังในห้องเรียน ไม่เล่นหมากเก็บ ไม่หยอกล้อกันในห้องเรียน
20. ทำการบ้านส่งครู
21. ห้ามไม่ให้ปีนต้นไม้
22. ถ้าคนทะเลาะกันให้ไปแยกออกจากกัน
23. ชักจูงให้เพื่อรักการเรียนด้วยกัน
24. ไม่พูดจาหยาบคายให้คนอื่นโกรธ
25. ฝึกเขียน ฝึกอ่านเป็นประจำ
26. ระมัดระวังอุบัติเหตุที่จะเกิดกับเด็กทุกคน

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ / อยากรู้ในอนาคต (ใบ)

ป.3 – ป.4

1. มีน้ำใจ
2. ไม่เกเร
3. ช่วยพ่อแม่ทำงาน
4. ไม่พูดคำหยาบ
5. เรียนให้เก่ง

ป.4 – ป.5

6. เชื่อฟังครู
7. เชื่อฟังพ่อแม่

8. ไม่คำพ่อแม่
9. ไม่ดื่มสุรา
- *10. ไม่ลักขโมย

ป.5 - ป.6

11. เป็นคนซื่อสัตย์ กตัญญู กตเวที
12. ช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน
13. การไม่รังแกคนอื่นที่อ่อนแอกว่า
14. ช่วยคนตาบอดข้ามถนน
15. ช่วยเหลือแบ่งปัน ผู้อื่นในทุกเรื่อง
16. ร่วมกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียน
17. พุดจาไพเราะ น่ารัก
18. ทำดีเพื่อพ่อแม่
19. ทำให้พ่อแม่ภูมิใจ ช่วยทำงานบ้าน เรียนหนังสือให้เก่ง
20. ไม่โกหกผู้อื่น
21. ไม่รังแกคนอื่น
22. ไม่ดื่มสุรา ไม่เล่นการพนัน
23. ไม่เล่นเกม
24. ช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อน
25. ขยันเรียน

จากการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนเป็นเวลา 1 วัน ทำให้ทีมวิจัยได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของเด็กนักเรียนโรงเรียนน้อยคอนขาประชาสามัคคี ดังนี้

1. เด็กนักเรียนมีความกระตือรือร้น ในการร่วมกิจกรรมเวทีรวม
2. เด็กนักเรียนบางคนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ความคิดถูกจำกัดอยู่ในกรอบ
3. เด็กนักเรียนมีความสนุกสนานในการทำกิจกรรมวาดภาพ
4. เด็กนักเรียนส่วนใหญ่จะอ่านออกเขียนได้ แต่มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้
5. เด็กนักเรียนกล้าแสดงออกในการนำเสนอกลุ่มย่อยเป็นอย่างดี
6. ยอมน้อมถ่อมตนกับครู-อาจารย์ และทีมวิจัย
7. มีความต้องการที่จะให้มีกิจกรรมแบบนี้เกิดขึ้นอีก

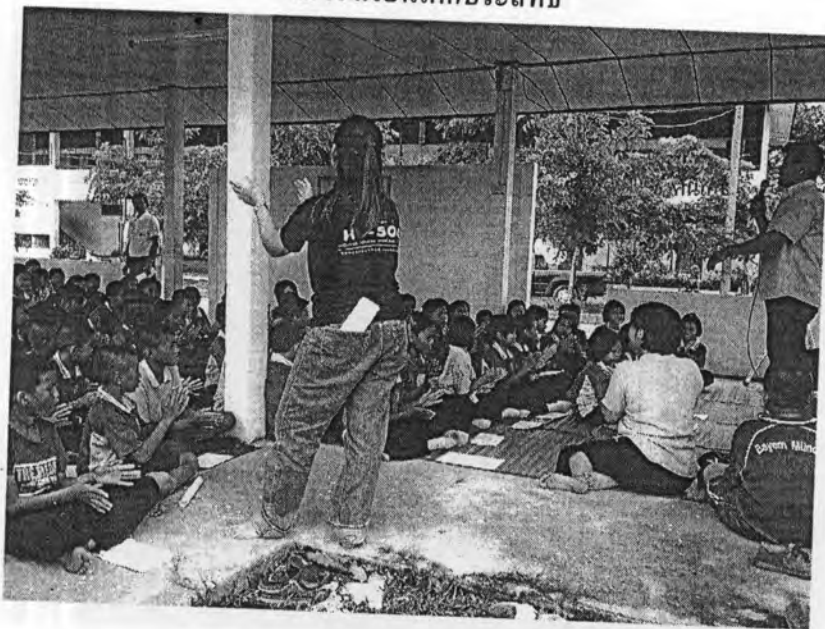
8. เด็กนักเรียนมีสมาธิในการฟังผู้อื่นเป็นอย่างดี

9. เป็นที่สังเกตว่านักเรียน ห่อข้าวด้วยถุงพลาสติก

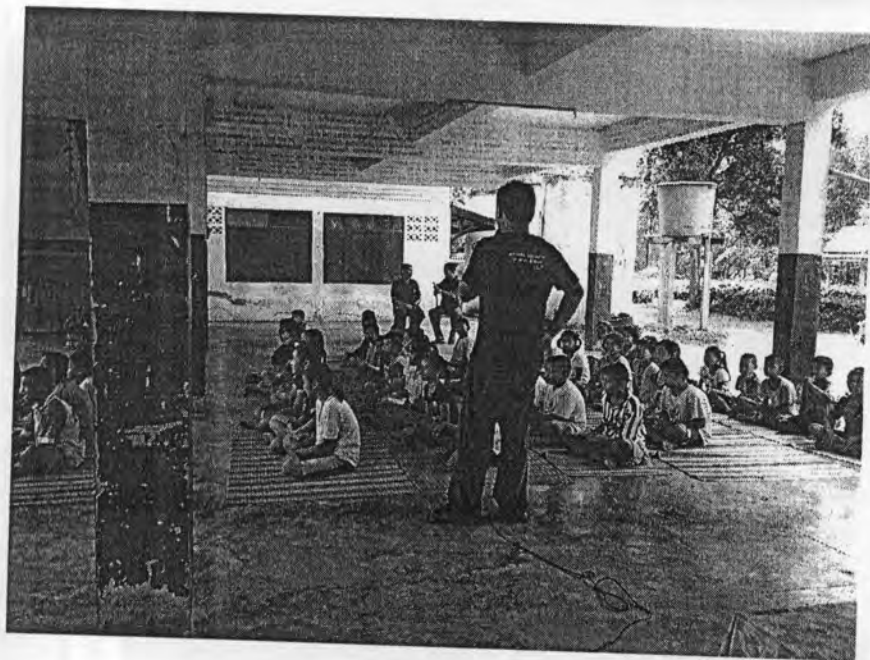
• สำหรับการสรุปข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 โรงเรียนน้อยคอนขาประชา
สามัคคี ทีมวิจัย สกว. ร่วม อบต. โคกสะอาด ได้นำเอาข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์จัด
กระบวนการหรือจัดกิจกรรมต่างๆขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนตำบลโคกสะอาดต่อไป

ภาคผนวก ค. ภาพกิจกรรม

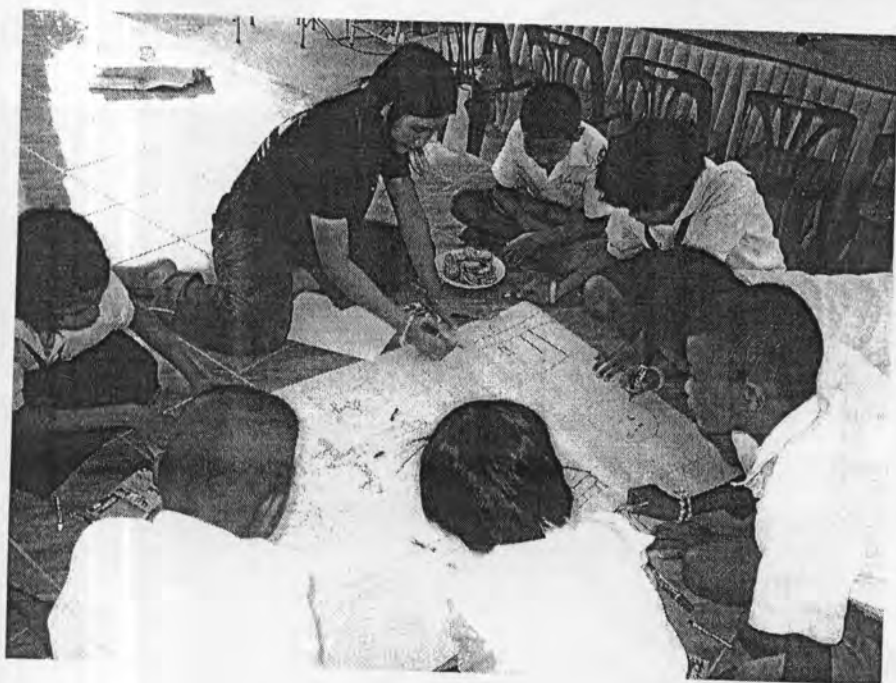
จัดกิจกรรมเด็ก/เยาวชน
ณ โรงเรียนโคกประสิทธิ์

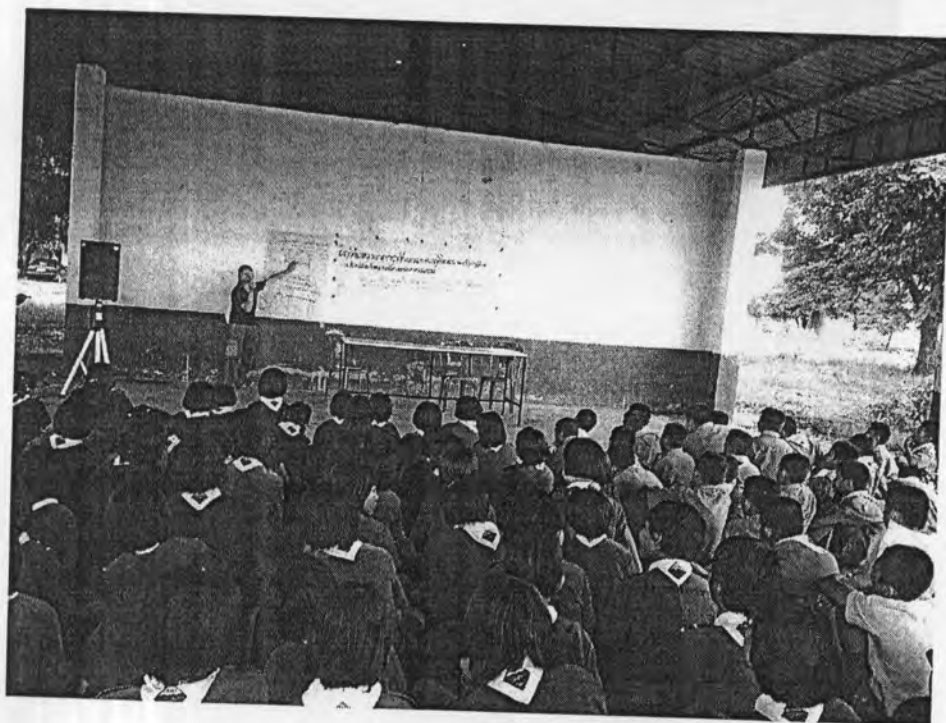
จัดกิจกรรมเด็ก/เยาวชน
ณ โรงเรียนน้อยดอนข่าประชาสามัคคี

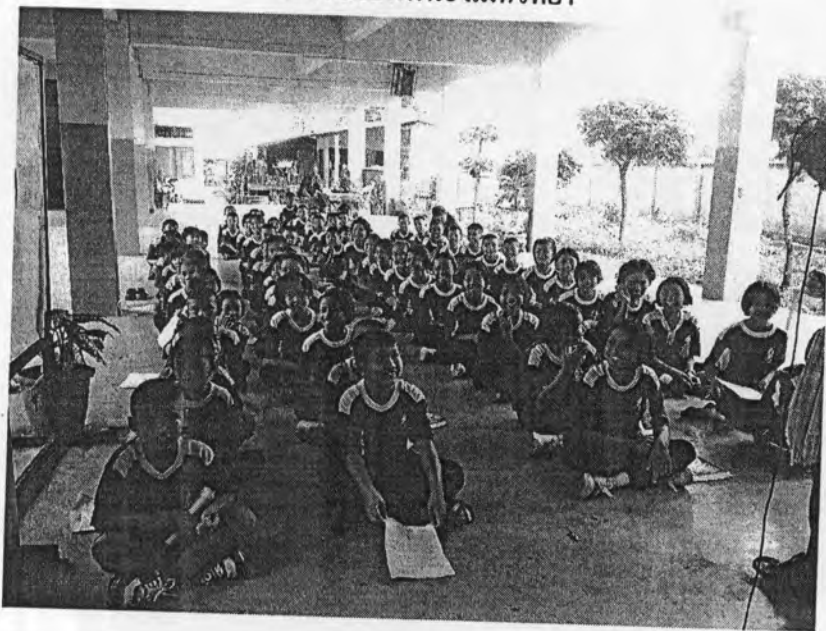
จัดกิจกรรมเด็ก/เยาวชน
ณ โรงเรียนโนนชัยประชารักษ์

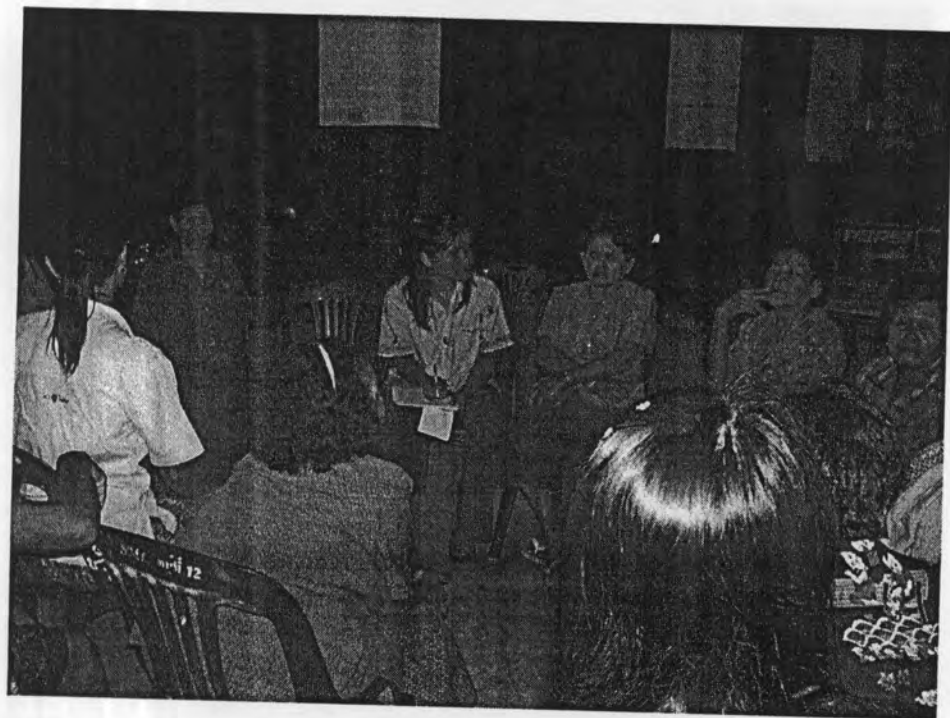
จัดกิจกรรมเด็ก/เยาวชน
ณ โรงเรียนบัวสะอาดส่งเสริม

จัดกิจกรรมเด็ก/เยาวชน
ณ โรงเรียนหนองเม็กวิทยา

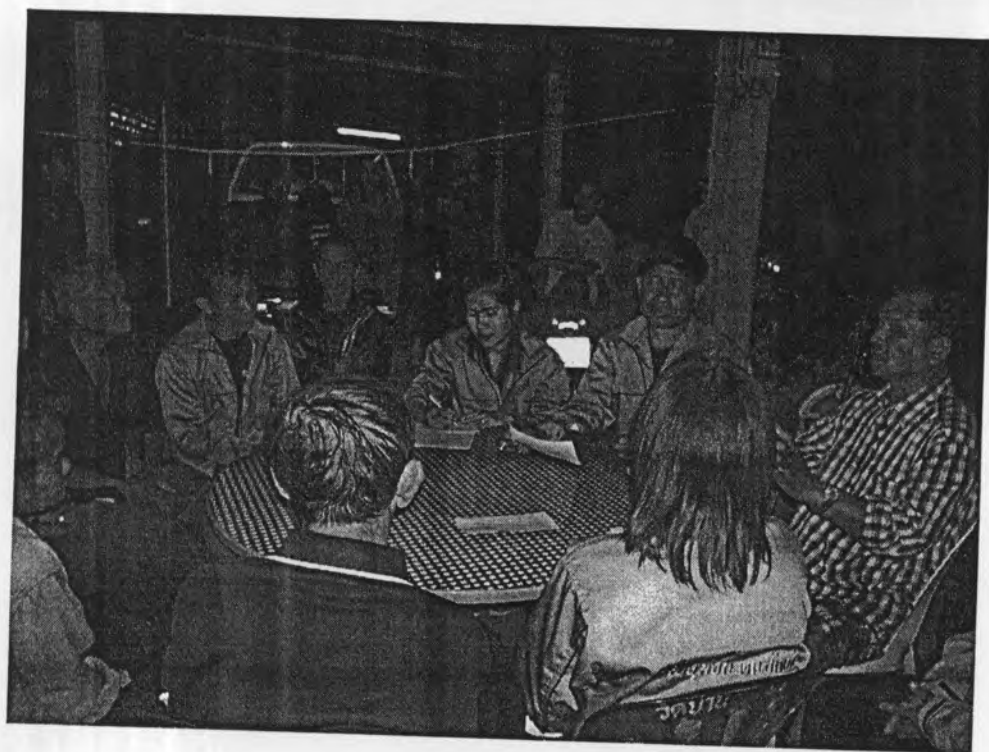
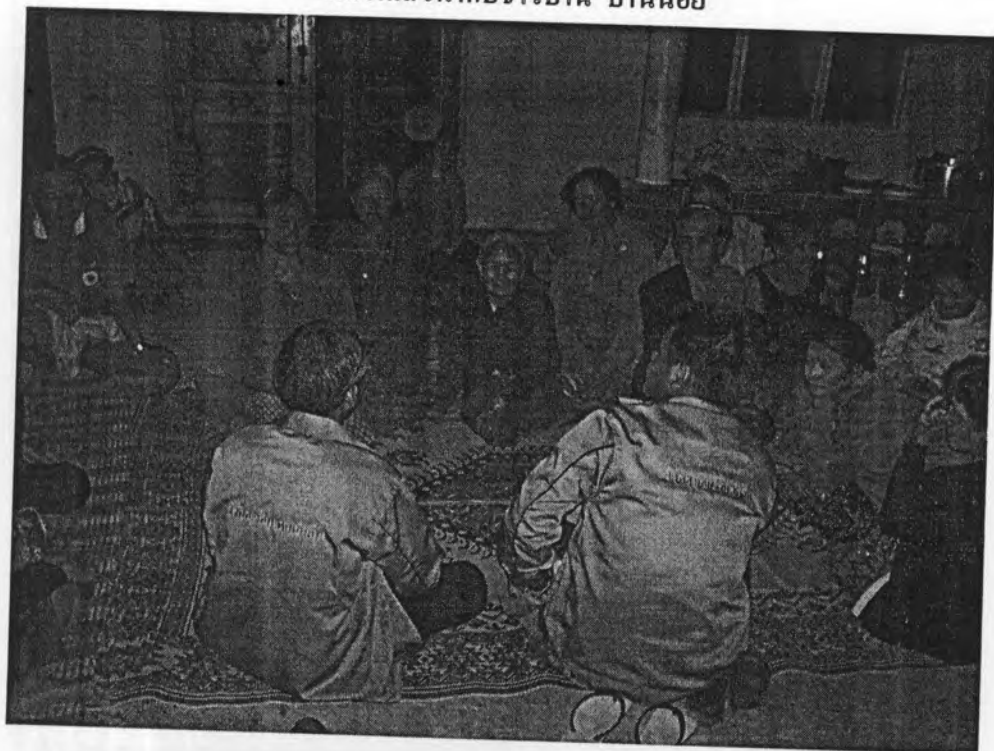
จัดเวทีเสวนากับชาวบ้าน บ้านโคกประสิทธิ์

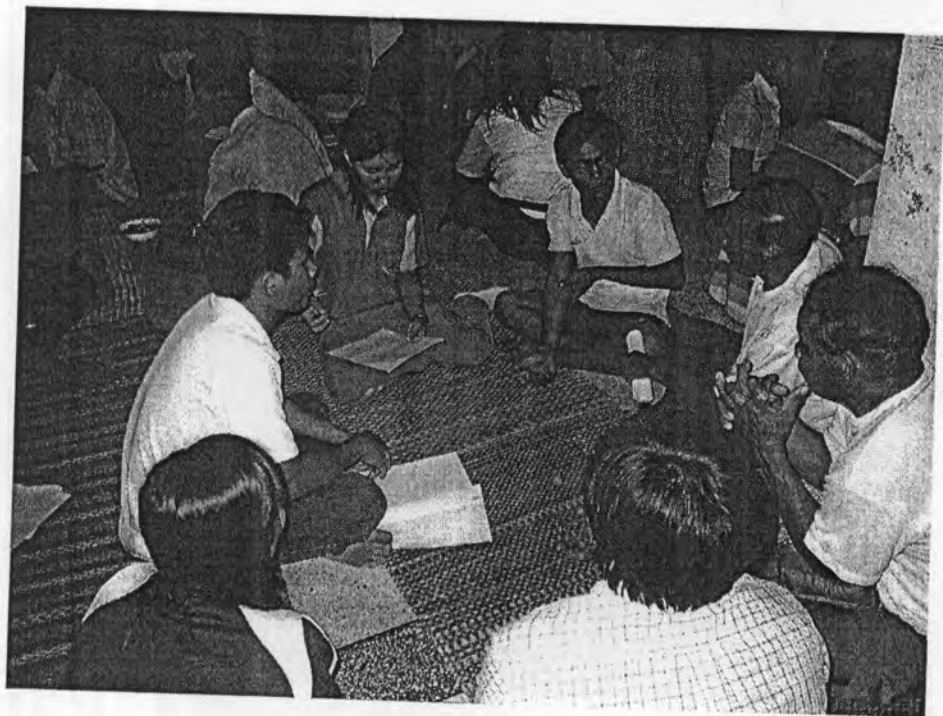
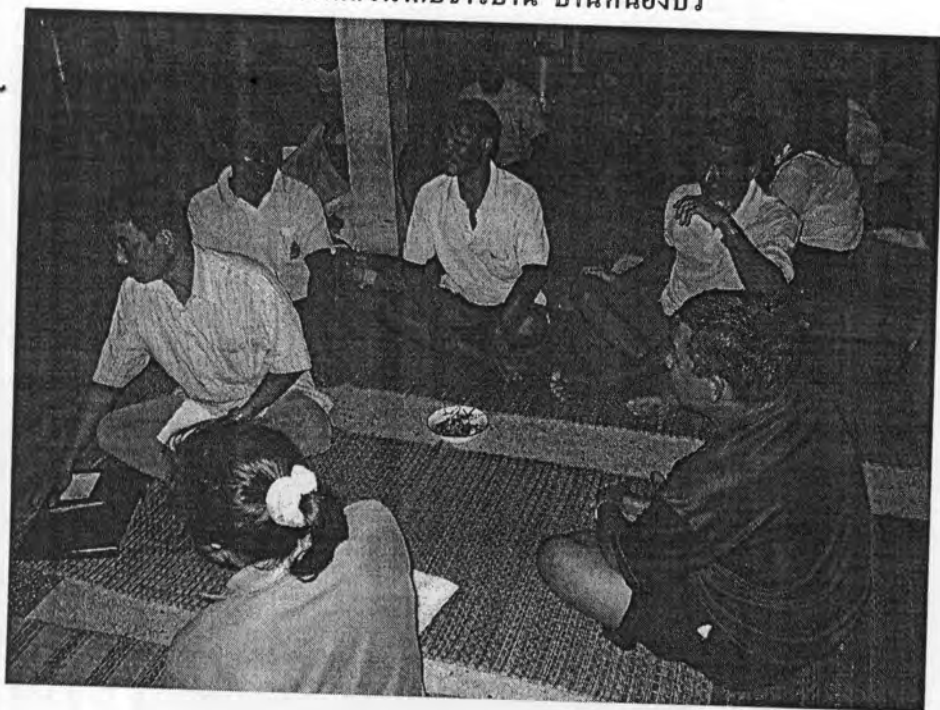
จัดเวทีเสวนากับชาวบ้าน บ้านดอนข่า

จัดเวทีเสวนากับชาวบ้าน บ้านน้อย

จัดเวทีเสวนากับชาวบ้าน บ้านหนองบัว

จัดเวทีเสวนากับชาวบ้าน บ้านหนองบัว ม.3

จัดเสวนาเวที สภาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

จัดเสวนาเวทีผู้นำแต่ละหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลโคกสะอาด

